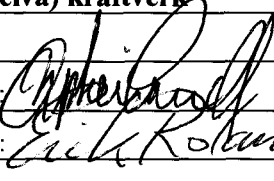
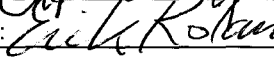

KI –notat nr. 32/2011- Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Fjellkraft Produksjon AS/Storelva (Elsneselva) kraftverk		
Fylke/kommune:	Troms/Storfjord		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Erik Roland	Sign.:	
Dato:	29 JUN 2011		
Vår ref.:	NVE 200708283-63 ki/ero		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Storelva (Elsneselva) kraftverk i Storfjord kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	2
Søknad	5
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	16
Tilleggsopplysninger	18
Tilleggsuttalelser	23
Kommentarer til uttalelser til redusert utbyggingsalternativ	34
Tilleggsopplysninger	43
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	44
NVEs vurdering	51
NVEs konklusjon	66

Sammendrag

Nordkraft AS søker etter vannressursloven § 8 om å bygge og drive Storelva kraftverk i Storelva/Elsneselva i Storfjord kommune, Troms. Formålet med søknaden er å utnytte vannkraftpotensialet i elva for å framskaffe fornybar energiproduksjon. Utbyggingen vil gi inntekter til selskapet, grunneierne og kommunen, samt oppdrag til lokale bedrifter. Selskapet har i sluttbehandlingen av søknaden bedt om at en eventuell konsesjon meddeles datterselskapet Fjellkraft Produksjon AS.

I tabellen nedenfor er nøkkeltallene for søknadens hovedalternativ (1) og det reduserte alternativet (2) fra den justerte søknaden listet opp:

Alt.	Ytelse	Produksjon, GWh			Kostnader		
		Vinter	Sommer	Sum	Mill. kr	Kr/kWh	Prisnivå
1	9,2	2,8	16,5	19,3	65,2	3,38	2006
2	5,5	2,0	11,0	13,0	52,0	4,00	2009

Kraftverket skal etter reviderte planer utnytte et fall på 180 meter og kommer til å påvirke en elvestrekning på 1700 meter. Anlegget er planlagt med en installert effekt på 5,5 MW og vil i et normalår produsere 13,0 GWh.

Storfjord kommune går inn for at det gis konsesjon til kraftverket med nedgravd rørgate. Urørt natur må vektlegges og total belastning i forhold til øvrige prosjekter i kommunedelplanen for småkraft vurderes. Utbygging må sees i sammenheng med forsterkning av linjenettet i kommunen. Veier som bygges er en ressurs for uttak av skogsvirke og annen næring. Konsekvenser for fisk og planter må kartlegges, og en detaljplan for å opprettholde livsmiljøet for stasjonær og anadrom fisk må legges fram. Minstevannføring må slippes for å opprettholde vannmiljøet i elva og vannspeilet sett fra E6.

Fylkesmannen i Troms anbefaler at det gis konsesjon og foretrekker at inntaket bygges ved kote 220 da dette vil ha mindre negative virkninger på biologisk mangfold, landskap, inngrepsfrie naturområder og friluftsliv enn øvre, opprinnelig hovedalternativ. Det må slippes større minstevannføring enn foreslått av hensyn til livsmiljø i og nær elva, landskapet og friluftsliv.

Troms fylkeskommune, Kulturetaten, bemerker at tiltaket må avklares i forhold til kulturminneloven ved en eventuell konsesjon og krever at detaljplan skal sendes på høring når omfang og lokalisering er klarlagt for vurdering av behov for undersøkelser, jf. kulturminneloven §§ 3 og 4 samt §§ 8 og 9.

Universitetet i Tromsø, Tromsø Museum, har ingen merknader til søknaden da sannsynligheten for konflikt med kulturminner under vann vurderes som minimal.

Sametinget har ingen merknader til prosjektet da det ikke ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner under dets befaring. Det vises likevel til kulturminneloven § 8, 2. ledd som sier at arbeidet må stanses ved funn av gjenstander eller levninger av eldre aktiviteter og melding sendes til Sametinget og Troms fylkeskommune, Kulturetaten.

Ishavskysten friluftsråd har gitt felles uttalelse til flere prosjekter i Storfjord kommune og ber NVE avslå søknadene eller utsette behandlingen til det foreligger et bedre beslutningsunderlag. Friluftsrådet

mener at prosjektene må sees i sammenheng og at sumvirkninger av inngrep og endret vassføring må utredes for friluftsliv, reiseliv, kultur- og naturmiljø, landskap, folkehelse, trivsel, resipient og spesielt for naturmiljøet i vannet innenfor terskelen i Storfjorden. Kravet i Vanndirektivet om god miljøtilstand i vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann må ivaretas. Hvis mange elver bygges ut i samme område, vil attraksjoner bli sterkt berørt og opplevelsesverdiene tilsvarende redusert. Den gamle ferdselsveien fra Salmenes opp gjennom Elsnesdalen er ikke kjørbare slik at dalen er bevart til fotturer. Falsnesfjellet, Reppi og Horsnesfjellet er kjente toppurtmål både sommer og vinter.

Reindriftsforvaltningen Troms v/Områdestyret tilrår at det gis konsesjon til det justerte prosjektet med inntak på kote 220. Det forutsettes at byggetiden avtales med reinbeitedistriktet og at distriktet kan bruke anleggsveien opp til inntaket vederlagsfritt. For øvrig må det legges restriksjoner på bruk av veien som må tilbakeføres slik at bare terrengkjøretøy kan bruke den når kraftverket kommer i drift.

Statens vegvesen, Region nord, bemerker at det ikke framgår av søknaden hvordan tilknytningen til E6/E8 tenkes løst og ber om tilbakemelding på trafikkmengden under bygging og drift av kraftverket. Det må sendes egen søknad om avkjørsel om det gis konsesjon. Vegvesenet minner om byggegrensen på 50 m fra hovedveien.

Naturvernforbundet i Troms frarår at det gis konsesjon til hovedalternativet i søknaden fordi utbyggingen har store konsekvenser for villmarksområder og inngrepsfri natur. Kartleggingen av biologisk mangfold er mangelfull, og utbyggingen er negativ for friluftsinnteresser i området. Som et alternativ må dammen flyttes ned slik at inngrepsfrie områder ikke berøres.

Helligskogen reinbeitedistrikt går imot bygging av kraftverk i Stordalen/Elsnesdalen, også med inntak ved kote 220, da området brukes til sommerbeite for okserein. Reinbeitedistriktet uttaler til reindriftsutredningen at de er sterkt uenig i at konsekvensene vurderes å være lite negative for reindriften. Manglende vurdering av sumvirkninger av gjennomførte og planlagte inngrep gjør at reinbeitedistriktet krever en ny konsekvensutredning utført av reindriftskyndige personer hvorav en må være aktiv utøver.

Grunneierne i Elsneselva (Storelva) v/Kåre Dreyer, Arnold Johansen og Hallgeir Naimak kommenterer framdriften i konsesjonsbehandlingen av kraftverket og viser til raskere avgjørelser på prosjekter i to nabovassdrag. De etterlyser bedre koordinering for prosjekter som behandles samlet og stiller spørsmål til NVE om føringer og strategi for saksbehandlingen.

Flere grunneiere v/Mai-Tove og Arvid Lilleng som bor nedenfor den planlagte kraftstasjonen, spør om flomfaren kan forebygges ved å flytte stasjonen nedenfor bebyggelsen.

Gardner Johnson advarer mot ukontrollert småkraftutbygging da dette samlet gir store naturinngrep. Atkomst til lite tilgjengelige naturområder øker gjennom bygging av anleggsveger. Flere konsesjonssøkte vassdrag i Storfjord har urørt natur som er uvurderlig for friluftsliv og turisme. Elsnesdalen er en naturperle med muligheter for å fiske. Utbygging vil utradere den sårbare, men livskraftige fiskestammen, og oteren som har tilhold langs elva.

Steve Kristiansen, Storfjord, går i mot utbyggingen og er kritisk til at Nordkraft AS tilpasser prosjektet for å få konsesjon. Han opplyser at elva har en fiskebestand som vil bli utradert dersom inntaket flyttes nedstrøms. Elva er også habitat for oter opp til "Lillefossen", spesielt om vinteren. Videre er Stordalen flittig brukt av turgåere som fisker og nyter den og vakre ville naturen.

Hallgeir Naimak, Slettås, 9046 Oteren går som grunneier, lokalpolitiker, journalist, kommuneansatt og privat næringsdrivende sterkt i rette med uttalelsen fra Ishavskysten friluftsråd som han mener kan

oppfattes som miljøfanatisme. Beskrivelser av Elsnedalen står i kontrast til hans kunnskap som bosetter.

NVE registrerer at bygging av inntak, fraføring av om lag 67 % av vannføringen på årsbasis og rydding av et 2 km langt og 15-20 m bredt belte gjennom frodig bjørkeskog for rørtrasé og anleggsvei i et nesten urørt terreng kan være konfliktfylt. Kraftstasjon med atkomstvei vil ligge nær E6/E8 og i liten grad få negative virkninger for landskapet. Ingen verdifulle natur- eller vegetasjonstyper forventes å gå tapt, men Storelva/Elsneselva som et økosystem kan bli påvirket dersom det gis konsesjon.

Storfjord er en populær destinasjon for naturbasert turisme med toppturer. Influensområdet til kraftverket brukes mye til fots av lokalbefolkningen, og det fiskes noe i elva. En utbygging vil etter vårt syn ikke forringe naturmangfold, friluftsliv og reiseliv i særlig grad dersom kraftstasjonen støydempes, midlertidige inngrepsteder revegeteres etter anleggsperioden og sesongtilpasset minstevannføring slippes forbi inntaket.

NVE mener at fordelene ved den justerte utbyggingsplanen er at den gir en viss økning i ny, fornybar energi, økt lokal næringsutvikling og inntekter til grunneiere og søker. Kraftverket vil også gi noe økte skatteinntekter til Storfjord kommune.

NVE mener at utbygging med inntak ved kote 220 demper konflikten med landskapet og reindriften i forhold til det opprinnelige hovedalternativet selv om den vil redusere noe av de villmarkspregete og inngrepsfrie arealene som i økende grad får betydning for reindriften. Vi er av den oppfatning at anleggsarbeidet kan planlegges i samråd med reinbeitedistriktet slik at byggeaktiviteten begrenses i den tiden som okserein oppholder seg i området. Dersom rørtraseen revegeteres/tilbakeføres med en kjørsterk terrengstripe, vil den dekke utbyggers behov for atkomst til inntaket når kraftverket kommer i drift. Den kan også brukes av grunneierne til uttak av skogsvirke når reinen ikke oppholder seg i dalen. NVE tillegger behovet for minst mulig forstyrrelse av reinen større vekt enn bygging av en permanent vei til inntaket for moderne skogsdrift langs rørgatetraseen slik kommunen krever.

NVE har i konsesjonsbehandlingen lagt stor vekt på å redusere bortfall av villmarkspreget areal og statusendring av inngrepsfrie områder og unngå ulemper for reindriften. Med de foreslåtte, avbøtende tiltakene vil fordelene ved utbyggingen etter vårt syn større enn ulempene slik at det kan gis konsesjon.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Fjellkraft Produksjon AS tillatelse til å bygge Elsnelva kraftverk med inntak ved kote 220. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Nordkraft AS, datert 28.08.2007:

"Nordkraft AS planlegger å utnytte deler av fallet i Storelva til kraftproduksjon og søker herved om følgende tillatelser:

1. *Etter lov av 24. november 2000 om vassdrag og grunnvann om tillatelse til:*
 - *Bygging av Storelva kraftstasjon hovedsakelig i samsvar med framlagte planer, eventuelt med mindre endringer i den tekniske utførelsen.*
2. *Etter lov av 29. juni 1990, nr 50 om produksjon, omforming, omsetning og fordeling av energi om tillatelse til:*
 - *Å installere en generator på 9,2 MW med nødvendige elektrisk anlegg*
 - *Å installere nødvendig koplingsanlegg for nett-tilknytning.*
 - *Anleggskonsesjon for 24 kV forbindelse fra kraftstasjonen og fram til eksisterende linje langs E6 som passerer ca. 200 m fra den planlagte kraftstasjonen*

Det opplyses at det er foreliggende avtaler med berørte grunneiere som dokumenterer avtaler om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Nødvendige opplysninger om tiltaket framgår av utredningen nedenfor."

Fra utredningen av søknaden gjengir vi følgende:

Tabell 2.1: Hoveddata for kraftverket

Storelva kraftverk kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Hovedalternativ	Ev. alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	30,7	37,6
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	38,8	49,5
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	40,1	41,7
Middelvannføring	m ³ /s	1,230	1,570
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,072	0,082
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,468	0,570
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,089	0,110
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	340	220
Avløp	moh.	40	40
Lengde på berørt elvestrekning	m	3450	1700
Brutto fallhøyde	m	300	180
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,656	0,394
Slukeevne, maks	m ³ /s	4,00	4,00
Slukeevne, min	m ³ /s	0,18	0,20
Tilløpsrør, diameter	mm	850-1300	1100-1300
Tilløpsrør, lengde	m	3400	2000
Installert effekt, maks	MW	9,2	5,5
Bruktid	timer	2100	2200

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	-	-
HRV	moh.	340,0	220,0
LRV	moh.	339,5	219,5*

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,8	1,9
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	16,5	10,2
Produksjon, årlig middel	GWh	19,3	12,1

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	65,2	48,6
Utbyggingspris	kr/kWh	3,38	4,02

Storelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	10,2
Spenning	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	10,2
Omsetning	kV/kV	6,6/24

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	Ca. 200
Nominell spenning	kV	24

*Lagt inn av NVE

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært behandlet etter reglene i kap.3 i vannressursloven. Den har vært kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn to ganger da det kom få høringsuttalelser ved første gangs kunngjøring. I tillegg har søknaden vært sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner samt berørte parter for uttalelse. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Storffjord kommune vedtok i kommunestyremøte den 05.03.2008 følgende i sak 0017/08:

"Storffjord kommune anbefaler at konsesjon for bygging av kraftverk mellom kote 340 og kote 40 gis.

- 1. Det forutsettes at vei langs rørledningen bygges i en slik standard at normal, moderne skogsdrift kan gjennomføres langs rørgata. Avtale om vedlikehold av denne veien og hvem som kan bruke denne avtales med grunneierne eller de bruksberettigede. Reindriftas rettigheter til bruk av eventuell vei må avklares før en starter arbeidet.*
- 2. Det må utredes og eventuelt avtales tiltak nedenfor kraftverket om det skulle oppstå isproblemer etter utbyggingen.*
- 3. Storffjord kommune krever at det utarbeides reguleringsplan for tiltaket, jf. plan- og bygningslovens § 23.*

4. *Storfjord kommune kan ikke se at sterke samfunnsinteresser blir berørt av tiltaket. Tiltakshaver må imidlertid ikke skade eksisterende vanninntak og elveforebygginger i eller etter anleggsperioden.*
5. *Utbyggingen kan ikke ses å ha vesentlig negativ innvirkning på næringslivet i området.*
6. *Utbyggeren må pålegges minstevannføring i hele elva og fullt vannspeil så langt elva er synlig fra E6.*
7. *Kommunen kan ikke tilrå at konsesjon blir gitt uten at elva blir kartlagt av fiskerisakkyndige. Eventuelle konsekvenser for fiskestammen må utredes.*
8. *Grunneierforhold/fallrettigheter må avklares før oppstart og utbygging. "*

Fra rådmannens saksutredning gjengir vi følgende:

"VURDERING:

Arealplanstatus/reguleringsplaner:

Området som berøres av kraftutbyggingen er i kommuneplanen definert som LNF område. Det er ikke utarbeidet reguleringsplaner innenfor område som berøres av planarbeidet.

Jordbruk/skogbruk:

Skogen i dalen er lauvskog. Det er ikke dyrka eller dyrkbar jord i området som berøres av dette anlegg. Der kraftverket tenkes plassert er det middels bonitet. Nederste del av rørgata og veien berører skog med middels og til dels høy bonitet. Denne produktive skogen går minst 2 km oppover dalen. Økonomisk kartverk dekker bare området opp til kote 225. Skogen i området ovenfor kote 225 blir mindre produktiv og mindre økonomisk drivbar.

Av hensyn til eiernes muligheter til å utnytte den økonomisk drivbare skogen må veien bygges slik at denne kan brukes i forbindelse med eventuelle skogtiltak. En slik vei må bygges med en standard som tilfredsstiller de krav grunneierne eller de bruksberettigede stiller. Imidlertid må en slik vei være stengt for motorisert ferdsel av andre enn grunneierne og de bruksberettigede. Avtale om vedlikehold av veien må inngås mellom utbyggeren og de berørte grunneiere før en starter utbyggingen.

Reindrift:

Elsnesdalen inngår i Helligskogen reinbeitedistrikt. Alle tiltak i utmarka vil kunne ha negative konsekvenser for denne næringen, enten direkte gjennom endret vegetasjon på noe areal eller at økt ferdsel i området vil virke forstyrrende. Samtidig vil vei inn gjennom dalen kunne gi også reindriften økt tilgjengelighet til området og skader på vegetasjon utenom veien vil kunne forhindres. Kommunen regner med at næringen selv ivaretar sine interesser i forbindelse med eventuell utbygging.

Naturmiljø:

Kommunen kjenner ikke til at det er spesielle naturmiljø som blir berørt av tiltaket.

Mye av skogen langs veien og rørgata er urørt skog i en svært produktiv li med frisk fuktighet. Det biologiske mangfoldet er rikt i et slikt miljø, men urørt gammel lauvskog på slikt areal har

vi mye av i kommunen, og med den aktiviteten som en har i skogen i dag, øker arealet med slik urørt skog.

Rødlistearter:

Etter det en kjenner til er det ikke registrert rødlistearter i området som blir berørt av tiltaket.

Jakt og fiske:

Dalen har vært brukt i forbindelse med jakt. I dalen finner en rester etter gammer som var brukt under slik aktivitet. De vanligste viltarter finner en i dalen, men etter det en kan skjønne vil et eventuelt kraftanlegg ikke gi de store konsekvenser for disse ovenfor kraftverket. Noe aktivitet av mink og oter finnes langs den nedre del av elva.

Det går anadrome laksefisk opp til de nederste fossene. Det lever en stasjonær røystamme i hele vassdraget som kan være unik i nasjonal sammenheng. Kommunen kan ikke tilrå at det blir gitt konsesjon uten at elva blir nærmere kartlagt av fiskerisakkyndige.

Det er uklart for kommunen hvilke konsekvenser tiltaket vil få for fisken og de fiskelevende dyr og fugler en har i vassdraget. Endring av forholdene vil i de aller fleste tilfeller ha negative konsekvenser for artene som lever i dagens miljø.

Isproblemer:

Det er også noe uklart hva som kan skje med vannet nedenfor kraftverket om vinteren. I perioder med mye frost kan en få isproblemer.

I planen sies det at kraftverket i hovedsak må stå om vinteren på grunn av lite vann. Imidlertid vil en i perioder også om vinteren kunne få mildværsperioder som gir muligheter for kraftproduksjon. Etter slike perioder vil en kunne få isproblemer ved kraftproduksjon.

Kommunen registrerer uforutsette konsekvenser med is om vinteren langs den regulerte Skibotnelva. Før en starter utbyggingen må det utredes nærmere om en kan få isproblemer nedenfor kraftverket og eventuelle tiltak bør planlegges.

Vannspeil i elva/minstevannføring:

Dersom det blir gitt tillatelse til utbygging av kraftverket, må det settes som betingelse at det må være fullt vannspeil i den delen av elva som er synlig fra E6. I resten av elva må det settes krav om minstevannføring for å opprettholde et vannmiljø.

Samfunnsinteresser:

Det kan ikke ses at sterke samfunnsinteresser blir berørt av tiltaket.

Storffjord kommune hadde tidligere vanninntak i elva for deler av bygda på Horsnes/Elsnes, men dette inntaket er nedlagt da det ikke tilfredstiller myndighetenes krav til vannkvalitet.

NVE har bygd elveforebygninger i nedre del av elva for svært mange år siden. Del antas at kraftverksplanene ikke vil ha stor innvirkning på disse.

Noen av eiendommene har vanninntak inntil elva ovenfor E6. Disse må ikke skades av tiltaket."

Storffjord kommune har i kommunestyremøte den 17.09.2008 vedtatt følgende:

"Vedtak i sak 17/08 opprettholdes unntatt punkt 3, krav om reguleringsplan.

Storffjord kommune krever ikke at det utarbeides reguleringsplan for tiltaket. "

Fylkesmannen i Troms har sendt uttalelse i brev av 04.01.2008:

"Dersom både Bergselva og Storelva i dette området bygges ut som omsøkt, vil det ikke være igjen villmarkspreget område mellom Storffjord og Skibotn. Dersom begge inntakene flyttes ned som foreslått her og av NVE, vil man kunne redusere de negative konsekvensene mhp. villmarkspregete områder.

Vi anbefaler en minstevannføring på 0,25 m³/sek fra 1.6. til 1.9. Det vil forhindre tørlegginger om sommeren for arter som lever i og nær elva, og redusere negative konsekvenser for landskapet, biologisk mangfold og friluftslivet.

Vi anbefaler at inntaket flyttes til ca. 300 moh., dette vil redusere betydelig de negative konsekvensene for landskap, inngrepsfrie områder, friluftsliv og biologisk mangfold.

VIRKNINGER AV INNGREPET

Minstevannføring

Det er foreslått en minstevannføring på 72 l/sek hele året. Den foreslåtte minstevannføringen tilsvarer alminnelig lavvannføring før utbygging der kraftverket skal plasseres. 5- persentilen er 0,25 m³/sek gjennom året, 0,46 m³/sek om sommeren og 0,09 m³/sek om vinteren. Perioder med overløp ved inntaket opptrer stort sett i juni og juli. Det vil være lange perioder med minstevannføring i august, selv i våte år. En større minstevannføring om sommeren vil bety lite produksjonsmessig. Men det vil forhindre tørlegginger om sommeren for arter som lever i og nær elva. Vi anbefaler derfor en minstevannføring på minst 0,25 m³/sek fra 1.6. til 1.9. Dette vil gi opptil 0,65 m³/sek om sommeren når restvannføringen regnes med.

INON-områder (Inngrepsfrie områder i Norge)

Områder med villmark, dvs som ligger >5 km fra inngrep, har stor verdi. Dette gjelder også inngrepsfrie områder i kommuner og regioner med lite rest-INON, se "Retningslinjer for små vannkraftverk" fra OED. I ytre deler av Storffjord kommune og nærliggende områder er det kun igjen flekkvise områder med villmark. Ved den planlagte utbygging vil villmarksområder bli redusert med 8,1 km². Arealer som i dag er 1-5 km fra inngrep, reduseres også betydelig. Utbyggingen vil derfor ha negativ betydning for inngrepsfrie områder.

Planlagt inntak er på kote 340, ca. 200 m nedenfor Storurda, i et område med tynn skog og rasmark i mosaikk. Selve inntaket vil ikke være synlig fra oversiden av urda. Selv om INON-områder reduseres, vil utbyggingen ikke være synlig i disse INON-områdene. Dersom inntaket flyttes til for eksempel 300 moh., vil likevel de negative konsekvensene mhp. villmarkspregete områder kunne reduseres betydelig.

Det er også kraftverksplaner i Bergselva nord for Storelva. Dersom disse to elvene bygges ut, vil det ikke være igjen område med villmark mellom Storffjord og Skibotn. NVE har bedt søker utrede et alternativ i Bergselva der inntaket flyttes til ca. 400 moh. Dersom begge inntakene flyttes om foreslått, vil man kunne redusere de negative konsekvensene mhp. områder med villmark.

Landskap

De landskapsmessige konsekvensene av tiltaket er i første rekke knyttet til etablering av rørgatetrase, anleggsvei og kraftstasjon, samt redusert vannføring. Utbyggingen har også negativ betydning for landskapet fordi INON-områder reduseres. Selv om elva sees lite i landskapet, kan den absolutt høres og gir på den måten liv i landskapet. Det er av den grunn vesentlig at en viss vannføring beholdes. Ved kote 260 vier dalen seg ut og elva blir meir synlig i landskapet. Redusert vannføring vil medføre middels negative konsekvenser for landskap, spesielt ovenfor kote 300.

Dersom inntaket flyttes til for eksempel 300 moh., vil de negative konsekvensene kunne reduseres betydelig.

Biologisk mangfold

Samlet sett vurderes området til å ha relativt trivielt arts mangfold. Det er ikke registrert prioriterte naturtyper, spesielt verdifulle arter eller rødlistearter. Ved utløpet av Rieppi elva er det registrert noen elveører med bl.a. noe rikere fjellplantevegetasjon. Fravær av tyngre inngrep gjør imidlertid området mer verdifullt mhp. arts mangfoldet. I tillegg vil inngrep redusere arealer med villmark (>5 km fra tekniske inngrep).

Konsekvensene for fisk og ferskvannsf fauna ved en utbygging forventes å bli små.

Samlet vil alternativ med inntak på kote 340 innebære store negative konsekvenser for naturmiljøet pga. reduksjon i inngrepsfrie områder. Flytting av inntak til ca. kote 300 vil kunne redusere de negative konsekvensene betydelig.

Friluftsliv

Det er en del bruk av dalen til friluftsliv. Det går en god sti ca. 3 km oppover dalen. Noe lenger oppe er det laget gangbru over elva. Det går trimløype et stykke opp dalen som brukes relativt mye av både lokalbefolkningen og turister. Lyden av elva er et viktig element for friluftslivet. Lenger oppe er urørt natur viktig. Dersom inntaket flyttes til for eksempel 300 moh. og det pålegges tilstrekkelig minste vannføring, vil de negative konsekvensene kunne reduseres betydelig.”

Fylkesmannen i Troms har sendt tilleggsuttalelse i e-post av 27.02.2009:

”Vi viser til vår tidligere uttalelse datert 04.01.08.

Vi har i stor grad vurdert søkers hovedalternativ med inntak på kote ca. 340, og ikke søkers alternativ med inntak på kote på ca. 220.

For de fleste av våre vurderinger vil alternativ med inntak på kote 220 medføre middels negativt omfang på naturmiljøet.

Virkningene med et inntak på kote 220 vil ha mindre negative virkninger enn et mulig inntak på ca. kote 300 og kote 340. Spesielt er det mindre negative virkningen på landskap og mindre reduksjon av inngrepsfrie naturområder.

Samlet vil dette vil redusere betydelig de negative konsekvensene for landskap, inngrepsfrie områder, friluftsliv og biologisk mangfold i forhold til et inntak på kote 340.

Dette inntaksstedet på kote 220 er å foretrekke i forhold til inntak høyere oppe.”

Troms fylkeskommune, Kulturetaten, har sendt uttalelse i brev av 21.11.2007:

"Vi viser til brev av 09.10.07 og fremmer følgende innspill til søknaden:

- Det planlagte tiltaket er ikke avklart i forhold til Lov om kulturminner av 1978. Vi ber om at dette framgår i eventuell konsesjonstillatelse.*
- Det må også framgå at detaljplan skal sendes på høring når de enkelte tiltak er klarlagt mht. omfang og lokalisering. På dette grunnlag vil vi vurdere om behovet for undersøkelser etter kulturminnelovens bestemmelser, jf §§§§ 3,4,8 og 9."*

Universitetet i Tromsø, Tromsø Museum, har sendt uttalelse i brev av 10.01.2008:

" Vi viser til overnevnte oversendt Tromsø Museum for uttalelse om kulturminner under vann.

Etter kulturminnelovens § 14 er Tromsø Museum rette myndighet for forvaltning av kulturminner under vann både i sjø og vassdrag i Nord-Norge.

Søknaden omfatter utbygging av Storelva kraftverk med inntaksdam og rørgata og vil innebære en vesentlig reduksjon i vassføring.

Tromsø Museum har ingen merknader til søknaden fordi tiltak som planlegges i vann er begrenset til bygging av inntaksdammen samt reduksjon i vassføring i Storelva. Det finnes ingen registrerte kulturminner i tiltaksområdet og sannsynligheten for konflikt med kulturminner under vann vurderes som minimal."

Sametinget har sendt endelig uttalelse i brev av 28.07.2009:

"Vi viser til Deres brev av 9.10.2007 og til vårt brev av 1.7.2009.

Områdene er nå befart uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner i de aktuelle områdene. Sametinget har ingen merknader til etableringene.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og Kulturetaten, Troms fylkeskommune omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.), § 8, andre ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles til den som skal utføre arbeidet i marken.

Regning vil bli sendt til tiltakshaver i egen ekspedisjon."

Reindriftsforvaltningen Troms har sendt uttalelse i brev av 30.11.2007:

"...Berørte reinbeitedistrikt Helligskogen har gitt følgende uttalelse til søknaden:

"Helligskogen reinbeitedistrikt går i mot bygging av minikraftverk i Elsnedalen for den er fineste dal i Storfford kommune, best egnet for rein. Vi har okseflokkene der fra sankthanstida til september. Fra september bruker vi samle okseflokkene opp mot Norddalen og sørover, og derfor går vi i mot minikraftutbygging i Elsnedalen."

Fra Reindriftsagronomens side vises det til beskrivelsen av samiske interesser, side 31 i konsesjonssøknaden, der det bl.a. framgår følgende: Området benyttes ikke til reindrift. Elsnedalen inngår som en del av Helligskogen reinbeitedistrikt og brukes aktivt i følge uttalelsen fra distriktet. Beskrivelsen av reindriften slik den framgår av konsesjonssøknaden, er dermed ikke riktig i forhold til uttalelsen fra de som driver reindrift i det aktuelle området. Videre vil en bemerke at bygging av en 3,5 km lang veg innover et dalføre som fra før er

uberørt av inngrep, vil i utgangspunktet være konfliktfylt i forhold til reindriftsnæringen. Inngrepsfrie områder blir stadig mer viktig for næringen.

Reindriftsagronomen vil påpeke at det ville vært naturlig at en tidlig i planprosessen tok kontakt med berørte reinbeitedistrikt eller reindriftsforvaltningen for opplysninger om berørte reindrift. Dette burde vært avklart lenge før konsesjonssøknaden fremmes. En har for øvrig opplevd samme situasjon tidligere der reindriftsinteressene i saker av denne karakter blir oversett. Reindriftsagronomen vil derfor gå i mot søknaden i påvente av en utredning av tiltakets konsekvenser for berørte reindrift.

Uttalelsen er gitt i medhold av Områdestyrets fullmakt gitt i sak 04/04."

Statens vegvesen, Region nord, har sendt uttalelse i brev av 10.12.2007:

"...I forbindelse med etablering av kraftverket vil det bli økt trafikk fra E6/E8. Av søknaden fremgår det ikke klart hvordan tilknytningen til E6/E8 tenkes løst i anleggsperioden eller i driftsperioden. Vi ber om en snarlig tilbakemelding på hvor stor mengde trafikk som beregnes i begge periodene. Det vises for øvrig til søknad om driftsavkjørsel og vårt svar på denne, datert 06.12.07.

Når det gjelder plassering av kraftstasjonen minner vi om byggegrensen på 50 m fra vegen."

Naturvernforbundet i Troms har sendt uttalelse i brev av 07.04.2008:

"Vi viser til Nordkraft AS sin søknad om konsesjon for Storelva kraftverk i Storffjord kommune.

Bakgrunn:

Det søkes om å bygge demning ved kote 340 med rørgate ned til kraftstasjon ved kote 40. Rørgata med vei blir ca. 3,5 km lang. I rapporten til Miljøfaglig Utredning vurderes et alternativ I med inntaksdam på kote 220, men det ser ikke ut som dette alternativet søkes om.

Biologisk mangfold:

Utredningen av det biologiske mangfoldet og de økologiske konsekvensene av utbygginga av Storelva er mangelfull. Vurderinger gjort av Miljøfaglig Utredning AS på bakgrunn av befaring i området den 27.07.06 er ikke utfyllende. Spesielt temaene fisk og fugl synes dårlig utredet.

INON:

Utbygging av Storelva som omsøkt vil i praksis fjerne det siste villmarkspregede området som er igjen mellom Oteren og Skibotndalen. Reduksjonen er på 8,1 km². Tilsvarende reduseres 5-3 km² og 3-1 km² området med hhv. 13 og 4,4 km². Totalt 25,5 km² av det som i dag er inngrepsfrie områder vil skifte til lavere status eller miste status.

Følgende er sakset fra Miljøstatus i Norge:

"I stortingsmelding nr. 29 om regional planlegging og arealpolitikk er det fokusert sterkt på at de resterende inngrepsfrie naturområdene må forvaltes som en viktig del av vår nasjonale arv. Tilsvarende er det i stortingsmelding nr. 58 om miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling uttrykt som et mål at større sammenhengende inngrepsfrie områder skal bevares. Regjering og Storting påpeker at inngrepsfrie naturområder er viktige blant annet av hensyn til nasjonal arv og identitet, friluftsliv og biologisk

mangfold. I stortingsmelding nr. 42 om biologisk mangfold er bevaring av inngrepsfrie områder nevnt som en viktig del av en bærekraftig arealbruk. I stortingsmelding nr. 39 om friluftsliv blir det pekt på at det er spesielt viktig å beholde gjenværende inngrepsfrie områder og de kvalitetene man finner i disse områdene. Ikkje minst gjelder dette fred og ro. I stortingsmelding nr. 21 om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, slås det fast at "fysiske inngrep og endret arealbruk framstår som den viktigste årsak til tap av arter og livsformer. Summen av mange små inngrep kan få betydelige følger for arters og bestanders muligheter til å overleve og for økosystemenes produksjonsevne."

Friluftsliv og fisk.

Det går en merket sti opp langs Storelva som er en del av Storfjord kommunes satsing på trimpostkasser. Løypa heter Elsnesdalen og beskrives som spesielt egnet for turer med små barn. Postkassen oppe i dalen er en god indikasjon på at stien brukes mye, selv om ikke alle som går tur i området nødvendigvis skriver navnet sitt i boka. I søknaden hevdes utbygginga antas å være uten betydning for fisk fordi fiskebestanden ikke er anadrom. Beboere i kommunen sier at det er en lokal fiskestamme i elva, og at den ansees å ha verdi i et friluftsperspektiv. Det er mye fisk i elva, og den er relativt lett å få, derfor er elva et populært sted å ta med barn på fisketur. Det er også en verdi, om enn ikke økonomisk, så har den betydning for de som bor og ferdes i området. Et annet moment er at ved utbygging av elva vil lyden av fossen bli borte, og støy fra E6/E8 kunne bli det mest fremtredende i lydbildet når man går langs stien. Dette er også en ting som bør telle med når man vurderer konsekvensene for friluftsliv.

Konklusjon:

Utbygging av Storelva er et inngrep som vil få store konsekvenser for inngrepsfri natur. Naturvernforbundet arbeider for å bevare det vi har igjen av inngrepsfri natur og går imot at Nordkraft får bygge ut Storelva. Alternativt må demningen flyttes ned slik at inngrepsfrie områder ikke berøres.

Storfjord kommune er en av de kommunene som regnes for å ha størst potensial når det gjelder utbygging av småkraftverk. Derfor har kommunen vedtatt å lage en kommunedelplan for småkraft. Denne beregnes å være ferdig i løpet av våren -08, og alle søknader bør legges på vent til planen er ferdig.

Naturvernforbundet i Troms frarår utbygging av Storelva kraftverk fordi:

- *Utbyggingen har store konsekvenser for villmarksområder og inngrepsfri natur.*
- *Kartlegging av biologisk mangfold er mangelfull.*
- *Utbyggingen er negativ for friluftsinnteresser i området."*

Gardner Johnson har sendt samme uttalelse til flere søknader i Storfjord med bl.a. omtale av Storelva/Elsneselva i e-post av 26.08.2007 før kunngjøring av dette prosjektet, men som likevel tas med her fordi den ble oversendt til søker for kommentar:

"Viser til Nordlys 26/6-2007 og artikkel om småkraftverk i Storfjord kommune i Troms som jeg leste med stor interesse - og med samtidig stor frustrasjon.

Grunneiere, småkraftselskapene og overraskede lokalpolitikere fremstiller (med hell) det som om kommunen har "vunnet i lotto". 300 millioner i investeringer! I virkeligheten - bak

festtalene og de fagre løftene om millioner – er det meget alvorlige og evigvarende naturinngrep, med en kortvarig gevinst for de få, men evig tap for resten av samfunnet.

At media, inkl. en så oppegående avis som Nordlys, samt sentrale politikere, ikke har et mer kritisk søkelys på dette er meg helt uforståelig! Og hvor er miljøvernerne? De som satt lenket i Alta og kjempet for å bevare norsk natur, mot de store utbyggingene?

Totalt sett er det snakk om et gigantisk naturinngrep, som i samlet skala vil påvirke mange av de tingene vi tar helt for gitt i naturen. Som vi ser, hører og bruker: De små elvene, de som ingen har hørt om, men som alltid har vært der. Dette er en utbygging som vil påvirke naturen i langt større grad og skala en de store kraftutbyggingene noen gang har gjort.

Fordi det er så mange av de. I kommune etter kommune, elv etter elv. Bekk etter bekk.

Vi snakker om sprenging, kilometervis med nedgraving av rør, etablering av infrastruktur som anleggsveier og bygninger i tillegg til en direkte ødeleggelse av de små elver og vassdrag hvorav flere - bl.a. i nevnte Storfjord, har sårbare fiskebestander og rødlistetruede arter som oter og fossefall. Som vil bli tapt for alltid grunnet lavere vannførsel og selve inngrepene i byggefasen. Varige sår i naturen for all fremtid.

Småkraftselskapene "reklamerer" med små inngrep, at vannførselen ikke blir betydelig redusert. Faktum er, at i de fleste tilfeller søker om 50-60 % mindre vannførsel, ofte flere kilometer av en elv. Og dette i elver som har liten vannførsel pr. i dag, spesielt vinterstid.

Infrastruktur, anleggsvei osv. vil åpne for økt utnyttelse av områder som nyter godt av "naturlig" beskyttelse i dag, dvs. at presset fra samfunnet på disse områdene øker dramatisk som følge av økt tilgjengelighet gjennom anleggsveier o.l.

Kartlegging av biologisk mangfold er det ikke lenger spesielt strenge krav til heller på disse utbyggingene. I motsetning til de store utbyggingene, så er det en saksbehandler i NVE som tar en generell vurdering.

Snart kan vi kjøre bil til hvert et fjell og langs en hver bekk i fylket.

Og engangsgrillene vil gjøre sitt inntog på steder der man før måtte slite for å komme til. Med de resultatene det økt press medfører på sårbare områder. Områder som er noe av det fineste vi har.

At samfunnet - du og jeg og våre barn og barnebarn – mister mulighetene til å oppleve naturen som vi tar for gitt i dag - for all fremtid, virker helt forbigått.

Flere av vassdragene det er søkt om konsesjon om i Storfjord kommune (i tillegg til de to nevnt i artikkelen som er relativt utilgjengelig) er perler av noen vassdrag og daler, hvor man kan noe så sjeldent som helt uten videre kan ta med seg guttungen på den første fisketur med makk, bambusstang og nistepakke for å fiske småørret. I Storfjord er det bl.a. søkt om konsesjon for såvel naturperlen Elgsnesdalen (Elgsneselven) såvel som populære Kitdalselven. Med flere.

Begge disse er høyt skattet for sin unike natur og muligheten for fritt fiske og naturopplevelser. Begge disse plassene er for matauk eller kommersielt fiske ikke særlig lønnsomt.

Men for rekreasjon, fritid og opplevelsen av nordnorsk natur: Helt uvurderlig. For ikke å snakke om turisme. Dette er steder hvem som helst kan nyte uberørt natur og dyreliv uten å

betale tusenvis i fiskekort eller adgangskort. Hvem som helst kan når som helst nyte vill og vakker natur. Det er åpent for alle, og det benyttes. Flittig.

I Elgsnesdalen for eksempel er det søkt om konsesjon for å legge opptil 6-7 kilometer i rør der fallet er størst. Noe som vil utradere en meget sårbar, men livskraftig fiskestamme og en liten oterbestand med tilhørighet til elva.

I tillegg til de to nevnte utbyggingene i Storfjord, har NVE kartlagt et titalls mulige vassdrag for småkraft bare i Storfjord kommune. Et titalls. Og det bare i ÉN kommune - som allerede har massive kraftutbygginger bak seg. Man må spørre seg, er det verdt det? En hel kommune i rør? For ikke å snakke om et helt fylke, da dette brer om seg i stor skala over hele fylket.

Er samfunnet villige til å ofre det vi skryter av i turistbrosjyrene, det vi viser frem, elvene vi fisker i og går tur langs og legge det i rør?

Eller blir alt dette glemt i skyggen av CO2-debatten?

I artikkelen refereres det til utbyggingen i Storfjord på 70-tallet. En utbygging som i størrelse var svært stor, men som ga og gir høy produksjon. Inngrepene i naturen var betydelige, men samfunnet nyter godt av denne utbyggingen. Hele Troms nyter godt av disse utbyggingene i dag. Også Storfjord kommune, som mottar 10-12 millioner årlig i kraftpenger. Penger som igjen brukes på samfunnet. I samfunnet.

Spørsmålet som MÅ stilles er: Hva vil småkraftverkene bringe inn for samfunnet, når engangsinvesteringen i anleggsperioden er over – og automatisert drift av generatoren tilbyr muligens et halvt årsverk i å passe på anlegget? Svaret er trolig fint lite.

For mens samfunnet sitter igjen med "regningen" i etterkant i form av ødelagte og fiskeløse småvassdrag, elver og bekker i rør, sår i landskapet og anleggsveier på alle kanter - langs og i "hvert et bekkedar", kan småkraftselskapene le hele veien til banken sammen med noen få grunneiere. Småkraftselskaper som priser seg lykkelig over klondyke i Nord.

Taperen er samfunnet. Fordi her er det ikke noe Troms Kraft som betaler noe tilbake til samfunnet. Til Storfjord kommune.

Jeg sier ikke at all utbygging er negativt. Men her må det tas kontroll, for konsekvensene er rett og slett skremmende. Her må spesielt sentrale myndigheter med Troms Fylkeskommune i spissen innta en mer aktiv rolle, fordi kommunepolitikerne rett og slett ikke kan gis dette ansvaret. Det blir som bukken og havresekken.

Denne saken må ut i skyggen av CO2, og samfunnet må få si sin mening.

Kjære beslutningstagere, vær så snill å sette søkelys på dette. Og hvis ikke, si fra - så skal jeg sporenstreks ta med meg min sønn med på fisketur med makk og snøre i småelvene i Storfjord og i Troms. Slik min far gjorde med meg, og min bestefar før han igjen. Men som om kort tid trolig er en saga blott.

Vi får se på rørene i stedet."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Nordkraft AS har kommentert til de innkomne høringsuttalelsene i brev av 17.07.2009:

"Innledning

Ved utarbeidelse av konsesjonssøknader har Nordkraft som strategi at det innledningsvis må tas kontakt med ulike høringsinstanser for å få innspill til innholdet i konsesjonssøknaden samt gi signal til kulturminnemyndighetene om at eventuelle befaringer kan planlegges og gjennomføres i god tid før sluttbehandlingen starter. Dette gjøres blant annet ut fra sterke signaler fra de ulike høringsinstansene om tidlig involvering, samt et eget ønske om tidligst mulig å avdekke eventuelle viktige kultur- og naturverdier samt potensielle konfliktområder.

Vår erfaring så langt er at vi ikke oppnår det vi ønsker. Til tross for tidlig henvendelse, må befaringer utføres svært sent i behandlingsprosessen, de innspillene vi får er feil, vi får kritikk for å ikke involvere parter tidlig, og det ser ut for at enkelte instanser ikke skjønner saksbehandlingsprosessen.

Slik vi ser det er det et stort forbedringspotensiale på dette området. Vi skal innrømme at våre henvendelser ikke er strukturert nok, noe er skriftlig og noe er muntlig, og det presiseres ikke godt nok hva vi ønsker. Vi tror også at NVE kan presse på overfor de etatene som er uryddig i sin saksbehandling.

Nordkrafts kommentarer

Storffjord kommune behandlet saken i kommunestyret 05.03.08 sak nr. 17. Kommunen anbefaler at det gis konsesjon som omsøkt. Vedtaket er supplert med en krav-, kommentarliste på 8 punkter:

- 1. Nordkraft (NK) har ingen innvendinger mot dette punktet. Vi ser imidlertid at dette ønsket er i motstrid til andre høringsuttalelser, hvor en vei inn i området vil være negativt for flere ulike faginteresser. NK trenger strengt tatt ikke annen adkomst til dammen i driftsfasen enn en trasè for 4- eller 6-hjuls ATV langs rørtraseen. Den øvrige del av traseen arronderes og revegeteres.*
- 2. NK tror ikke dette vil bli noe problem, men foreslår at dette eventuelt følges opp over tid.*
- 3. Kravet er senere frafalt i brev fra kommunen datert 23.09.08.*
- 4. NK har ingen merknader. Alle eksisterende installasjoner som kan bli påvirket, vil bli hensyntatt ved en utbygging.*
- 5. Ingen merknader.*
- 6. Ingen merknader.*
- 7. Fylkesmannen som er faginstans i forhold til fisk, konkluderer med at en utbygging vil få minimale konsekvenser for fisk. Dette stemmer overens med de opplysninger vi har for dette temaet.*
- 8. Ingen merknader.*

Troms fylkeskommune har gitt en kort uttalelse i forhold til kulturminner. De presiserer at tiltaket ikke er avklart i forhold til kulturminneloven, samt at detaljplan må sendes på høring slik at behovet for undersøkelser skal vurderes.

NK er noe undrende til uttalelsen. Slik vi kjenner saksbehandlingen er det den formelle høringen av konsesjonssøknaden som har til hensikt å avklare forholdet til kulturminneloven, undersøkelser m.v. Resultatet av dette bør ligge til grunn for NVE avgjør konsesjonsspørsmålet. Høringen av detaljplanen er ment som en siste sjekk etter at konsesjon er gitt på at det ikke er gjort forandringer på lokalisering m.v. i forhold til det som er skissert i konsesjonssøknaden. Dersom det er gjort vesentlige endringer, må det påregnes ytterligere undersøkelser.

Fylkesmannen i Troms (FM) peker på viktigheten av differensiert minstevannføring og foreslår 250 l/s i sommersesongen 1.6-1.9 og 72 l/s resten av året. Videre pekes det på reduksjon i INON, virkninger på landskap, biologisk mangfold og friluftsliv. Det vurderes at en flytting av inntak minst ned til kote 300 vil redusere negative virkninger på de nevnte fagtema.

NK har ingen merknader til kravet om minstevannføring.

Reduksjon av INON er en teoretisk beregningsmetode basert på en definisjon av hva som er "tyngre tekniske inngrep". Inntak til småkraftverk er innenfor denne definisjonen og ut fra dette har vi ikke merknader til dette punktet.

Når det gjelder påvirkningen på landskapet, mener vi dette må vurderes ut fra at rørgata blir nedgravd og at traseen blir revegetert etter en tid, samt at det ikke er behov for en klassisk vei til inntaket i fremtiden. Lokalisering av inntak må også vurderes ut fra de lokale forhold med henblikk på innsyn m.v.

FM har vurdert at området har relativt trivielt arts mangfold uten registreringer av rødlistearter m.v. Vi har ingen merknader til dette, men fra søkers synspunkt stusser vi litt over at FM uansett klarer å "skru opp" verdien på dette temaet.

For temaet friluftsliv legges det vekt på stien som går et stykke opp i dalen og den lokale bruken av denne til mosjon, samt opplevelsen av lyden fra elva når man ferdes langs stien. Vi mener at opplevelsen av lyd fra elva for en stor del er knyttet til flomperioder. Også etter en utbygging vil det være betydelig restvannføring i elva i disse periodene. På middels og lave vannføringer vil denne påvirkningen være liten. Dette er også avhengig av stiens avstand fra elva.

FM peker videre på at en flytting av inntaket ned i forhold til et inntak på kote 340 vil redusere negative konsekvenser. I utgangspunktet mener NK at Storura markerer et skille mellom "nedre del" og "øvre del" av Elsnedalen. Ut fra dette mener vi at et nedgravd rør, hvor trasè blir revegetert over noe tid, og en tilpasset inntakskonstruksjon vil være akseptabelt. Vi har ikke i detalj vurdert lokalisering av inntak mellom kote 340 og kote 220. Dersom NVE etter sluttbefaringen finner ut at et redusert alternativ er å foretrekke, er vi selvsagt klar til å utrede et slikt alternativ.

Sametinget ble tilskrevet i forkant av utarbeidelsen av konsesjonssøknaden. Svaret var da at sannsynligheten var stor for samiske kulturminner i området. Varsel om eventuell befaring skulle sendes når søknaden ble sendt på høring. I den senere høringsuttalelsen sender de imidlertid samme svaret som tidligere.

NK ønsker at befaringer skjer så tidlig som mulig, gjerne før søknaden sendes på høring i de tilfeller hvor man har sterke signaler på at det kan finnes kulturminner i prosjektområdet. Vi har nå avklart med Sametinget at befaring gjennomføres (uke 28) slik at resultatet foreligger til NVEs sluttbehandling.

Reindriftsforvaltningen peker på at opplysningen i søknaden om at "området ikke benyttes til reindrift" er feil, samt at de ønsker en tidlig involvering i planprosessen.

NK har fått tilbakemelding fra rådgiver som utarbeidet konsesjonssøknaden om at det var muntlig kontakt med Reindriftsforvaltningen Troms i en tidlig fase. Tilbakemeldingen var et kart som viste en trekkvei, samt en kommentar på at området i dag ikke benyttes til aktiv reindrift. Ordlyden i søknaden baserer seg på denne tilbakemeldingen og det skal ikke være gitt signaler på at dette temaet burde utredes særskilt.

Vi har ingen merknader til opplysningen om at det faktisk er aktiv bruk av området og vi har startet en utredning som skal foreligge 10. august.

Universitetet i Tromsø, ingen merknader.

Statens vegvesen peker på avkjørselsforholdene og en avklaring av dette i forhold til drifts- og anleggsfase. NK har vært i kontakt med Statens vegvesen om dette og vil følge opp dette videre for å ha det klart i detaljplangodkjennelsen dersom det gis konsesjon.

Naturvernforbundet i Troms peker på konsekvensene for INON, friluftsinnteresser og fisk, samt mangelfull utredning for temaet biologisk mangfold.

Flere av disse temaene er vurdert av andre instanser og kommentert ovenfor. NK vil imidlertid peke på at FM har definert det biologiske mangfoldet til å være trivielt, samt at NVEs mal for innhold i søknad/krav til utredning er fulgt. FM har videre konkludert med at tiltaket vil ha liten virkning på temaet fisk.

NK er enig i at stien til postkassen er mye brukt. Fra lokalt hold har vi opplysninger om at det er lokalbefolkningen som benytter denne i størst utstrekning og at det er enkeltpersoner som har svært mange turer. Vi mener at virkningen av fravær av lyd fra elva som gjør at veistøy fra E6 er en overdrevet påstand, jf. vår kommentar til FMs uttalelse.

Gardner Johnson benytter store ord om følgene av småkraftutbygging generelt.

NK mener generelt at situasjonen Johnson beskriver blir svært unyansert. NK har nå realisert to kraftverk i Narvik kommune. En oppsummering viser at av de totale investeringene, er det lagt igjen mellom 55 og 60 % lokalt. I tillegg gir disse anleggene en skattemessig inntekt til kommunen i driftsfasen. Det vil være behov for lokalt ettersyn uansett hvor mye fjernstyrt disse anleggene blir. Dette åpner for ekstrainntekter for grunneiere m.v. I tillegg vil det foretas lokale innkjøp til drift av anleggene. Disse positive momentene kommer i tillegg til det faktum at energi fra slike anlegg er definert til "ny fornybar, grønn energi".

Tilleggsopplysninger

NVE ba søker etter høringsrunden om å utrede virkningene av prosjektet på reindriften. Utredningen ble delt ut på sluttbefaringen og oversendt til NVE i e-post 31.08.2009. Vi gjengir følgende fra utredningen:

”Sammendrag

Denne rapporten beskriver konsekvensene for reindriften av det planlagte småkraftverket i Elsneselva i Storfjord kommune, Troms fylke. Kraftstasjonen er planlagt like ovenfor E6, men inntaket vil ligge i et tidligere uberørt fjellområde. Tiltaket vil berøre beiteområdene til Helligskogen reinbeitedistrikt.

I Helligskogen reinbeitedistrikt er det helårsbeiter med noen definerte årstidsbeiter, men overgangen er flytende, og reinsdyrene kan beite spredt over store områder gjennom hele året. Tiltaksområdet ligger ikke innenfor definerte årstidsbeiter, men reinsdyrene benytter området hovedsakelig om sommeren og om høsten før snøen kommer.

Formålet med utredningen er å redegjøre virkningene av tiltaket overfor reindriften. I rapporten har vi redegjort for reinbeitedistriktets bruk av beiteområdene generelt og innenfor tiltaksområdet. Vi har verdisatt tiltaksområdet for reinbeitedistriktet. Kalvingsland, reindriftsanlegg og viktige driv- og trekkleier får stor verdi, mens høyereliggende sommerbeiter og brunstland får middels verdi. Andre sommerbeiter og vanlige høstbeiter har hovedsakelig fått liten verdi. Dersom noen av årstidsbeitene er svært begrensede, kan verdien oppjusteres. Verdien kan også være høyere dersom det er sentrale og inngrepsfrie beiter sammenlignet med mer perifere beiter hvor det allerede er en del inngrep. Konsekvensgraden er bestemt i forhold til hvor store deler av disse verdisatte områdene som blir berørt av tiltaket, og etter hvor stor påvirkningen er. Virkningene for både anleggsfasen og driftsfasen har blitt vurdert. Det er svært viktig at anleggsfasen og menneskelig aktivitet knyttet til driften av småkraftverket, planlegges i samråd med reindriften.

Småkraftverk kan føre til både direkte og indirekte tap av beiteland for reindriften. De direkte tapene av beiteland i form av stasjonsområde, rørgater, anleggsvei og inntaksdammer vil totalt sett være relativt små. Indirekte tap kan være betydelig større. Indirekte tapte beiter er det nærliggende området til tiltaket som reinen helt eller delvis unngår eller bruker mindre effektivt som følge av utbyggingen. Det er svært vanskelig å beregne de indirekte tapene, men for utbyggingen av småkraftverk i Elsneselva vil det trolig være midlertidige tap i forbindelse med anleggsperioden.

Konsekvensene av utbyggingen er en sum av størrelsen på de berørte arealene, verdien av de berørte arealene, hvor lang tid reinen normalt beiter der, og hvilken påvirkningsgrad man kan forvente innenfor tiltaksområdet.

Dersom totalforstyrrelsen i et område overskrider en ”terskelverdi” toleransegrense, vil reinene unngå området. Dette betyr at et lite ekstra inngrep, som i omfang virker begrenset, kan føre til at den akkumulerte forstyrrelsen (inngrepet) blir for stor og at reinen unngår området. Det planlagte småkraftverket ligger i den nordvestlige delen av Helligskogen reinbeitedistrikt, og de berørte arealene vurderes å ha begrenset verdi for reinbeitedistriktet.

Avbøtende tiltak er vurdert. Generelt er det viktig at anleggsarbeid og vedlikeholdsarbeid gjennomføres i så stor grad som mulig når dyrene ikke er til stede. Utbyggingen bør gjennomføres på en så skånsom måte som mulig med tanke på terrenginngrep. Dersom mulig, bør eksisterende skogbilveier/anleggsveier benyttes i størst mulig grad, samt at inngrepet i driftsfasen ikke åpner for økt menneskelig ferdsel. Alle spor i terrenget bør revegeteres med stedegen vegetasjon i størst mulig grad. Utbygger bør vurdere å sette opp gjerder, enten faste eller midlertidige, der hvor reindriften mener det er nødvendig for å redusere driftsproblemer. Det er satt fram forslag om at det bør avholdes et møte med reinbeitedistriktet slik at man kan

åpne opp for en dialog og få et fullstendig bilde av distriktets bruk av området. Det er også foreslått at dersom småkraftverket bygges, bør denne konsekvensanalysen gjennomgås på nytt for å evaluere om de faktiske virkningene og konsekvensene stemmer med resultatene fra analysen. Dette for å få en bedre kunnskapsbasert forvaltning innenfor fagtemaet reindrift.

Det må understrekes at Helligskogen reinbeitedistrikt har uttrykt at de er imot utbyggingen av Elseselva da dette fører til tap av beite."

NVE ba søker om å utrede nedre inntaksalternativ ved kote 220 etter sluttbefaringen fordi hovedalternativet med inntak på kote 340 ville gi negative virkninger for reindriften og stor reduksjon av villmark og INON-områder, samt at den lange rørgata ville gå i til dels rasfarlig terreng. I tillegg vurderte NVE at det var behov for å gjennomføre en enkel fiskeundersøkelse i nedre del av Storelva i tråd med kommunens krav og fylkesmannens anbefaling. En justert søknad der øvre inntaksplassering ble frafalt, ble oversendt til NVE i brev av 20.10.2009. Vi gjengir følgende:

"Vurdering av alternativt inntakssted m.v. for småkraftverk i Elseselva i Storfjord kommune

Innledning

Vi viser til vår søknad datert august 2007, NVEs sluttbefaring i forbindelse med konsesjonssøknaden samt tilbakemelding i etterkant av befaringen vedrørende vurdering av alternativt inntakssted lenger ned i vassdraget samt spørsmål i e-post vedrørende flomfare m.v.

Konklusjon etter høringsrunden er at flere sentrale høringsinstanser peker på at inntaksstedet må trekkes ned i forhold til det som er angitt i konsesjonssøknaden. Videre ble det fra fylkesmannens side bedt om at det gjennomføres en undersøkelse av elva med tanke på oppgang av fisk på strekningen fra utløpet i sjøen til vandringshinder like oppstrøms angitte kraftstasjonsplassering.

Bakgrunn

Inntakssted som er angitt i konsesjonssøknaden er prosjektert ut fra en optimalisert utbyggingsløsning i Elseselva hvor potensialet er utnyttet best mulig ut fra en innledende teknisk-, økonomisk- og samfunnsmessig betraktning. Nordkraft Produksjon AS (NP) konstaterer at flere sentrale høringsparter mener en inntaksløkalisering nedenfor det som er angitt i søknaden, vil gi vesentlig mindre påvirkning, spesielt i forhold til fagtema reindrift og INON-områder.

Alternativt damsted

NP gjennomførte en befaring av alternativt inntakssted 09.09.09. Fiskeundersøkelser er gjennomført og rapport fra undersøkelsen er vedlagt.

Under befaringen 09.09.09 fant vi 4 mulige inntakssteder mellom ca. kote 210 og ca. kote 235. To av disse utpeker seg som mest aktuelle, ett ved ca. kote 223 og ett ved ca. kote 230, jf. vedlagte kartskisse.

Samtlige inntaksalternativer er lokalisert nedstrøms Rieppiella, som er et rasutsatt område og som er et område hvor reindriften har størst interesse i forhold til kryssing av elva m.v. Reduksjon av INON vil også bli vesentlig mindre enn ved omsøkte alternativ. De to mest aktuelle inntakene er lokalisert til området som ble befart som aktuelle alternativer under

NVEs sluttbefaring. Begge alternativer er etter vårt syn like gode sett ut fra en landskaps- og miljømessig vurdering. Trasé for rørgata er grei ut fra inntaksstedene.

Dersom nedre alternativ blir valgt i en eventuell konsesjon, foreslår NP at endelig lokalisering gjøres gjennom detaljplangodkjenningen.

NP har justert konsesjonssøknadens kap. 1 og 2 i forhold til ny inntakslokalisering jf. vedlegg.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering frafaller Nordkraft Produksjon AS alternativet med inntak lokalisert ovenfor kote 300. Vi ber om at NVE i sluttbehandlingen av søknaden legger til grunn et inntak lokalisert ved ca. kote 220. Vi håper på en rask sluttbehandling av søknaden.”

Fra utredningen av nedre inntaksalternativ gjengir vi følgende:

”2.1: Hoveddata for kraftverket

TILSIG	Enhet	Storelva kraftverk
Nedbørfelt	km ²	37,6
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	49,5
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	41,7
Middelvannføring	m ³ /s	1,570
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,082
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,570
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,110

KRAFTVERK

Inntak	moh.	220
Avløp	moh.	40
Lengde på berørt elvestrekning	m	1700
Brutto fallhøyde	m	180
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,394
Slukeevne, maks	m ³ /s	4,00
Slukeevne, min	m ³ /s	0,20
Tilløpsrør, diameter	mm	1100-1300
Tilløpsrør, lengde	m	2000
Installert effekt, maks	MW	5,5
Brukstid	timer	2200

MAGASIN

Magasinvolym	mill. m ³	-
HRV	moh.	220,0
LRV	moh.	219,0*

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10-30/4)	GWh	2,0
Produksjon, sommer (1/5-30/9)	GWh	11,0
Produksjon, årlig middel	GWh	13,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	52,0
Utbyggingspris	kr/kWh	4,00

* Korrigert av NVE etter opplysning i kap. 2.2.4 Inntaket

Tabell 2.2: Oversikt: hoveddata for det elektriske anlegget

<i>Storelva kraftverk, elektriske anlegg</i>		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	5,5
Spenning	kV	6,6
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	5,5
Omsetning	kV/kV	6,6/24
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	m	Ca. 200
Nominell spenning	kV	24"

Fiskeundersøkelsen ble gjort Nordnorske ferskvannsbiloger og var vedlagt den justerte søknaden. Fra rapporten gjengir vi:

" Innledning

Elsneselva eller Juomvatjohka/Storelva i Elsnes, har et nedslagsfelt på ca. 43 km². Elva munner ut i Storfjorden, ca. 7 km sørvest for Skibotnelva. Vandringshinderet ligger ca. 1,2 km fra havet. I forbindelse med en søknad om etablering av kraftverk i Elsneselva, ble det gjennomført bonitering og elektrofiske i elva fra sjøen til vandringshinderet. Undersøkelsen ble gjennomført 11.09.2009.

(...)

Elektrisk fiske

Ungfisk ble fanget med elektrisk fiskeapparat (Geomega A/S, Trondheim). Lokalitetene ble fisket en omgang, og en forutsetter da at fangstbarheten er ca. 50 % pr. omgang. Vi regner 10-20 laks- eller ørretunger større enn yngel (0+) som "normale" tettheter ved en omgangs fiske.

(...)

Bonitering

Fra vandringshinderet og ca. 0,5 km nedstrøms til øvre bru, er fallet gjennomsnittlig 5 %, og vannhastigheten er meget stri. Bunnssubstratet er grovt, dominert av blokk, men inne ved enkelte av elvebreddene er det noe stein og grov grus. På disse bankene er det litt mose å se på steinene, men ellers er elvebunnen svært gold.

Fra øvre bru, og helt ned til havet, ca. 700 m, er fallet gjennomsnittlig 3 %, og vannhastigheten er ganske stri. Elva er grunn, uten større kulper og bunnssubstratet består av middels stein (5- 30 cm), med enkelte innslag av blokk. Elvebunnen er relativt flat, og steinene er golde, nesten uten begroing.

Fangst

På strekningen fra havet til øvre bru ble det fanget 4 røyeunger, derav 3 årsyngel (0+) og en ettåring (1+) (Tabell 2).

Diskusjon/Konklusjon

Elsneselva er veldig stri, med et gjennomsnittlig fall i nedre del, fra øvre bru til havet, på 3 %, og fra øvre bru til vandringshinderet, hele 5 %. Dette er langt over det som er funnet å være produktive areal for laksefisk, der svært lite blir produsert ved fall > 2,5 % (Amiro 1993)

Elsneselva mangler også dypere kulper som kan fungere som standplasser og overvintring for større fisk. Elva er også svært gold.

Konklusjonen er derfor at Elsneselva har minimalt potensial for anadrome laksefisk. De få røyeungene som ble fanget i elva, må være resultat av sporadisk oppgang av røye."

Tilleggsuttalelser

NVE har sendt det justerte utdraget fra søknaden for nedre inntaksplassering sammen med utredningene av virkninger for fisk og reindrift på høring til de som gav uttalelse til opprinnelig søknad. I tillegg har Ishavskysten friluftsråd, noen grunneiere og en lokal bruker av området i ettertid sendt uttalelser til NVE. Vi gjengir følgende:

Storfjord kommune har sendt tilleggsuttalelse til redusert utbyggingsalternativ i brev av 16.02.2011:

"Planen ble lagt fram for plan- og driftsstyre den 15.02.2011. Storfjord kommune har følgende merknader:

- *Inntaket blir ved kote 220 moh. og uttaket blir ved kote 40 ovenfor bru.*
- *Rørgater må som hovedregel nedgraves i terrenget.*
- *Utbyggingen av småkraftverk må ses i sammenheng med utbygging og forsterking av eksisterende kraftlinjenett i kommunen. Netteieren må derfor samordne sine utbygginger og forsterkinger av kraftledningsnett i samråd med utbyggerne av småkraftanlegg.*
- *Veianlegg som utbygges i forbindelse med småkraftanlegg er en ressurs for grunneiere og andre rettighetshavere i forbindelse med uttak av skogsvirke og annen næringsvirksomhet. Det bør opprettes avtaler mellom partene om rettighet til framtidig bruk av disse veiene i områder hvor det er skogressurser.*
- *Biologiske konsekvenser i forhold til fiske og planter må kartlegges grundig før tillatelser gis. Videre må andelen av "urørt" natur totalt i Storfjord vektlegges i vurderingene.*
- *Det må legges fram en detaljplan som viser hvilke tiltak som skal iverksettes for at en skal kunne opprettholde levevilkåra for fiskebestanden i elva både stasjonær og anadrom bestand.*
- *Kommunedelplan for småkraft må sees på som et "mulighetsdokument" og gjeldende tiltak må sees i sammenheng med innvilget søknader, søknader til behandling og innkomne søknader som ennå ikke er behandlet. Det må gjøres en totalvurdering i forhold til samtlige søknader i forhold til en totalbelastning for nye konsesjoner gis."*

Ishavskysten friluftsråd (interkommunalt samarbeidsforetak opprettet i 2007 for Balsfjord, Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord kommuner) var utelatt i den opprinnelige høringsrunden, men har etter anmodning sendt uttalelse i brev av 06.12.2010:

”Ev. kraftutbygging i Storfjord kommune. Storelva (Elsnes), Nordalselva, Tverrdalselva, Vassdalselva, m. fl. - Høringsuttalelse

Vi viser til avtale med seksjonssjef Grundt i NVE om at siden vi ikke har fått søknadene til høring kan vi komme med uttalelser etter fristen. Vi ble henvist til NVEs hjemmesider; for flere søknader fins ingen saksdokumenter tilgjengelig. Det er ikke gjort enkelt for folk å sette seg inn i samla skadeomfang som følge av mange omsøkte inngrep.

Ishavskysten friluftsråds vedtak vedrørende de prinsipielle sider ved problematikken ble oversendt NVE 19.10.då. Vi forventer at disse påpekningene blir hensynstatt generelt og i enkelte sakene. Friluftsrådets styre har vurdert sakene i Storfjord spesielt i møte 06. d.m.

Friluftsrådets oppgave er å ta vare på mulighetene for naturopplevelser og friluftsliv i regionen – med formål folkehelse og utvikling av reiseliv. Storfjord kommune har stor betydning for hele regionen som reisemål for mange typer friluftsturister; scooter, ski, alpin og offpistkjøring, klatring, fiske, elvepadling, bærplukking, vandring, m. fl.

De omsøkte konsesjoner må sees i sammenheng med at det er planlagt utbygging av alle vassdragene rundt Storfjorden. I alt er det snakk om et 30-talls elver som i sum vil innebære massive inngrep. NVE har ikke lagt opp til en helhetlig vurdering av elver i samme vassdragsregion, men forholder seg til søknader om utbygging etter hvert som de kommer. Sumvirkningene av de mange inngrepene er ikke utreda, verken for naturen, landskapets kulturhistoriske betydning, for folkehelsen eller kommunens omdømme som reisemål.

Det er ikke gjort en utredning av 0-alternativ for Storfjorden som resipient og landskap. Kravene i Vanddirektivet i konsesjonssaker, der bl.a. hovedmålet er å sikre god miljøtilstand (tilnærma naturtilstand) i vatn, både vassdrag, grunnvatn og kystvatn må ivaretas.

De omsøkte vassdragene er del av et eventyrland. Det handler om opplevelsesverdier av internasjonal interesse, med stort kultur- og naturmangfold. Det bør de behandles som. Dersom man skal legge vekt på Storfjord som besøksmål for friluftsliv og naturbasert turisme, bør NVE ikke tillate de omsøkte utbyggingene.

I og med at det i dag ikke er behov for å forsyne Tromssamfunnet med mer kraft, kan vi ikke se at det foreligger noen samfunnsmessig begrunnelse for å tillate noen av søknadene. Det kan ikke anses som forsvarlig med en forhasta søknadshandtering i et landskap som dette og med manglende kartlegginger og beslutningsgrunnlag.

Friluftsrådet vil med begrunnelse gitt her, samt i vedlagte notat om Opplevelsespotensialet i Storfjordlandskapet natur- og kulturarv, be NVE om å avslå de aktuelle søknadene, sekundært utsette beslutning til de pågående planprosesser er sluttført og de etterlyste vurderinger er foretatt.

Omfang

NVE har i 2004 vurdert potentialet for vannkraft, og Storfjord kommune har i 2008 latt utarbeide en egen kommunedelplan for småkraftverk. Rundt 30 elver i Storfjord kommune er vurdert som aktuelle for kraftutbygging. Noen er alt vedtatt, noen er under behandling og andre ligger i kø eller kommer seinere. På 70-tallet ble det etter mye motstand og lang

planlegging, foretatt store reguleringer i Govdajávri og Riehpjávri, noe som medførte store endringer både i Skibotn- og Signaldalsvassdraget.

Vassdragene som drenerer ut i fjordlandskapet innenfor fjordterskelen mellom Elvevoll (Stállugárgunjárga) og Elsnes/Salmenes (Čoalmminjárga) har stor betydning for fjordsystemet. Dalene og elvefarene fra Skibotn (Ivgobáhta) til Oteren (Čavkkos) er spesielle.

De nye utbyggingsplanene vil representere betydelige inngrep i fjordlandskapet Storfjorden.

Vår uttalelse gjelder samtlige søknader fordi disse angår vassdrag i det samme fjell- og fjordlandskapet og har mange felles kvaliteter som blir berørt av evt. inngrep. Søknadene må derfor sees samla. Vi beklager at Mortendalselva og flere, løsrevet fra sammenhengen i landskapet og basert på et mangelfullt beslutningsgrunnlag, er godkjent utbygd.

Manglende innspill og medvirkning

Som tilsatte i NVE selv har kommentert overfor oss, har NVE fått svært få høringsuttalelser i sakene i regionen. Dette har NVE valgt å ta til inntekt for at man har små verdier.

Det er ikke tilfelle. Folk flest har et nært forhold til elvene, og det er mange forklaringer for tilsynelatende liten interesse. Dels har det vært en total mangel på offentlig debatt, dels er antallet saker så stort at folk føler seg maktesløse. Det har dessuten oppstått latente stemninger innad i bygdelagene mellom motstandere og tilhengere av utbygging av elvene. I Troms må vi vektlegge at det ikke fins etater og organisasjoner som har kapasitet til å håndtere denne sakstypen og den saksmengde som pågangen fra kraftbransjen innebærer.

Avmakt blir et demokratisk problem. Først nå er det blitt offentlig oppmerksomhet og debatt Heretter kan medvirkning bli et reelt tema.

Naturmangfold og landskapsverdier

Det foreligger ingen samla kartlegging og gjennomgang av verdiene knytta til vassdragene og fjorden. I Storfjord pågår det tre prosesser som skal være ferdigstilt i løpet av 2011:

- *Kystsonenplanen for kommunene rundt Lyngen*
- *Reiselivsplan for kommunene rundt Lyngen*
- *Kartlegging og verdivurdering av friluftsområder i Troms*

For samtlige er vassdragene og levende fjordlandskap en sentral premiss og fellesressurs. Det vil være meget uheldig dersom det nå tas beslutninger som forutsetter inngrep og endringer i dette ressursgrunnlaget, før disse prosessene er slutført.

I og med at det ikke foreligger uavhengige samla vurderinger om kulturminner, landskap, natur og friluftsliv, kan vi ikke si noe presist utover at området har stor verdi og potensiale for allsidig friluftsliv og reiseliv basert på natur- og kulturmiljø. Storfjorden har mange brukere fra langt utenfor lokalsamfunnet og landets grenser. Dette har sammenheng med strategisk beliggenhet, gunstig klima, allsidig topografi og interessant historie.

Utover dette vil vi framheve tema vi som er helt essensielle for beslutninger hvorvidt man skal tillate varige inngrep i området eller ikke. Det er sentrale tema i omfattende prosjekter vi har planlagt å arbeide med over lang tid. Vassdragslandskapet er en ramme rundt disse funksjonene, og Både enkeltutbyggingene og sumvirkningene av planlagte utbygginger vil redusere områdets attraksjon, slik at det de neppe blir interessant å gå inn dette som planlagt.

Mangelfullt beslutningsgrunnlag

Konsesjonssøknadene er ikke tilstrekkelig utreda, og det foreligger ikke et godt nok beslutningsgrunnlag. Det er behov for dokumentasjon og egne konsekvensvurderinger om

- *De kulturhistoriske verdiene tilknyta anleggene i Lyngenlinja og Frøyanlegget*
- *Det må foretas registreringer av denne kategorien kulturminner i Norddalen, Midterdalen, Sjørdalen og Kitdalen, samt i Signaldalen, Parasdalen og Stordalen før det foretas beslutninger om inngrep.*
- *Verdien av de gamle ferdselsvegene og fjord- og vassdragsnaturen i Nils-Aslak Valkeapääs og Qvigstads kjente verk om samiske tradisjoner*
- *Visualisering av kvalitetene i landskapet*
- *Sårbare fjord- og høyfjellslandskap*
- *Landskapets verdi for sport, friluftsliv og naturturisme*
- *Geologi – både i forhold til turisme og flom- og skredproblematikken. Geologer ved UiT har bedt NVE om ikke å godkjenne utbygging av kraftverk i regionen.*
- *Sumvirkningene de mange planlagte inngrepene med endra vassføring vil ha overfor naturmiljøet i fjorden, spesiell innafor Salmenes og i elvedeltaet Mælen-Kvesmenes*
- *Sumvirkningene for trivsel og folkehelsa og redusert omdømme som attraktivt reisemål*

Selv om det i noen fagutredninger framheves stor konflikt til landskap, konkluderer alle konsekvensutredningene med at brukerinteresser/friluftsliv ikke vil bli påverka i særlig grad, og at fordelene ved utbygging er større enn skadene og ulempene. Det er direkte misvisende.

Kraftutbygginger vil innebære omfattende tekniske inngrep med reguleringer, overføringer, inntak, demninger, rørgater, kraftstasjoner, veger, tippdeponier og nettilknytning, og med tilhørende endringer av vassføring og hydrografi i resipienten. Dersom det blir gitt klarsignal for utbygging av mange elver i samme område slik bildet ser ut på NVEs hjemmeside, vil attraksjoner bli sterkt berørt og opplevelsverdier tilsvarende redusert.”

Fra vedlegget gjengir vi følgende:

”Opplevelsespotensialet i Storfjordlandskapets natur- og kulturarv

Gunstig klima og vakkert fjordlandskap gjør Storfjorden til attraktivt, også som turistmål og utfartsområde, året rundt, for byens befolkning og for besøkende fra hele verden.

På varme vårdager er det kanskje få landskaper i verden som kan konkurrere. Hvor du enn snur deg - Snødekte tinder som speiler seg i den blankstille fjorden. Naturen folder seg ut, eksploderer. Løv spretter, gress gror, irrgro! Elver og bekker kaster seg ned fra de bratte fjellsidene – friskt vatn, dur fra fjellene. Lyset, lydene, fargene - naturen er kraftfull og magisk, inntrykkene voldsomme, og menneskene søker lykelige ut for å være en del av naturens friskhet og sanselighet. Slik opplevelsen av naturrikdom lar seg vanskelig beskrive og forstå i

et skjema. Ikke desto mindre er det slike inntrykk og verdier som bidrar til den markedsføring av området som vi i dag kan betrakte via internett og sosiale medier.

Landskapets skjønnhet og dramaturgi – eventyrlandet

Området er et dramatisk vassdragslandskap, der vidda møter fjorden og Ishavskysten, som har hatt en viktig historisk betydning utover krigshistoria. Her går det flere gamle ferdselsveger på tvers, mellom Ishavskysten og de store viddene på finsk og svensk side av riksgrensa.

Naturen i området står sentralt i den internasjonalt kjente Áillohas, Nils-Aslak Valkeapääs, naturfilosofi og kunst. Han er kanskje best kjent for sin mektige joik i åpningsseremonien under OL på Lillehammer i 1994, og åpningsscenen i Nils Gaups spillefilm Ofelaš (Veiviseren) fra 1987. Hans siste bok Eanni, eannázan, Jorda, min mor, kom i 2001. Hans nyskapende musikk fikk internasjonal anerkjennelse, bl.a. ble han i 1993 tildelt Prix Italia-prisen for fuglesymfonien, Goase dušše, bygd på lyder i naturen. Arven etter Valkeapää forvaltes av Lásságámmi-stiftelsen, og han er hedra med en kunstnerbolig i Skibotn, Lásságámmi.. Hans naturfilosofiske kunst bidrar sterkt til at Storfjord er satt på verdenskartet. Tematikken er ikke berørt i søknadene.

Sjøsamiske eventyr, kultur- og naturtradisjoner

Storfjorden (Omasvuotna) har i den sjøsamiske tradisjonen mange åndelige landskap med hellige fjell og offersteiner. Dette er dokumentert av professor Just Qvigstad i flere publikasjoner. En av hans viktigste heimelsmenn var Efraim Pedersen Oterbakken (Čavkkosnjunni). Hans heimeområde var Čavkkosvuolde, under Otertinden, fjellet mellom Signaldalen og Mortensdalen. I den lokale tradisjonen er det mange fortellinger knytta til Stordalen og Mortensdalen, som begge har en særlig plass på grunn av sin skjønnhet.

Lyngen-linja og Frøy - krigsminner og ferdselsveger

Dette er et eget prosjekt under forberedelse i der friluftsrådet og mange parter samarbeider; Forsvarsmuséet/Midt-Troms museum, Storfjord kommune, Hæren og Universitetet i Tromsø.

Med sin strategiske beliggenhet og ferdselsveger over fjellet mellom Ishavskysten og svensk og finsk side, har Storfjord selvsagt vært et viktig landskap, også i internasjonal krigshistorie. Lyngenlinja hadde stor betydning under retretten fra Nordfronten og Finnmark/Finland i 1944/1945 og under den kalde krigen. Det er ikke foretatt noen registreringer av disse viktige kulturminnene forsvarsstillinger, lagre, bunkere, huler for krigsfangene og mange andre.

Under retretten var her forlagt rundt 10 000 soldater og like mange internerte krigsfanger. Oppgaven var å bygge forsvarsstillinger og veger i Skibotndalen (Ivguvuovdi), i Kitdalen (Čoalgedanvuovdi) med sidedaler og i Signaldalen (Čiekñalvuovdi) med sidedalene Stordalen og Parasdalen (Bárrasvuovdi). I den store fangeleiren "Mallnitz", øverst i Norddalen, ble det i krigens siste dager begått alvorlige krigsforbrytelser da 143 krigsfanger ble massakrert og lagt i massegraver.

Tyskerne lot bygge veger langs alle elvedalene og med krigsfanger som arbeidskraft. Vegene fra Kittdalen opp til og rundt Čazajávri og Govdajávri ble bygd i denne tida,. Vegen rundt vatna ble modernisert under vassdragsutbygginga, ellers ligger anleggene i Norddalen, Midterdalen, Sördalen, Parasdalen, Stordalen, Falsnes, osv. slik de ble forlatt i 1945.

I siste halvdel av 1980-tallet ble det som ledd i kald krig og "Frøylinja" bygd moderne forsvaranlegg i samme fjellområde. Kommandosentralen på Åsen skal være freda, utover det er vi ikke kjent med status i fredningsarbeidet vedr. kaldkrig anleggene.

I 2002 ble det tatt et initiativ vedrørende krigsminner i nord. Siden har Hæren m.fl. etablert det Krigshistoriske landskapet Narvik 1940 fram til Bardufoss, ferdigstilt og åpna i 2009. Nasjonale Festningsverk har tatt til med registreringer av krigsminner som kulturminner.

Kulturminneløypa "Lyngenlinja" og forsvarslinja går fra bunnen av Storfjorden gjennom fjelldalene til grensa skal inkludere forsvarsverkene i "Frøy-anlegget". Prosjektet er tenkt som et samarbeid mellom Hærens stab på Bardufoss, Storfjord kommune, Forsvarsmuseet.

Disse kulturminnene er ikke kartlagt eller verdivurdert av noen fagmyndighet, og er ikke tatt med i konsekvensutredningene.

Destinasjon for sport, turliv og naturturisme

Fjorden med dalene på begge sider; Steindalen, Elvevollaldalen, Kjeldalen, Tverrdalen, Balsfjordeidet, Signaldalen, Kittdalen, Elsnesdalen, Skibotndalen, og er eldoradoer som blir valfarta fra fjern og nær. Nabodalene Tamokdalen forsterker destinasjonen. Kommunens omdømme som turmål for tilreisende, fra Tromsø, Sør-Norge, Sverige og Finland har et mangfold av fasetter som overhode ikke er vurdert i søknadene. Områdets betydning for kulturbasert friluftsliv, eller som ferdselsåre og tradisjonell atkomst til fjellet er ikke godt nok dokumentert. Det gjelder for de dimensjonene som er omtalt overfor, samt for de mer tradisjonelle friluftsliv- og sportstema. Se nedenfor.

Terrengsykling. Lavkarittet er et stort årlig sykkelritt som går over fjellet mellom Hatteng og Skibotndalen. Rittet foregår på veger bygd av krigsfanger i 1944 og 45. Informasjon om rittet og løypetrasé finner du på <http://lavkarittet.no/>. Utover dette kan vektlegges at området er populært for terrengsyklismen som er i sterk økning her i regionen, og som vil være en viktig ressurs for turisme basert på fysisk aktivitet og natur. Den uberørte og dramatiske naturen er en viktig del av opplevelsen og promoteringa av sykkelporten.

Fiske. Vassføringa i Skibotnelva er redusert, og den og Signaldalselva er smitta av Gyrodactylus. Dette gir de mindre elvene større verdi, selv om fisket foregår i mindre skala.

Bærplukking. Om høsten blir Storfjorden invadert av bærplukkere og folk fra Tromsø og hele Troms. Det er bringebærskogene og tyttebærforekomstene som er ressursen.

Fjellvandring. For vandring i DNTs hytte til hytte-system i fjellet er Parasdalen hovedinnfallsporten fra fjorden.

Det går også en gammel ferdselsveg fra fjorden ved Salmenes via Elsnesdalen og Norddalen til Govda påå på vidda. Elsnesdalen er en spesiell dal med lange tradisjoner. Den gamle hestevegen er ikke kjørbær med motoriserte farkoster, og dalen er derfor bevart som et område for de som ferdes til fots. Oppe i dalen er et gammelt samisk leirsted som er et skatta turmål for mange.

De siste fem - ti år har toppturer blitt en framtrekkende og rasktvoksende form for friluftsliv i Troms. Falsnesfjellet, Riehi, Horsnesfjellet og Hatten, sør for Hatteng men i samme landskapet: Otertinden, Mannfjellet, Markusfjellet og Parastinden – alle kjente toppturmål, sommer som vinter. I Falsnesfjellet følger man Bohlmannvegen. Otertinden, for øvrig kalt for Norges Matterhorn, har i mange mannsaldrer vært et av Norges mest fotograferte fjellmotiv.

Klatring foregår både i fjellet og vinterstid i frosne fosser. Fosser som Markusfossen og andre er viktige ressurser for isklating, en voksende sport der utøverne reiser langt for å utøve aktiviteten.

De samla konsekvensene for folkehelsa, framtidig friluftsliv og geoturisme er ikke vurdert.

Geologi – ressurs og risiko

Geologien i Lyngen/Storffjorden er særegen, som tatt ut av ei lærebok; høypint landskap med glasielle daler (U-daler, V-daler, hengende daler), dalsletter, sandurer, isbreer, isbreavsetninger og morenelandskap, bergartsformasjoner av glimmerskifer, marmor, dolomitt og leirskifer som sammen har skapt en rekke grotter, kløfter og dramatiske landskap.

Bratte fjell, skred og ur og mye marine sedimenter har store opplevelsesverdi, samtidig som det innebærer risiko. Skred og flom er normalt i ekstremisituasjoner. De siste årene har man pga. inngrep opplevd en rekke skred- og flomulykker som har tatt liv og medført store samfunnsmessige kostnader og tap. Dette må man ta lærdom av.

Geologi og risiko er mangelfullt utreda i søknadene. Før man evt. vurderer å tillate flere inngrep i denne unike naturen, er det behov for en omfattende geologisk kartlegging og analyse av berggrunn og grunnforhold i løsmasser i dalførene og strandsonen.

Naturmangfold – utvikling og verdiskaping

Universitetet i Tromsø og friluftsrådet har i flere år samarbeidet om med guidede vandringsarrangementer, tilrettelagte løyper og en digital kalender som ble starta opp i 2009, se Naturlos. Oppstartfasen har vært en suksess og samarbeidet mellom universitetet og friluftsrådet blir tatt videre, som Geopark med fokus på Naturmangfold. Det mangfoldige materialet i Storffjord landskapene er tema vi skal utvikle for læring og formidling, i skole og utdanning og overfor turfolk og turister.

Dette temaet kommer ikke fram i søknadene. Omsøkte utbygginger vil ødelegge attraksjonene og gjøre det lite uaktuelt.”

Reindriftsforvaltningen Troms har sendt tilleggsuttalelse i brev 04.03.2010:

”Storffjord kommune - søknad om konsesjon for bygging av Storelva kraftverk på Elsnes - nedre alternativ

Det vises til Deres oversendelse datert 19.11.09 samt Reindriftsforvaltningens brev av 25.01.10.

Søknaden ble behandlet av Områdestyret for Troms reinbeiteområde i møte 26.02.10 under sak ST 06/10. Det ble fattet følgende vedtak i saken:

”Områdestyret vil gi sin tilslutning til at det gis konsesjon for bygging av Storelva kraftverk i Storffjord kommune under følgende forutsetninger:

- At det i konsesjonsvilkårene stilles krav om at anleggstida skjer etter avtale med Helligskogen rbd.*
- At det i konsesjonsvilkårene legges restriksjoner på vegen som blir bygd innover Elsnesdalen.*
- Det berørte reinbeitedistrikt skal kunne bruke vegen vederlagsfritt.*

- *Anleggsvegen må etter bruk tilbakeføres til naturlig tilstand, ev. at denne er av en slik standard at det kun kan brukes av terrengkjøretøy.*

Kopi av møteboka er vedlagt."

Fra saksframstillingen gjengir vi følgende:

"...I regi av NVE ble det den 20.08.09 avholdt befaring i Elsnedalen i forbindelse med denne konsesjonssøknaden. På befaringen deltok også representanter fra reindriftsforvaltningen og Helligskogen rbd. Elsnedalen er et skogkledd, trangt dalføre som fremstår som uberørt av inngrep. På befaringen fikk en opplyst av tiltakshaver at det nylig var utarbeidet en konsekvensutredning for reindriften i forbindelse med denne saken. Denne utredningen fikk reindriftsforvaltningen tilsendt etter befaringen. Utredningen er utarbeidet av Ecofact as. Dette er en grundig utredning som beskriver beitebruken i Helligskogen rbd. og mulige konsekvenser av tiltaket. Beskrivelsen av beitebruken bygger i stor grad på opplysninger hentet fra distriktsplan for Helligskogen. Det framgår imidlertid også av utredningen at det finnes usikkerhet knyttet til vurdering av verdi, omfang og konsekvens for reindriften. Dette skyldes at det har vært vanskelig å innhente opplysninger direkte fra Helligskogen rbd. Utredningen konkluderer med at: Dersom det etableres småkraftverk i Elsnedalen, vurderes virkningene av tiltaket som lite negativ og de negative konsekvensene for Helligskogen reinbeitedistrikt blir små.

Nordkraft AS har i oktober 2009 sendt ny søknad til NVE der det framgår at de har frafalt det omsøkte alternativet med inntak på kote 340 og gått inn for et nedre alternativ med inntak på kote 220. Dette bl.a. fordi flere instanser i høringsrunden hadde påpekt at inntaksstedet måtte trekkes nedover i dalføret i forhold til det som var angitt i konsesjonssøknaden. Det nedre alternativet medfører at rørtraseen blir ca. 2000 m lang. Det er nødvendig å bygge ny veg som skal følge rørtraseen. NVE har i november 2009 sendt den nye søknaden til høring bl.a. hos reindriftsmyndighetene. Helligskogen rbd. har i brev av 13.01.10 gitt følgende uttalelse til saken:

"Distriktet mener at flytting av småkraftverkplanen lenger ned i dalen ikke vil gjøre noen forskjell fra eller til. De samme skadevirkningene uansett, forstyrrende aktivitet fra småkraftverkene."

Reindriftsforvaltningen har et annet syn på tiltaket enn Helligskogen rbd. Saken forelegges derfor til behandling for Områdestyret.

Reindriftsagronomens vurdering:

Reindriftsforvaltningen har de senere år behandlet flere søknader om bygging av småkraftverk. En har ved enkelte anledninger erfart at berørte reindriftsinteresser ikke er blitt omtalt på korrekt måte i konsesjonssøknadene. Ved nevnte anledninger virker det som om at reindriftsinteressene er beskrevet ut i fra arealbrukskart for reindrift som ligger på internettet. Dette har medført at det har måttet utarbeides tilleggsutredninger for reindriftsnæringa. Denne praksisen er nå blitt bedre. Tiltakshaverne er nå pålagt av NVE til å ta kontakt med berørte reinbeitedistrikter tidlig i planprosessen. De konsekvensvurderinger for reindrifta som er utarbeidet i forbindelse med slike inngrep, har hatt varierende kvalitet. Disse er oftest utført av konsultantselskaper som har hatt liten kompetanse på reindrift.

Til tross for at en har behandlet flere søknader om bygging av småkraftverk de senere årene, er utbyggingene fortsatt ikke realisert. En mangler derfor erfaringer fra hvilke konsekvenser slike utbygginger vil ha for berørte reindriftsnæring. Bygging av småkraftverk medfører i korte trekk følgende fysiske inngrep: Anlegg av en demning i elva som medfører at et mindre område blir satt under vann. Nedgraving av rørledning fra inntaksstedet ned til kraftverket som ligger i tilknytning til bilveg. Denne kan være av varierende lengde alt etter hvilke fall av elva en ønsker å utnytte. I forbindelse med nedgraving av rørtraseen bygges det veg opp til inntaksdammen.

For reindriften vil de negative konsekvensene av et slikt tiltak først og fremst være at det bygges veg som kan åpne opp nye områder dvs., gjøre disse mer tilgjengelige for ferdsel. Videre vil hugging av rørgate gjennom skogsområder kunne medføre at reinen ledes ned til bebyggelse/bilveg. I tillegg vil anleggsperioden medføre aktivitet og dermed forstyrrelser for berørte reindriftsnæring. Gjennom dialog og samarbeid med berørte reinbeitedistrikter bør det imidlertid være mulig å unngå at slik utbygging medfører negative konsekvenser for reindrifta. Det viktigste i denne sammenhengen vil være at vegen opp til inntaksdammen holdes stengt for allmenn ferdsel. I flere slike saker er det også planer om at anleggsvegen tilbakesføres til naturlig tilstand eventuelt at denne er av en slik standard at den kun kan brukes av terrengkjøretøy, for eksempel ATV. Det bør også være mulig å tilpasse anleggsarbeidet til reindriftsnæringas bruk av utbyggingsområdet. Forutsatt nevnte avbøtende tiltak vil Reindriftsagronomen totalt anse at utbygging av småkraftverk ikke representerer noen større negative inngrep for reindriftsnæringa. I og med at reindriftsnæringa er så vidt hardt presset av ulike inngrep i beiteområdene må likevel alle inngrep ses i en større sammenheng.

Det må også tas et visst forbehold dersom det innenfor et avgrenset område planlegges flere slike småkraftverk. Storfjord kommune er et slikt område. Det har de senere årene blitt fremmet flere søknader om utbygging av småkraftverk her. Storfjord er den kommunen i Troms som har størst potensial for utbygging av småkraftverk. Kommunen har heldigvis tatt konsekvens av dette forholdet og utarbeidet kommunedelplan for småkraftverk. Planforslaget ble sendt ut til høring i november 2008. Denne ble forelagt berørte reindriftsnæring. Med bakgrunn i uttalelser fra berørte reinbeitedistrikter/sameby har reindriftsforvaltningen i brev datert 11.12.08 til kommunen bedt om at det ble avholdt et møte vedrørende denne planen. En mottok ingen tilbakemelding fra kommunen og kjenner heller ikke til utfallet av kommunens behandling av denne kommunedelplanen.

Det er veldig positivt at kommunen har utarbeidet en slik plan, men det er uheldig at reindriftsmyndighetene ikke ble involvert i planarbeidet. Det er også uheldig at reindriftsmyndighetene ikke er blitt informert om kommunens behandling av saken. Gjennom en slik plan ville en kunne se utbygging av småkraftverk i en større sammenheng og eventuelt prioritere hvilke utbygginger en kunne tillate ut i fra hensynet til berørte reindriftsinteresser.

Når det gjelder den konkrete søknaden om utbygging av Storelva vil en bemerke at i og med at Elsnedalen fra før er uberørt av inngrep representerer dette i seg sjøl verdi for reindriftsnæringa. Ved å flytte inntaket lengre ned i dalføret som det nå er søkt om, vil imidlertid inngrepet ikke være så alvorlig for reindrifta. Rørtraseen vil her gå gjennom et trangt og bratt elveleie nederst i dalen. Tiltaket vil dermed ikke berøre den indre delen av dalen som er mere flatere. Ut i fra terrenget vil en anta at det er den indre delen av Elsnedalen som er mest brukt som beite for rein. Dette støttes opp av uttalelse fra Helligskogen rbd. om at det er vanlig at reinen trekker mellom Elsnedalen og Norddalen.

Elsnesdalen er brukt til beite for okserein fra midtsommeren og utover høsten, dvs. en tidsavgrenset periode i året.

I og med at inntaksdammen er flyttet betydelig lengre nedover i Elsnesdalen (kote 220) mener Reindriftsagronomen at omsøkte bygging av Storelva kraftverk kan realiseres. Det forutsettes imidlertid at det tas hensyn til berørte reindriftsnæring i anleggstida, og at det legges restriksjoner på vegen som blir bygd inn til inntaksdammen mht. standard og etterbruk."

Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen har sendt brev til NVE datert 19.11.2009:

"Jeg representerer Helligskogen reinbeitedistrikt.

Det fremgår av reindriftsforvaltningens brev av 30.11.2007 at det feilaktig er opplyst i konsesjonssøknaden at det ikke er reindrift i området. Jeg vil vite om dette er fulgt opp av NVE overfor søker med krav om å konsekvensutrede virkningene for reindriften?

Hvis ikke, ber jeg om at det gjøres snarest mulig. Hvis det ikke blir utført en konsekvensutredning, vil det bli anført at det foreligger saksbehandlingsfeil, jf. forv.l. § 17.

Jeg ber om snarlig tilbakemelding."

Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen har sendt uttalelse om utredningen av reindriften til NVE datert 14.12.2009:

"... På vegne av Helligskogen reinbeitedistrikt avgis følgende uttalelse:

Reinbeitedistriktet kan ikke akseptere konsekvensutredningen for reindrift. Arbeidet bærer sterkt preg av at den som står for utredningen ikke har reindriftsfaglig kompetanse. Reindriftsnæringen er så spesiell og skiller seg markert ut fra andre primærnæringer at det kreves inngående kjennskap til næringen for å kunne foreta en faglig forsvarlig konsekvensutredning. Det tilsier også at en ikke kan benytte "vanlig oppsett for konsekvensutredninger," slik det fremgår av sammendraget i rapporten som er gjort i denne sak.

Reinbeitedistriktet er sterkt uenig i konklusjonen som går ut på at "da tiltaksområdet er av liten verdi som beiteområde og utbyggingen er av lite negativt omfang, vurderes de samlede konsekvensene å være lite negative for reinbeitedistriktet."

Reinbeitedistriktet vil fremheve at området er viktig som beiteområde for okserein som utnytter området i tiden mai til september.

Det er en betydelig mangel ved konsekvensutredningen at den ikke har foretatt en vurdering av sumvirkningene av de mange gjennomførte inngrep i reinbeitedistriktet gjennom mange år, samt de inngrep som er planlagt.

På denne bakgrunn krever reinbeitedistriktet at det gjennomføres en ny konsekvensutredning av reindriftssakkyndige personer, hvorav den ene må være aktiv reindriftsutøver.

I nesten alle vannkraftutbyggingssaker blir det fremlagt utredninger om virkningene for reindrift som ikke er reindriftsfaglig holdbare. Dette må NVE få satt en stopper for, da det ellers vil det bli en tillitskrise mellom reindriften og NVE."

Flere grunneiere v/May-Tove og Arvid Lilleng har sendt spørsmål om flomfare i e-post av 05.10.2009:

"Viser til vedlagte dokumenter/utredning fra Nordkraft. Gjelder utbygging småkraft i Elsneseelva (Storeelva i Storfjord Kommune).

På vegne av oss som bor nedenfor planlagte kraftstasjon, ønsker vi svar på følgende spørsmål:

Er flomfaren for bebyggelsen nedenfor planlagt kraftstasjon vurdert?

Gjelder gnr 49/ 20 og 49/ 35 og 49/11.

Dette sett i lys av flg. fakta:

NVE gjenoppbygde i sommer (2009) den sammenraste elveforebygginga nedenfor den nå planlagte kraftstasjonen. I år 2000 ble en privat bru over Elsneseelva tatt av isras.

Kan en forebygge flomfaren og hindre ev. flom for bebyggelsen ved å flytte kraftstasjonen nedenfor all bebyggelse i området?"

Grunneierne i Elsneseelva (Storeelva) v/Kåre Dreyer, Arnold Johansen og Hallgeir Naimak har sendt følgende brev av 10.10.2010:

"Kommentar vedrørende saksbehandling av småkraftprosjekt i Storfjord

Vi -, undertegnende er grunneiere til Elsneseelva hvor Fjellkraft (opprinnelig Narvik Energi AS) har et småkraftprosjekt til behandling hos NVE.

I vårt område er det, som kjent, flere småkraftprosjekt til behandling. Elsneprojektet var opprinnelig et av de første prosjektene på østsiden av fjorden som ble klargjort og sendt inn til NVE, så tidlig som i desember 2006. Prosjektet ble tildelt saksbehandler i april 2007. Elsneprojektet kom i gang omtrent samtidig med naboprojektet Bergselva i sør.

Allerede tidlig i fasen for konsesjonsbehandlingen opplevde vi en forskjellsbehandling, ved at Elsneprojektet fikk andre og strengere krav til innhold i søknad enn bl.a. Bergselva. Dette gjorde at vår søknad ble forsinket med flere måneder før den ble godkjent.

Vi konstaterer nå at Bergselva har fått sin avklaring hos NVE 18.02.10, og Bensjord 05.05.10.

Bensjordsøknaden er datert april 2009, altså nesten 2 år etter Elsnessøknaden.

Som grunneiere til ett prosjekt er vi opptatt av fremdriften på "vårt" prosjekt. Vi skjønner at det for NVE er viktig å se flere prosjekt i samme område i en sammenheng, og at enkelte prosjekt derfor kan bli forsert i behandling. Vi er imidlertid kritisk til at det da ikke gjennomføres en -, etter vår mening, bedre koordinert avgjørelse i NVE for de prosjektene som vurderes samlet.

Vi opplever nå at vårt prosjekt står i fare for å komme bak i køen i forhold til tilgang til nett m.v.

- Vi spør derfor om NVE har noen konkret strategi i forhold til samtidighet ved avgjørelser i saker som dette?*
- Har NVE klare føringer internt i forhold til likebehandlingsprinsippet? Vi tenker her på ulike krav til innhold i søknad m.v.?*

- *Når kan vi forvente avgjørelse på Elsneprojektet?"*

Steve Kristiansen, Storfjord, har sendt uttalelse i e-post datert 29.07.2010:

"Sitter og leser den utarbeidede rapporten fra Nordkraft ang. Storelva i Storfjord og reagerer med en viss irritasjon på fremstillingen av viktige områder som jeg mener er kraftig "farget" av Nordkrafts ønske om å få innvilget konsesjonen. Jeg vil gjerne få påpeke endel ting angående dette prosjektet.

I et åpenbart dårlig skjult forsøk på å tilfredsstille NVE, gjør Nordkraft åpenbart en strategisk endring i planene hvor man ved å flytte inntaket lengre nedover, vil gjøre det "enklere" å innstille til positiv konsesjon - noe som vil utradere fiskebestanden umiddelbart. Man håper åpenbart at unngår man å gjøre inngrep i øvre del av elva, vil sannsynligheten for at NVE ser Stordalselva i sammenheng med de 8-9 andre søknadene om inngrep i Storfjords elver.

Videre bagatelliserer søker det som etter min mening bør være kritiske faktorer:

Fisk beskrives som "tilfeldig" oppgått røye og neppe noe å ta hensyn til.

Til informasjon har det i all tid vært fisket i Stordalselva - en av de få mindre elvene som er igjen i Storfjord med en vill fiskebestand - stort sett ubevart takket være at det ikke er så tilgjengelig for allmenheten siden det både er vilt og vakkert. Stordalselva har ikke "stor" fisk, det er ingen lakseelv. Men det er en av del elvene hvor man fortsatt kan fiske pene små røyer som kan stekes i panna når man kommer hjem. Det begynner å bli langt mellom disse i Storfjord - hvor nesten samtlige elver er enten søkt utbygget er under utbygging.

Videre håper jeg også NVE tar med i betraktningen at Stordalselva eller Elsneselva som det normalt kalles, også er habitat for oter. Spesielt vinterstid tilbringer oteren tid i og rundt elva - hele veien opp til lillefossen finner man spor etter oteren hele vinteren. En oter tilbringer ikke tiden med å lete etter sporadisk oppgått røye, og forsvinner fiskebestanden forsvinner også oteren. Jeg har både bildemateriell og film av oterens tilhold i elva.

Avslutningsvis vil jeg gjerne få påpeke at undertegnede ikke er motstander mot kraftutbygging, og at flere prosjektene i Storfjord både er fornuftige og gjennomtenkte. De er også plassert i elver som verken har fisk eller som er spesielt synlige/lite brukt. Dette er ikke tilfelle med Stordalselva, som er flittig trafikkert av turgåere som nyter den ville naturen - og elva er en viktig del av dette bildet."

Kommentarer til uttalelser til redusert utbyggingsalternativ

Nordkraft AS/Fjellkraft AS har kommentert uttalelsen fra kommunen i e-post datert 12.04.2011:

"Fjellkraft viser til utredninger, tilleggsutredninger, uttalelser som er gitt i sakens anledning og NVEs sluttbefaring.

Vi har ingen merknader til kommunens uttalelse. Ved en eventuell konsesjon vil disse bli ivare tatt gjennom detaljplanen."

Nordkraft AS/Fjellkraft AS har kommentert uttalelsen fra friluftsrådet i brev datert 14.12.2010:

"Innledning

Vi viser til tilsendte uttalelse fra Ishavskysten friluftsråd for som angår våre prosjekt Elsneselva, Vassdalselva og Larsbergelva i Storfjord. Fjellkraft har full forståelse for friluftsrådernes rolle i forhold til å sikre områder for utøvelse av alle typer friluftsliv.

Fjellkraft kommenterer konkret forhold i uttalelsen som vi mener er viktig.

Kommentarer

FR hevder:

"De omsøkte konsesjoner må sees i sammenheng med at det er planlagt utbygging av alle vassdragene rundt Storfjorden. I alt er det snakk om et 30-talls elver som i sum vil innebære massive inngrep. NVE har ikke lagt opp til en helhetlig vurdering av elver i samme vassdragsregion, men forholder seg til søknader om utbygging etter hvert som de kommer. Sumvirkningene av de mange inngrepene er ikke utreda, verken for naturen, landskapets kulturhistoriske betydning, for folkehelsa eller kommunens omdømme som reisemål."

FKs kommentar:

Her omtales inngrepene som "massive", noe som i de aller fleste tilfeller er svært misvisende når det gjelder småkraftverk.

Sumvirkningene er ikke særskilt utredet, men NVE har stort sett oversikt over aktuelle prosjekt og tar hensyn til dette i sin vurdering av de enkelte prosjekt. For øvrig mener vi det vil være svært vanskelig å gjennomføre slike utredninger som kan gi entydige føringer for behandlingen. Storfjord kommune har utarbeidet en kommunedelplan for småkraftverk. Elsneprojektet er ikke definert innenfor de vassdragene som har fått "rødt lys" i planen, og kommunen har ikke hatt vesentlige merknader til søknaden.

FR hevder:

"I og med at det i dag ikke er behov for å forsyne Tromssamfunnet med mer kraft, kan vi ikke se at det foreligger noen samfunnsmessig begrunnelse for å tillate noen av søknadene. Det kan ikke anses som forsvarlig med en forhasta søknads handtering i et landskap som dette og med manglende kartlegginger og beslutningsgrunnlag."

FKs kommentar:

Norske myndigheter og EU har klare målsettinger om realisering av ny fornybar energi. Dette er fastslått i ulike dokumenter og dette er det bred politisk enighet om. Dette er uavhengig om det lokalt ikke er behov for ny energi. FRs påstand er sterkt i strid med gjeldende føringer. I dag kom også signaler om at det er enighet om et svensk- norsk sertifikatmarked for fornybar energi fra 2012. Her presiseres målet om realisering av fornybar energi. Det meste av vannkraft vil realiseres i Norge.

Sertifikatordning:

"(Montel) Det blir et felles svensk-norsk marked for grønne sertifikater fra 1. januar 2012, ifølge en avtale som ble underskrevet i dag.

Målet er å bygge ut 26 TWh fornybar kraftproduksjon i Norge og Sverige mellom 2012 og 2020, ifølge energiministrene Maud Olofsson og Terje Riis-Johansen.

Det meste av vannkraften blir bygd i Norge, det meste av biokraften i Sverige, mens vindkraften blir jevnt fordelt mellom de to landene, sa Olofsson på en pressekonferanse i Stockholm.

En juridisk bindende avtale blir utarbeidet gjennom vinteren, sa hun."

Kraft er definert av myndighetene som en vare på lik linje med andre produkt som omsettes. Dette forholder produsentene seg til. Ut fra dette mener Fjellkraft at tanken om "seg selv nok" blir helt feil. Hva om man tenkte slik i produksjon og distribusjon av andre varer?

FR hevder:

"Som tilsatte i NVE selv har kommentert overfor oss, har NVE fått svært få høringsuttalelser i sakene i regionen. Dette har NVE valgt å ta til inntekt for at man har små verdier. Det er ikke tilfelle. Folk flest har et nært forhold til elvene, og det er mange forklaringer for tilsynelatende liten interesse. Dels har det vært en total mangel på offentlig debatt, dels er antallet saker så stort at folk føler seg maktesløse. Det har dessuten oppstått latente stemninger innad i bygdelagene mellom motstandere og tilhengere av utbygging av elvene. I Troms må vi vektlegge at det ikke fins etater og organisasjoner som har kapasitet til å håndtere denne sakstypen og den saksmengde som pågangen fra kraftbransjen innebærer. Avmakt blir et demokratisk problem. Først nå er det blitt offentlig oppmerksomhet og debatt Heretter kan medvirkning bli et reelt tema."

FKs kommentar:

Her mener vi at FR bommer totalt. Vi har hatt kontakt mot ulike lokalsamfunn og vi har vært gjennom flere høringsrunder med bl.a. offentlige møter. De som er i mot, gir som regel uttrykk for det. Vår erfaring fra mange prosjekt er det stikk motsatte av det som blir hevdet i uttalelsen. Det er motstanderne som "tar til ordet", mens de som er for, ikke sier noe. Vi mener derfor det er feil å påstå at liten motstand i høringen av prosjektene beror på "latente stemninger innad i bygdelagene". Vi sitter igjen med en oppfatning at det her konstrueres en større motstand enn det faktisk er.

Proessen ved behandling av vannkraftprosjekter er nedfelt i lov, forskrift og overordnede retningslinjer. Proessen er svært grundig sammenlignet med prosesser på andre inngrepstyper. NVE kjører disse prosessene "etter boka" og vel så det (ref. at denne uttalelsen blir tatt med til tross for at høringsfristen er utløpt for lengst).

Fjellkraft mener at mangel på offentlig debatt i stor grad organisasjoner, lokale myndigheter og enkeltpersoner må ta ansvar for. De siste 10 - 12 årene har dette vært debattert i pressa i ulike sammenhenger. Det er på ingen måte snakk om "julekvelden på kjerringa", selv om det kan virke slik.

FR hevder:

"Konsesjonssøknadene er ikke tilstrekkelig utreda, og det foreligger ikke et godt nok beslutningsgrunnlag. Det er behov for dokumentasjon og egne konsekvensvurderinger om

- *De kulturhistoriske verdiene tilknyttet anleggene i Lyngenlinja og Frøyanlegget. Det må foretas registreringer av denne kategorien kulturminner i Norddalen, Midterdalen, Sør-dalen og Kitdalen, samt i*

Signaldalen, Parasdalen og Stordalen før det foretas beslutninger om inngrep.

- *Verdien av de gamle ferdselsvegene og fjord- og vassdragsnaturen i Nils-Aslak Valkeapääs og Qvigstads kjente verk om samiske tradisjoner*
- *Visualisering av kvalitetene i landskapet*
- *Sårbare fjord- og høyfjells landskap*
- *Landskapets verdi for sport, friluftsliv og naturturisme*
- *Geologi - både i forhold til turisme og flom- og skredproblematikken*
Geologer ved UiT har bedt NVE om å ikke godkjenne utbygging av kraftverk i regionen.
- *Sumvirkningene de mange planlagte inngrepene med endra vassføring vil ha overfor naturmiljøet i fjorden, spesiell innafor Salmenes og i elvedeltaet Mælen - Kvesmenes*
- *Sumvirkningene for trivsel og folkehelsa og redusert omdømme som attraktivt reisemål*

FKs kommentar:

Vi mener at eneste reelle punktet her er "Sårbare fjord- og høyfjellslandskap" samt de punkter som kan omfatte landskapsmessige virkninger av visuelle fossefall m.v. Her er det tatt inn en del punkter som, etter vår vurdering, har sitt utspring i enkeltpersoners syn, faglig bakgrunn og særinteresser. Vi mener at mange prosjekt kan realiseres uten at de nevnte tema blir vesentlig berørt.

Etter justert prosjektplan for Elseselva, vil prosjektet etter vårt syn, ikke ha særlig negativ innvirkning på nevnte tema, dette gjelder også for Vassdalselva.

Vår oppfatning er at NVE gjennomfører en grundig sluttbehandling av de ulike prosjektene før endelig vedtak fattes.

FR hevder:

"Selv om det i noen fagutredninger framheves stor konflikt til landskap, konkluderer alle konsekvensutredningene med at brukerinteresser/friluftsliv ikke vil bli påvirket i særlig grad, og at fordelene ved utbygging er større enn skadene og ulempene. Det er direkte misvisende.

Kraftutbygginger vil innebære omfattende tekniske inngrep med reguleringer, overføringer, inntak, demninger, rørgater, kraftstasjoner, veger, tippdeponier og nettilknytning, og med tilhørende endringer av vassføring og hydrografi i resipienten. Dersom det blir gitt klarsignal for utbygging av mange elver i samme område slik bildet ser ut på NVEs hjemmeside, vil attraksjoner bli sterkt berørt og opplevelsesverdiene tilsvarende redusert."

FKs kommentar:

Fagutredningene gjennomføres av uavhengige rådgivere etter klassisk anerkjent metode og i tråd med NVEs retningslinjer.

Beskrivelsen "omfattende tekniske inngrep" er etter vår vurdering en generell overdrivelse hva angår tradisjonelle småkraftverk. Vår erfaring er at anleggene fremstår godt tilpasset omgivelsene noen år etter idriftsettelse gjennom revegetert vannvei, tilpasset stasjonsbygg og uteområde samt gjennomtenkt inntakslokalisering og utforming.

FR hevder, vedlegg:

"Terrengsykling. Lavkarittet er et stort årlig sykkelritt som går over fjellet mellom Hatteng og Skibotndalen. Rittet foregår på veger bygd av krigsfanger i 1944 og 45. Informasjon om rittet og løypestrase finner du på <http://lavkarittet.no/>. Utover dette kan vektlegges at området er populært for terrengsyklismen som er i sterk økning her i regionen, og som vil være en viktig ressurs for turisme basert på fysisk aktivitet og natur. Den uberørte og dramatiske naturen er en viktig del av opplevelsen og promoteringa av sykkelporten."

FKs kommentar:

Slik vi kjenner til, går dette rittet i vesentlig grad på anleggsveier som er bygget i nyere tid i forbindelse med forsvarsaktivitet og kraftutbygging i Skibotn. Uten dette ville det ikke vært noe sykkelritt slik det fremstår i dag. Fjellkraft mener faktisk at anleggsveier fra kraftutbygging har vært med på å legge til rette for den økningen vi i dag ser skjer innen terrengsykling og sykkel basert friluftsliv og turisme (ref. Sildvikutbyggingen og Skjomenutbyggingen i Narvik kommune).

Veiene fra krigen er selvsagt kulturminne, men vi mener at veiene fra krigen faktisk er "veier" og gjør at området ikke fremstår som så urørt som uttalelsen kan gi uttrykk for. Våre prosjekt vil uansett ikke påvirke veiene og bruken av dem.

FR hevder, Vedlegg forts.:

"Det går også en gammel ferdselsveg fra fjorden ved Salmenes via Elsnedalen og Norddalen til Govdapaåa på vidda. Elsnedalen er en spesiell dal med lange tradisjoner. Den gamle hestevegen er ikke kjørbær med motoriserte farkoster, og dalen er derfor bevart som et område for de som ferdes til fots. Oppe i dalen er et gammelt samisk leirsted som er et skatta turmål for mange."

FKs kommentar:

Fra lokalt hold har Fjellkraft fått kommentar til påstanden om at det samiske leirstedet er et "skatta turmål". Det hevdes at noen besøker dette stedet i løpet av et år.

Konklusjon

Uttalelsen fra Ishavskysten FR spenner svært vidt og er i stor grad en "svartmaling" av virkningene som realisering av småkraftverk generelt medfører."

Nordkraft AS har kommentert uttalelsen fra Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen i brev av 22.12.2009:

”(…)

Innledning

Nordkraft Produksjon AS (NP) prøver etter beste evne å utarbeide konsesjonssøknader i tråd med NVEs retningslinjer. Dette er også et entydig krav til våre rådgivere. Når det senere i prosessen viser seg at det allikevel kan være mangler ved fagutredninger m.v., gjennomfører vi supplerende utredninger etter angivelse fra NVE.

Kommentar til uttalelsen

Det hevdes i uttalelsen at utreder ikke innehar tilstrekkelig reindriftsfaglig kompetanse og at utredningen ikke holder faglig mål. Under oppsummeringen etter NVEs sluttbefaring var det enighet om at det burde gjennomføres en tilleggsutredning for blant annet fagtema reindrift. NP gjorde et søk blant utredere med kompetanse til å gjennomføre utredningen. Det er svært vanskelig for oss som tiltakshaver å ha oversikt over hvilke rådgivere som har tilstrekkelig kompetanse innen de ulike fagtema. NP kjenner ikke til at det eksisterer en eventuell liste over rådgivere med tilstrekkelig reindriftsfaglig kompetanse. Vi kan ikke kommentere rapportens faglige innhold.

Reindrifta er uenig i konklusjonen i rapporten. NPs oppfatning etter lesing av rapporten, er at innholdet er sammenfallende med opplysninger vi har fra grunneiere i området vedrørende deres kjennskap til reindriftas bruk av det berørte område.

NP har nå frafalt øvre inntaksalternativ. Under sluttbefaringen mener vi at det ble opplyst fra reindriftas side at alternativet med øvre inntak var det mest konfliktfylte da øvre deler av Elsnedalen var det viktigste området for reinen. I tillegg var reindrifta opptatt av at kryssingspunktet over elva ved eksisterende gangbru ikke ble påvirket negativt. Ved nedre inntaksalternativ vil de nevnte områdene ikke berøres.

Egne erfaringer

NP har nå realisert 2 småkraftverk (Lappvik og Virak) i område som benyttes aktivt i utøvelse av reindrift. Vår erfaring så langt, er at nedgravd vannvei som revegeteres, i liten grad påvirker reindriften når anlegget er i driftsfasen. Den største aktiviteten i området vil være under anleggsperioden. Vi har tidligere hatt oppfatning at dette ville være det mest kritiske i forhold til reinen. Under byggingen av Lappvik erfarte vi at reinen oppholdt seg i anleggsområdet i lengre tid våren 2009. Ut fra de observasjoner som ble gjort, så det ut for at reinen ikke brydde seg nevneverdig om svært nærgående anleggstrafikk. Der det er kalvingsområder og under flytting må det tas spesielle hensyn.

Oppsummering

NP bestrider ikke reindriftas angivelse om at Elsnedalen er et viktig beiteområde for okserein. Omsøkte, nedre inntaksalternativ, ligger helt i randsonen av de viktige områdene for reinen. En nedgravd og revegetert vannvei vil, etter vårt syn, ikke representere noe hinder for reinen eller utøvelse av reindrift i dalen. Bidraget til negativ sumvirkning av dette prosjektet vil etter vårt syn være marginal.”

Nordkraft AS har kommentert spørsmål fra grunneiere på Elsnæs om flomfare i brev av 20.10.2009:

"(...)

Flomfare

Noen grunneiere nedenfor kraftstasjonen stiller spørsmål om det kan bli økt flom- og rasfare som en følge av småkraftutbygging og eventuelt om dette kan elimineres ved at stasjonen flyttes nedenfor bebyggelsen.

Flom- og rasfare vurderes generelt i hvert prosjekt. I dette tilfellet vil situasjonen nedenfor kraftstasjonen være tilnærmet lik dagens naturtilstand etter en utbygging. Totalt sett vil samme mengde vann passere i elveløpet forbi bebyggelsen slik som tilfellet er i dag uten kraftverk. Vannføringen fra restfeltet, flomtap og minstevannføring vil gå i elveløpet som før. Like nedenfor stasjonens utløp kommer det øvrige vannet som er utnyttet i kraftproduksjonen ut i elva. Det vil derfor ikke bli noen økt flomfare ut over hva tilfellet er i dag med en naturlig tilstand i elva.

Lokalisering av en kraftstasjon som dette er en helt vanlig situasjon ved småkraftutbygginger. NP kjenner ikke til at dette har medført problemer som det her stilles spørsmål ved."

Nordkraft AS har kommentert Steve Kristiansens uttalelse i e-post av 24.08.2010:

"(...)

Vi viser til tidligere kommentar til høringsuttalelser.

Vi vil bemerke at denne uttalelsen kommer lang tid etter at høringsfrist er passert og sluttbefaring gjennomført.

I forhold til påstandene om temaet "fisk", vil vi vise til at det i konsesjonssøknaden er sagt at "stedegen ørret sannsynligvis finnes på utbyggingsstrekningen, men er ikke vurdert å ha noen betydning for eksempel i relasjon til friluftslivsinteressene. Basert på uttalelser fra grunneierne i området er elva lite, eller så godt som ikke benyttet til fritidsfiske i dag. Det er heller ingen andre ferskvannsbiologiske interesser som er kartlagt eller kjent."

I høringsrunden er det ikke fremkommet merknader som tilsier at "vi har tatt vesentlig feil" i vår angivelse i forhold til dette temaet. Heller ikke under NVEs sluttbefaring ble dette viet særlig oppmerksomhet. Fylkesmannen har i sin uttalelse blant annet sagt at virkningene for fisk og ferskvannsbiologi ansees for å være små.

Vi har sjekket påstandene i denne uttalelsen med lokalkjente. Vår konklusjon er som tidligere, men vi benekter ikke at enkeltpersoner av og til fisker langs berørt elvestrekning.

Konsekvenser for oterens tilstedeværelse, mener vi vil være svært begrenset etter en utbygging. Vannføringen i elva nedstrøms kraftstasjonen vil være som før.

Kristiansen hevder også at en flytting av inntakssted er et "dårlig forsøk på å tilfredsstille NVE gjennom en strategisk endring av planene..."

Endringen av planer, slik som dette, er helt vanlig etter at høringsrunde og sluttbefaring er gjennomført. I dette tilfellet vurderte vi de sterke argumentasjonene mot øvre inntak i høringsrunden, samt signaler gitt under NVEs sluttbefaring dit hen, at vi måtte vurdere inntaksstedet på nytt før konsesjonsvedtak ble fattet. I tillegg hadde vi fått bedre kunnskap om økonomien i slike prosjekter, også dette underbygget et inntak lenger ned i elva.

Fjellkraft som utbygger sammen med involverte grunneiere, er selvsagt interessert i å få et positivt konsesjonsvedtak. Vi har vurdert de innspill som er kommet og justert planene ut fra dette. Dette anser vi som helt vanlig i prosessen frem mot konsesjonsvedtak."

Hallgeir Naimak, Slettås, 9046 Oteren har kommentert uttalelsen fra friluftsrådet i brev til NVE av 20.12.2010:

*" ISHAVSKYSTEN FRILUFTSRÅD/ SANDØY - INSTITUTT FOR GEOLOGI
/UIT/BERGH/CORNER*

Jeg ser det nødvendig, innledningsvis, å opplyse NVE om min rollestatus i forbindelse innholdet i dette brevet slik at dette avklares umiddelbart. Det er fremkommet et syn i noen kretser i Storfjord kommune at mine roller krever fortielse. Derfor oppgir jeg følgende; - jeg er:

- *grunneier i søknad om konsesjon for utbygging av småkraftverk i Elsneseelva*
- *kommunestyrerepresentant for Senterpartiet i Storfjord og ønsker i størst mulig grad å utnytte fornybar energi, i tråd med Senterpartiets og Regjeringens politikk*
- *leder av politisk underutvalg for oppvekst og kultur i Storfjord*
- *frilans journalist (begrenset av sakers innhold)*
- *næringsdrivende i fritids- og campingturisme i Storfjord*
- *ansatt i Storfjord kommune v/ Hatteng skole*

Jeg mener meg berettiget til å delta i samfunnsdebatten uavhengig av roller. Noen velger å delta forkledd i samfunnsdebatten, gjennom organisasjoner, kompetansesentra, kanskje som journalister eller andre posisjoner med mulighet til å påvirke. Mitt brev dreier seg i hovedsak om dette temaet.

Gjennom media er det blitt kjent at Ishavskysten Friluftsråd og Institutt for geologi /UiT har innlevert "rapporter" til NVE som oppfattes som press overfor NVE i den hensikt å påvirke beslutningsprosesser for småkraftkonsesjoner. Jeg har lest rapportene, og har reagert med vantrø på flere forhold som beskrives. Et fellestrekk synes å være at utøvelsen fra offentlige posisjoner kombineres med tilsynelatende personlige særinteresser der Storfjord kommune ønskes nærmest totalfredet og forbli "lekestue" for noe som i oppsummering kan oppfattes som miljøfanatisme.

ISHAVSKYSTEN FRILUFTSRÅD

Ishavskysten Friluftsråd har en imponerende oppsummering av historiske hendelser i Storfjord kommune. De kan leksa si, som man gjerne uttrykker det. Men når all tenkelig krigshistorie, samisk historie og spektakulære historiefordypninger skal settes i perspektiv av konsesjonsbehandlinger for småkraftutbygging, får overdrivelsen fra Ragnhild Sandøy et lite troverdig innhold. At Storfjord omtales som "eventyrlandet", er nok ikke storfjordingene uenig i. Men i denne sammenhengen må Ragnhild Sandøy betegnes som en dagdrømmer og nostalgiker, på mange måter lik en person som gjerne vil ha jula slik man husket den, den gang man var en unge. Virkeligheten for en voksen er en annen, - det gjelder å se fremover for utvikling, ikke bakover for stagnasjon.

Industri og framskritt har alltid skapt debatt og motstand. Verden har aldri tatt noen steg videre på grunn av som har kjempet mot fremskritt, men på tross av. Friluftsrådets ordvalg om "latente stemninger" i Storfjord er muligens en omskriving av begrepet debatt. Den er viktig.

Lavkarittet (sykkelritt på 65 km gjennom Kitdalen og over fjellene til Skibotndalen) ville aldri vært en suksess, og slett ikke etablert, om det ikke hadde vært for kraftutbygging og militær utbygging i fjellene i Storfjord. Akkurat det har Ishavskysten Friluftsråd av en eller annen grunn unnlatt å nevne i sin beskrivelse av løypetraseen som beskrives å gå på gammel krigshistoriegrunn.

Flere ordvalg og beskrivelser om Elsnesdalen står i skarp kontrast til det jeg har kunnskap om som bosetter og grunneier. Jeg velger å bruke ei nøktern setning på å motsi R. Sandøy på et hjemmeområde jeg kunne beskrevet aller mest og best.

Jeg vil også kommentere med noen personlige erfaringer om det som omtales med at; - Storfjord kommune får et "redusert omdømme som attraktivt reisemål".

Et av de mest spektakulære reisemål jeg personlig har opplevd i Norge, var da jeg stod på demningen av Tafford kraftverk og kikket 90 meter rett ned i dalbunnen og ut over det fantastiske landskapet. Vertskapet mitt fulgte spektakulære anleggsveier opp mot ca. 400 meter over havet. På turen var vi innom setervoller og severdigheter. Jeg fikk en gaidet tur i Vestlandsnaturen som for alltid sitter spikret i hukommelsen. En tidligere kollega med opprinnelse i Valldal / Storfjord (Vestlandet) var den som stolt tok meg med til sin hjemkommune Norddal i Møre og Romsdal, og dro frem det mest spektakulære reisemål han kunne fremvise i si heimbygd, - et kraftverk i et mektig landskap.

Som vert for turister i Storfjord (Caravanparken Slettnes) har jeg personlig hatt stor glede av, noen få ganger, - å ta med meg utvalgte personer til Kåfjord kommune. Innerst i Kåfjorden ligger stedet Birtavarre. Derfra er det bygd anleggsvei til Gullas Kraftstasjon. På veien opp til Gullas kjører man oppover Kåfjorddalen, og passerer Ankerlia. Fra 1898 til 1919 utgjorde Birtavarre Gruver og Smelteverk et lite samfunn og industrieventyr i vår nabokommune. Denne spektakulære turen er alltid en suksess når du vil imponere ditt reisefølge. Muligheten ville aldri vært til stede uten de inngrep av utbygging og industri som noen en gang kjempet for, lyktes med og forstod var nødvendig og samfunnstjenlig.

Et eventyrland i regi av Ragnhild Sandøy og Friluftsrådet blir lite å fremvise og lite å fortelle om dersom det ikke skapes noen eventyrhistorier også i vår samtid som kan gå inn i historien som kulturarv, godt omdømme og reisemål for fremtidige generasjoner.

Navnene Valkeapää, Qvigstad og Gaup som R.S. nevner, oser av energi og kraft. At disse personer skal bli fremstillet i skygge av tilbakeblikk og stagnasjon gjennom verneintensjoner, står i skarp kontrast til alle nye veier og ny kraft de selv har skapt, fremført og formidlet.

INSTITUTT FOR GEOLOGI (UiT)

Noen ganger har jeg stillet spørsmålet; - hvem fremsetter alle forslag som stadig dukker opp, ikke minst i vår kommune, der stadig flere arealer foreslås vernet? Ikke kjenner den kommunale administrasjonen til opphavene, og heller ikke den politiske ledelse. Men i dette tilfellet får vi et klassisk eksempel på tilnærmet miljøfundamentalisme og undergraving av kommunal selvbestemmelse og dialog når vi kan lese at (sitat):

"Områdene rundt Kåffjorden, Storfjorden og Ullsfjorden har mange av de samme naturmessige særtrekk og burde i realiteten vært vernet på samme måte som i Lyngen."

(Videre at sitat):

"Vi deltar også i et prosjekt om etableringen av en geopark i Troms. Målet er å utnytte det spektakulære landskapet og geologien til læring og opplevelser som kan godkjennes i regi av UNESCOs program for verdensarv og geoparker."

Som deltaker i den kommunale politiske prosessen, gjennom å være kommunestyremedlem i Storfjord, er forslagene fra Institutt for geologi å betrakte som nye forsøk fra "utenforstående" grupperinger på å opptre som arealforvaltere og overformyndere. Dette skjer på bakgrunn av særinteresser og respektløse holdninger overfor de kommuner som rammes, og kan betraktes som et overgrep mot det kommunale folkestyret og befolkningen.

Samfunnet kan ha ulik forståelse av hva som er viktige satsingsområder, og hva som gir bærekraft for fremtidig eksistens. Storfjord kommune har gjennom mange år hatt gode økonomiske rammer når budsjetter utarbeides. For 2011 tilfaller det ca. 10 millioner kroner ekstra på Storfjordsamfunnet for kraftinntekter for investeringer i vannkraft. Det er viktig at vår kommune, og dermed innbyggerne, har gode utviklingsvilkår. Vi kan om noen år ytterligere påplusse gode og langvarige inntekter til fellesskapet med kraftinntekter fra nye småkraftprosjekter. Dette kommer fremtidige generasjoner til nytte. Storfjord blir på den måten en god og livskraftig kommune å bo i. Dette er også i tråd med satsing som har utspring fra Storting og Regjering.

I Storfjorden og andre kommuner henter vi drikkevann fra elver og vann, lager vanninntak, graver rørgater, legger ned rør, bygger kanskje flere høydebasseng, og tapper vannet ut etter behov. Og alle er lykkelige. Småkraft dreier seg i hovedsum om det samme. Det er bare en forskjell. Noen tjener litt penger på å produsere og selge elektrisk kraft. Dette får plutselig en betegnelse av noen som miljødeleggelse, krever enorme utredninger, og gir grobunn for innspill som vi nå ser fra Friluftsrådet og UiT.

Brevene som er sendt NVE og som kan minne om trenering av småkraftutbygging i Storfjord må ses på som et fellesregistrert tiltak fra Ishavskysten Friluftsråd og Institutt for geologi (UiT) for å ramme de tiltak flertallet i Storfjord kommunestyre og befolkningen i kommunen har stor oppslutning om å gjennomføre."

Tilleggsopplysninger til redusert utbyggingsalternativ

Nordkraft AS har sendt opplysninger om hydrologiske virkninger til justert søknad i e-post av 26.05.2011:

" 3.1 Hydrologi

Kurver over vassføring i Storelva like før kraftstasjonsutløpet før og etter utbygging er vist i vedlegg 5.2.

Middeltilløpet i Storelva tilsvarer 76 % av årsavløpet i 2000 som var vått år, 147 % av årsavløpet i 1994 som var tørt år og 102 % av årsavløpet i 1996 hvor avløpet var gjennomsnittlig for observasjonsperioden for vannmerket som er benyttet i de hydrologiske beregningene.

Nedbørfeltet til Storelva ved utløpet i fjorden er 43,1 km² med en vassføring på 1,71 m³/s. Restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen vil bidra med en vassføring på 0,14 m³/s. Videre vil det renne vann forbi inntaket når tilløpet er større enn kraftstasjonens slukeevne eller når kraftstasjonen må stoppe på grunn av for lite vann. I tillegg er det forutsatt en garantert minsteslipping på 82 l/s hele året tilsvarende alminnelig lavvassføring.

Driftssimuleringer med kraftverket i drift har gitt følgende resultater: I middel for 27-års perioden 1981-2005 passerer ca. 0,39 m³/s inntaket i Storelva og renner til elva, tilsvarende ca. 25 % av dagens middelvassføring i Storelva på dette stedet. Resten utnyttes i kraftstasjonen. Rett før utløpet i fjorden vil restvassføringen inklusive flomoverløp og minsteslipping fra inntaket utgjøre 0,62 m³/s eller ca. 36 % av vassføringen i dag.

5-persentilen for vassføring ved inntaket om sommeren (01.05-30.09) er 340 l/s og om vinteren (01.10-30.04) 102 l/s i gjennomsnitt.

Det er forutsatt sluppet minstevassføring forbi inntaket på 82 l/s som tilsvarende alminnelig lavvassføring. Dette tilsvarende ca. 6 % av middelvassføringen på årsbasis.

Redusert produksjon ved å slippe alminnelig lavvassføring hele året utgjør 1,0 GWh pr. år. Redusert produksjon ved å slippe 5 persentilverdien vinter og sommer 2,5 GWh pr. år.

Antall døgn med tilløp større enn maksimal slukeevne, 4,0 m³/s, og mindre enn antatt minste slukeevne, 0,18 m³/s, fordeler seg slik:

År	Antall døgn i året > q _{max}	Antall døgn i året < q _{min} + minsteslipp
2000, vått år	64	133
1996, middels år	49	152
1994, tørt år	32	149

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Nordkraft AS eies med 50,01 % av Narvik kommune, 33,33 % av Troms kraftforsyning og

Energi AS, og 16,66 % av Hålogaland Kraft AS. Selskapet er medeier i flere selskap som har som formål å utvikle nye energiprojekter. Nordkraft AS kjøpte i 2009 småkraftselskapet Fjellkraft AS og disponerer i alt ca. 755 GWh pr. år fra sju kraftverk. Selskapet ønsker at alle nye konsesjoner kanaliseres til dette selskapet. Nordkraft AS har bedt om at en eventuell konsesjon meddeles Fjellkraft Produksjon AS. Dette er en formalitet uten betydning for saken.

Nordkraft AS satser også på utvikling av småkraftverk i egen regi og har så langt inngått en rekke avtaler om leie av fallrettigheter.

Om søknaden

Nordkraft AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Storelva kraftverk i Storfjord kommune i Troms fylke. Formålet med søknaden er å utnytte vannkraftpotensialet i elva for å framskaffe ny, fornybar energiproduksjon. Utbyggingen vil gi inntekter til selskapet, grunneierne og kommunen, samt oppdrag til lokale bedrifter.

I tabellen nedenfor er nøkkeltallene for søknadens hovedalternativ (1) og det reduserte alternativet (2) fra den justerte søknaden listet opp:

Alt.	Ytelse	Produksjon, GWh			Kostnader		
		Vinter	Sommer	Sum	Mill. kr	Kr/kWh	Prisnivå
1	9,2	2,8	16,5	19,3	65,2	3,38	2006
2	5,5	2,0	11,0	13,0	52,0	4,00	2009

Etter høringsrunden og sluttbefaringen har Nordkraft AS frafalt hovedalternativet. Kraftverket vil etter den justerte planen utnytte tilsiget fra et nedbørfelt på 37,6 km² i et 180 m høyt fall fra inntaket på kote 220 ned til kraftstasjonen med utløp på kote 40 i Storelva (Elsneselva). Inntaket etableres i løsmasser, og den 2000 m lange vannveien vil bli gravd ned på nordsiden av elva.

Beskrivelse av området

Utbyggingsområdet ligger i Storfjord kommune i Troms fylke. Nedbørfeltet består av Stordalen/Elsnesdalen ovenfor kote 220 med sidedalen Reppidalen og avgrenses av fjellrygger med alpine topper. Høyeste punkt er på fjelltoppen Didnojiehkki på 1562 moh på sydsiden av dalen. Vassdraget har flere mindre breer og bekker i de bratte fjell- og dalsidene. Hovedelva renner i jevnt fall mellom mindre fosser nordvestover til utløpet i Storfjorden ved Elsnes der det er avsatt et stort delta utover i sjøen.

Berggrunnen i området består stort sett av omdannede sedimentære og vulkanske bergarter som er næringsfattige. I ytre del av dalen er det avsatt grusterrasser i flere nivå som er særlig synlig på sydsiden av elva. Ovenfor samløpet med Reppiella er det avsatt flere morenerygger i dalbunnen fra tidligere breframstøt. Storura ble dannet av et stort fjellskred og steinsprang fra Sommarfjellet. Dalen er frodig med bjørkeskog, men indre del av dalføret og nordøsthellingen på sydsiden av elva preges av rasmark med villmarksnatur.

En gammel ferdselsvei/sti går fra Salmenes opp på vestsiden av dalen, krysser Storelva/Elsneselva på ei bru/klopp ved kote 260 ovenfor samløpet med Reppiella og fortsetter på østsiden opp til Finnvollen som er en gammel samisk leirplass ved kote 550. Fra Elsnes går det en traktorvei på nordsiden oppover lia til kote 150. Dalen, særlig nordsiden av elva, er sommerbeite for krøtter og rein.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Ved Elsnes ligger det flere hus og mindre gårdsbruk. Elva krysses av ei 24 KV kraftlinje samt ny og gammel E6 ovenfor bebyggelsen. Nedre deler av elva er flomforbygd. Ved kote 100 hadde Storfjord kommune tidligere et vanninntak for bygda Horsnes /Elsnes, men dette er nedlagt. Utenom traktorveien på nordsiden av elva og den gamle ferdselsveien som går innover Stordalen/Elsnesdalen på sydsiden og krysser elva på klopp ved kote 260 er vassdraget urørt av tekniske inngrep.

Teknisk plan

Nordkraft Produksjon AS har etter NVEs sluttbefaring frafalt hovedalternativet i søknaden med inntak på kote 340 og tilleggsutredet en plassering av inntak på kote 220. Den justerte planen legges til grunn for NVEs videre saksbehandling av prosjektet.

Reguleringer

Det er ikke planlagt reguleringer.

Overføringer

Det er ikke planlagt overføringer.

Inntak

Inntak vil bli bygget ved kote 220 i tilknytning til en 4 m høy og ca. 30 m lang betongdam (korrigert i nytt klassifiseringsskjema fra justert søknad) i med fritt overløp og tapperør i bunnen for slipp av minstevannføring. Det vil bli installert luke med rørbruddsfunksjon. Inntaksmagasinet får et volum på ca. 2000 m³.

Rørgate

Tilløpsrøret blir om lag 1920 m langt med en diameter på 1200-1300 mm, og det skal graves ned på nordsiden av elva. Terrenget er delvis sidebratt, og traseen vil få noen skjæringer og fyllinger. Kryssing av sidebekker kan skje med kulvert i dagen over kløfta. Nedre del av rørtraseen vil følge en gammel skogsbilvei.

Kraftstasjon

Stasjonen blir plassert ca. 150 m oppstrøms E6/E8 ved elva på kote 40. Bygningen får et areal på 105 m² og blir utført i betong og tre i tråd med byggeskikken på stedet. En kort avløpskanal fører vannet tilbake til elva. Installert nominell effekt blir 5,5 MW ved en brutto fallhøyde på 180 m og største slukeevne på 4,0 m³/s. Minste slukeevne blir 0,20 m³/s. Til sammenlikning har søker beregnet middelvannføringen til 1,57 m³/s og alminnelig vannføring til 82 l/s ved kraftverksinntaket.

Elektriske anlegg

Generatoren får en ytelse på 5,5 MVA og en spenning på 6,6 kV. Transformatoren får en omsetning på 6,6 kV/24 kV. Tilknytningen til det lokale 24 kV-nettet vil bli med en 200 m lang jordkabel som må krysse E6/E8.

Veier

Det vil bli bygget en 200 m lang vei av enkel standard langs rørtraseen. Den vil følge en gammel skogsvei som forlenges opp til inntaket og blir permanent atkomst når kraftverket kommer i drift. Atkomst til kraftstasjonen skjer via en 150 m lang avgreining fra E6/E8.

Massetak og deponi

Masse til veibygging, røromfylling og dam, vil tas i rør-/veitraseen og på damstedet/inntakskulpen. Eventuelle overskuddmasser blir plassert lokalt på egnede steder i terrenget.

Hydrologisk grunnlag

Kraftverket vil utnytte tilsiget fra et nedbørfelt på 37,6 km² som har en breandel på 4 %. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 1,57 m³/s. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende sommerflom i juni og juli. Laveste vannføring opptrer i perioden desember-april. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 0,57 m³/s og 0,11 m³/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 82 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er

planlagt til 4,00 m³/s og minste slukeevne til 0,18 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 82 l/s hele året. Dette vil medføre at 75 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

Søker har gjort en detaljert kontroll og beregning av det hydrologiske grunnlaget og funnet at normalavrenningen fra nedbørfeltet til kraftverket er om lag 20 % lavere enn bruk av NVEs avrenningskart for 1961-90 ville gitt. Ved å kombinere avløpsdata fra tre målestasjoner i nærliggende vassdrag for perioden 1981-2005 for ulike deler av nedbørfeltet har søker laget en tilsigsserie som er brukt til å beregne karakteristiske lavvannføringer og kraftproduksjon. NVE vil bemerke at alle beregninger på basis av andre målte vassdrag er beheftet med feilkilder.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Storelva kraftverk til ca. 13,0 GWh fordelt på 2,0 GWh vinterproduksjon og 11,0 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 52,0 mill. kr. med prisnivå pr. oktober 2009. Dette gir en utbyggingspris på 4,00 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Utbyggingen vil kreve et midlertidig arealbeslag på 55 dekar hvorav størsteparten består av et 15-20 m bredt belte der skogen må ryddes i rørtraseen. Permanent behov til dam, inntaksbasseng, atkomstvei og tomt til kraftstasjon vil i følge den justerte søknaden være 6 dekar. En 2 km lang permanent kjørevei opp til inntaket vil kreve et areal på 10 dekar. Revegetering av rørtraseen med en smalere sone som tilbakeføres til en kjøresterk del av terrenget, vil redusere arealbehovet når kraftverket kommer i drift.

Søker har inngått avtale med grunneierne og disponerer de rettighetene som er nødvendig for å bygge og drive kraftverket.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er definert som LNF-område i kommunens arealplan. Det innebærer et generelt byggeforbud, og det må søkes om dispensasjon for å bygge kraftverk.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er under grensen for behandling i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de vassdrag som er vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Med utgangspunkt i inntaket på kote 220 blir endringene av INON-arealene: 5,0 km² fra villmarkspreget område (>5 km fra inngrep) til inngrepsfri sone 1 (3-5 km fra inngrep), 7,0 km² fra sone 1 til sone 2 (1-3 km fra inngrep) og 3,2 km² bortfall av sone 2.

Nasjonale laksevassdrag

Storelva er ikke med blant slike vassdrag.

Andre verneområder

Det er ikke noen verneområder i Stordalen/Elsnesdalen. Lyngsalpan landskapsvernområde ligger på vestsiden av Storfjorden.

Eventuelle regionale eller kommunale planer for småkraftverk

Troms fylkeskommune har ikke laget regional plan for småkraftverk.

Storfjord kommune vedtok sin småkraftplan 07.09.2009 der 33 prosjekter er listet opp og tematisk konfliktvurdert av SWECO AS. I planen er Storelva kraftverk (som omtalt i søknaden) plassert i konfliktkategori 3 (fargekode gul) som beskrives å ha middels konfliktnivå hvor utforming og videre undersøkelser avklarer om prosjektet er realiserbart.

Andre utbyggingsplaner i området

Troms Kraft Produksjon AS har sendt melding datert 30.05.2011 til NVE om at de starter opp planlegging for opprustning og utvidelse av to kraftverk i Skibotnvassdraget. Overføring av Storelva (Elsneselva) til magasinering er beregnet å gi et bidrag på 25 GWh av en samlet økning i produksjonen på 273 GWh. Skibotnoverføringen der Storelva/Elsneselva inngår, vil gi en produksjonsøkning etter alternativ 1.0 på 76 GWh til en kostnad på 7,10 kr/kWh med prisnivå pr. april 2011 dersom den nye kraftstasjonen blir plassert i Falsnesberget med utløp i sjøen. NVE har meddelt selskapet at dette ikke påvirker konsesjonsbehandlingen av Storelva kraftverk i og med at meldingen kom inn helt på slutten av konsesjonsbehandlingen av søknaden.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven, kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Da kommunen vedtok å lage en småkraftplan, valgte NVE å avvente sluttbehandling av søknaden inntil planen ble vedtatt 07.09.2009.

NVE var på befaring i området den 20.08.2009 sammen med representanter for søkeren, grunneierne, kommunen, Fylkesmannen, reindriftsforvaltningen, Statens vegvesen, netteier og reinbeitedistriktet. Etter befaringen ble justert søknad med nedre inntaksalternativ og tilleggsutredninger for fisk og reindrift sendt på en begrenset høring til de som gav uttalelse til søknaden. I ettertid har friluftsrådet, grunneiere og privatpersoner sendt uttalelser og spørsmål til søker og NVE om prosjektet og saksgangen. Alle høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. Nedenfor følger en oppsummering av uttalelsene.

Storfjord kommune går inn for at det kan gis konsesjon til det opprinnelige prosjektet, men stiller krav om at veien langs rørgata kan brukes til skogsdrift og at reindriftens bruk av veien må avklares før byggestart. Dersom det blir isproblemer etter utbyggingen, må tiltak gjøres slik at vanninntak og

elveforbygninger ikke skades. Minstevannføring må slippes for å opprettholde et vannmiljø i elva og fullt vannspeilsett fra E6/E8. Virkninger for fisk må utredes og grunneierforhold/fallrettigheter avklares før byggestart.

Kommunen uttaler til den justerte søknaden at rørgata må graves ned. Konsekvenser må kartlegges for fisk og planter, og en plan for å opprettholde livsmiljøet for stasjonær og anadrom fisk må legges fram. Urørt natur må vektlegges og total belastning i forhold til øvrige prosjekter i kommunedelplanen for småkraft vurderes. Utbygging må sees i sammenheng med forsterkning av linjenettet i kommunen. Avtaler om bruk av veier til uttak av skogsvirke og annen næring bør opprettes.

Fylkesmannen i Troms uttaler til den opprinnelige søknaden at hvis det gis konsesjon, anbefales det å flytte inntaket nedstrøms fra kote 340 ned til kote 300. Dette vil føre til mindre bortfall av villmarkspreget område i Storfjord. Det må slippes større minstevannføring enn foreslått av hensyn til livsmiljø i og nær elva, landskapet og friluftsliv.

I tilleggssuttalelsen foretrekker fylkesmannen at inntaket bygges ved kote 220 etter alternativ 2 da dette vil ha mindre negative virkninger på biologisk mangfold, landskap, inngrepsfrie naturområder og friluftsliv enn øvre, opprinnelig hovedalternativ.

Troms fylkeskommune, Kulturetaten, bemerker at tiltaket må avklares i forhold til kulturminneloven ved en eventuell konsesjon. Detaljplan skal sendes på høring når omfang og lokalisering er klarlagt for vurdering av behov for undersøkelser, jf. kulturminneloven §§ 3 og 4, samt §§ 8 og 9.

Universitetet i Tromsø, Tromsø Museum, har ingen merknader til søknaden da sannsynligheten for konflikt med kulturminner under vann vurderes som minimal.

Sametinget har ingen merknader til prosjektet da det ikke ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner under befaringen som de gjennomførte. Det vises likevel til kulturminneloven § 8, 2. ledd som sier at arbeidet må stanses ved funn av gjenstander eller levninger av eldre aktiviteter og melding sendes til Sametinget og Troms fylkeskommune, Kulturetaten.

Ishavskysten friluftsråd har gitt felles uttalelse til flere prosjekter i Storfjord kommune og ber NVE avslå søknadene eller utsette behandlingen til det foreligger et bedre beslutningsunderlag. Rådet viser til at tre planprosesser i kommunen avsluttes i 2011: Kystsoneplan og reiselivsplan, begge for kommunene rundt Lyngen, og kartlegging og verdivurdering av friluftsområder i Troms. Det opplyses videre at geologer ved Universitetet i Tromsø har bedt NVE avslå utbygging av kraftverk i området.

Friluftsrådet mener at alle prosjektene i indre Troms må sees i sammenheng og at sumvirkninger av inngrep og endret vassføring må utredes for friluftsliv, reiseliv, kultur- og naturmiljø, landskap, folkehelse, trivsel, resipient og spesielt for naturmiljøet i vannet innenfor terskelen i Storfjorden. Kravet i Vanddirektivet om god miljøtilstand i vann, både vassdrag, grunnvann og kystvann må ivaretas. Det er direkte misvisende at alle fagutredningene konkluderer med at brukerinteresser/friluftsliv ikke påvirkes i særlig grad, selv om enkelte framhever stor konflikt til landskap, og at fordelene med en utbygging er større enn ulempene. Hvis mange elver bygges ut i samme område, vil attraksjoner bli sterkt berørt og opplevelsesverdiene tilsvarende redusert.

Friluftsrådet nevner at den gamle ferdselsveien fra Salmenes opp gjennom Elsnedalen ikke er kjørbare slik at dalen er bevart til fotturer og at den tidligere samiske boplassen er et skattet turmål for mange. Videre opplyses det at Falsnesfjellet, Reppi og Horsnesfjellet er kjente toppurtmål både sommer og vinter.

Reindriftsforvaltningen Troms går i mot at det kan gis konsesjon til den opprinnelige søknaden i påvente av utredning av tiltakets konsekvenser for reindriften. Søker skulle ha kontaktet reindriftsforvaltningen og Helligskogen reinbeitedistrikt tidlig i planprosessen før søknaden ble sendt til NVE. Det er feil beskrevet at Elsnesdalen ikke brukes av reindriften da området brukes til sommerbeite for okserein. En ny 3,5 km lang vei innover et urørt dalføre er konfliktfylt overfor reindriftnæringen.

Områdestyret tilrår at det gis konsesjon til det justerte prosjektet med inntak på kote 220. Det forutsettes at anleggstiden avtales med reinbeitedistriktet og at distriktet kan bruke anleggsveien opp til inntaket vederlagsfritt. For øvrig må det legges restriksjoner på bruk av veien som må tilbakeføres slik at bare terrengkjøretøy kan bruke den når kraftverket kommer i drift.

Statens vegvesen, Region nord, bemerker at et ikke framgår av søknaden hvordan tilknytningen til E6/E8 tenkes løst og ber om tilbakemelding på trafikkmengden under bygging og drift av kraftverket. Det vises til egen søknad om driftsavkjørsel og svar på denne. Vegvesenet minner om byggegrensen på 50 m fra hovedveien.

Naturvernforbundet i Troms frarår at det gis konsesjon til hovedalternativet i søknaden fordi utbyggingen har store konsekvenser for villmarksområder og inngrepsfri natur. Kartleggingen av biologisk mangfold er mangelfull, og utbyggingen er negativ for friluftsinnteresser i området. Som et alternativ må dammen flyttes ned slik at inngrepsfrie områder ikke berøres.

Helligskogen reinbeitedistrikt går i mot at det gis konsesjon til å bygge kraftverk i Elsnesdalen da området brukes til sommerbeite for okserein. Advokat Geir Haugen, som representerer reinbeitedistriktet, krever at konsekvensene for reindriften må utredes da forholdene er feil beskrevet i søknaden, ellers vil det foreligge en saksbehandlingsfeil, jf. forvaltningsloven § 17.

Reinbeitedistriktet uttaler til utredningen, som ble utført av Ecofact AS etter den første høringsrunden, at de er sterkt uenig i at konsekvensene vurderes å være lite negative for reindriften. Manglende vurdering av sumvirkninger av gjennomførte og planlagte inngrep gjør at reinbeitedistriktet krever en ny konsekvensutredning utført av reindriftskyndige personer hvorav en må være aktiv utøver.

Helligskogen reinbeitedistrikt går også imot utbygging etter nedre alternativ med inntak ved kote 220.

Grunneierne i Elsneselva (Storelva) v/Kåre Dreyer, Arnold Johansen og Hallgeir Naimak kommenterer framdriften i konsesjonsbehandlingen av kraftverket og viser til raskere avgjørelser på prosjekter i to nabovassdrag. De etterlyser bedre koordinering for prosjekter som behandles samlet og stiller spørsmål til NVE om føringer og strategi for saksbehandlingen.

Flere grunneiere v/May-Tove og Arvid Lilleng som bor nedenfor den planlagte kraftstasjonen, spør om flomfaren kan forebygges ved å flytte stasjonen nedenfor bebyggelsen. De viser til at ei privat bru over Elsneselva ble tatt av isgang i 2000 og at NVE gjenoppbygget den sammenraste elveforbygningen i 2009.

Gardner Johnson advarer mot ukontrollert småkraftutbygging da dette samlet gir store naturinngrep. Atkomst til lite tilgjengelige naturområder øker gjennom bygging av anleggsveger. Han er skeptisk til kartleggingen av biologisk mangfold og mener at flere konsesjonssøkte vassdrag i Storfjord har urørt natur som er uvurderlig for friluftsliv og turisme. Elsnesdalen er en naturperle med muligheter for å fiske. Utbygging vil utradere den sårbare, men livskraftig fiskestammen, og oteren som har tilhold langs elva.

Steve Kristiansen, Storfjord, går i mot utbyggingen og er kritisk til at Nordkraft AS tilpasser prosjektet for å få konsesjon. Han opplyser at elva har en bestand av røye som vil bli utradert dersom

inntaket flyttes nedstrøms. Elva er også habitat for oter opp til "Lillefossen", særlig om vinteren. Videre er Stordalen/Elsnesdalen flittig brukt av turgåere som fisker og nyter den og vakre ville naturen.

Hallgeir Naimak, Slettås, 9046 Oteren går som grunneier, lokalpolitiker, journalist, kommuneansatt og privat næringsdrivende sterkt i rette med uttalelsen fra Ishavskysten friluftsråd som han mener kan oppfattes som miljøfanatisme. Beskrivelser av Elsnesdalen står i kontrast til hans kunnskap som bosetter. Forslaget fra Universitetet i Tromsø, Institutt for geologi, om vern av arealer i Storfjord for å etablere en geopark i Troms, må betraktes som overformynderi overfor det kommunale folkestyret og befolkningen.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempene

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge den justerte søknaden gi 13,0 GWh i ny årlig, fornybar energiproduksjon.
- Utbygging vil gi lokal aktivitet, næringsutvikling og verdiskapning og kan opprettholde bosetting
- Kraftverket vil gi inntekter til søkeren, grunneierne og kommunen

Ulemper

- Utbygging vil medføre redusert vannføring i Storelva/Elsneselva.
- Vei til inntaket kan gi økt forstyrrelse for reindriften
- Utbygging kan forverre livsmiljøet for fisk og oter i elva og forholdene for friluftaktiviteter langs elva.

NVEs vurdering

Nordkraft AS søker etter vannressursloven § 8 om å bygge og drive Storelva kraftverk i Storelva/Elsneselva i Storfjord kommune, Troms. Kraftverket skal etter reviderte planer utnytte et fall på 180 meter og kommer til å påvirke en elvestrekning på 1700 meter. Anlegget er planlagt med en installert effekt på 5,5 MW og vil i et normalår produsere 13,0 GWh. Utbyggingen vil gi inntekter til selskapet, grunneierne og kommunen, samt oppdrag til lokale bedrifter.

Ut fra høringsuttalelsene synes det som om konfliktene er knyttet til landskap, friluftsliv, fisk og reindrift i et inngrepsfritt og villmarkspreget dalføre, samt samlet belastning av mange mulige småkraftutbygginger for disse temaene og naturbasert turisme i Storfjord kommune.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket får en største slukeevne som tilsvarer 255 % av middelvannføringen. Søker har foreslått å slippe en minstevannføring på 82 l/s hele året. Dette vil gi en restvannføring på ca. 390 l/s rett nedstrøms inntaket i gjennomsnitt over året, men dette fordeles til perioder med overløp. Om lag 75 % av tilsiget blir fraført på utbyggingsstrekningen.

Med inntak på kote 220 kan det være overløp over dammen 49 dager i et middels vått år, hovedsaklig i flomperioder i juni og juli. Vannføringen vil være under summen av minste slukeevne og foreslått minstevannføring i 152 dager slik at kraftstasjonen må stanse, og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Dette vil stort sett skje om vinteren, og elva vil da ha naturlig, lav vannføring. Tilsiget fra det 5,6 km²

store restfeltet nedenfor inntaket vil i gjennomsnitt bidra med 140 l/s til vannføringen ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Smeltevann fra snøfonner og breer medfører at elva har relativt lav vanntemperatur gjennom sommeren. Etter NVEs syn vil redusert vannføring på utbyggingstrekkningen gjøre at vanntemperaturen blir noe høyere om sommeren og lavere om høsten og tidlig på vinteren, men endringene forventes å bli små. Nedenfor utløpet av kraftstasjonen vil vanntemperaturen bli litt lavere om sommeren og høyere om vinteren sammenlignet med forholdene i dag, men også disse endringene blir marginale. Langs fosser og stryk kan det bli litt lavere fuktighet og høyere temperatur i lufta når vannføringen er vesentlig lavere enn normalt om sommeren. Islegging av elva vil begynne tidligere om høsten enn i dagens situasjon, og det er fare for at den kan bunnfryse i kalde perioder. Når kraftverket må stå i flere måneder om vinteren, vurderer NVE at isforholdene blir naturlige på utbyggingstrekkningen. Det er opplyst fra grunneiere at ei privat bru ble tatt av isgang i 2000, men NVE vurderer at kraftverksdriften ikke vil medføre isdannelse som kan ødelegge elveforbygninger eller bruer.

Grunnvann, flom og erosjon

Grunnvannstanden i løsmassene vil kun bli lokalt hevet rundt inntaksbassenget og senket i en smal sone langs elva når kraftverket er i drift. Om vinteren vil det være naturlig grunnvannstand langs elva på utbyggingstrekkningen da kraftverket må stå pga. lavt tilsig.

Store flommer og høye vannføringer i den mest intense snøsmelteperioden vil bli noe redusert på fraført strekning når kraftverket kommer i drift, men inntaksbassenget er for lite til å dempe flommer. Nedenfor den planlagte plasseringen av kraftstasjonen, vil elva ha naturlig vannføring og flomforhold. NVE bygget opp elveforbygningen i 2009 etter at den ble skadet av flom i juli/august 2007.

På utbyggingstrekkningen er det grovt substrat i elva, og forbygning, skog og annen vegetasjon holder løsmassene i elveskråningene på plass. Etter vår oppfatning vil lavere vannføring redusere erosjon og materialtransport i elva, men sedimentering i elveleiet kan bli noe endret etter at kraftverket kommer i drift.

Naturmangfold

Vassdraget i Stordalen/Elsnesdalen er lite påvirket, og mesteparten ligger i inngrepsfritt område med villmarkspreg. Undersøkelsen av biologisk mangfold, som er utført av Miljøfaglig Utredning AS i 2006, har ikke påvist verdifulle naturtyper, vilt- eller ferskvannsforekomster eller rødlistearter i området. Potensialet for å finne slike er vurdert å være lavt. Området vurderes av søker å ha lav biologisk verdi. En utbygging vil i følge konsulenten ha middels negative konsekvens om en tar med reduksjon av inngrepsfri natur, men for biologisk mangfold alene blir virkningen liten negativ.

Ifølge kommunes småkraftplan, som er laget av SWECO AS i 2008, er prosjektområdet med inntak på kote 340 vurdert å ha stor verdi for biologisk mangfold. En utbygging vil ha stor negativ konsekvens med forbehold om usikkerhet knyttet til vilt, om det er bekkekløft i området, og om redusert vannføring medfører mindre fossesprøyt. Konsulenten mener at bergrunnen med glimmerskifer gir sannsynlighet for stort artsmangfold.

Kommunen uttaler at den ikke kjenner til at spesielle naturmiljø vil bli berørt av tiltaket, men den mener at det biologiske mangfoldet er rikt der røtraseen planlegges i den produktive lia med gammel lauvskog på nordsiden av elva. Ifølge kommunen går det anadrom fisk opp til de nederste fossene, og hele vassdraget har en stasjonær røyestamme som kan være unik i nasjonal sammenheng. Kommunen er usikker på hvilke følger tiltaket kan få for fisk og fiskelevende dyr og fugler i vassdraget, men at endring av dagens forhold antas i de fleste tilfeller å medføre negative konsekvenser. Det må slippes minstevannføring for å opprettholde et vannmiljø dersom det gis konsesjon. Fylkesmannen vurderer at et inntak på kote 220 vil redusere de negative konsekvensene for biologisk mangfold betydelig i forhold til en plassering på kote 340. Naturvernforbundet i Troms uttaler til søknaden at utredningen av biologisk mangfold er mangelfull, særlig for fisk og fugl. Gardner Johnsen skriver at det ikke stilles spesielt strenge krav til kartlegging av biologisk mangfold sammenlignet med de store utbyggingene.

Artsdatabankens artskart viser en usikker observasjon av et kadaver av jerv (EN, truet) i Reppidalen fra 1998 og at et kadaver av gaupe (VU, sårbar) ble funnet på nordsiden av elva nedenfor gamle E6 ved Elsnes i 1992. I øvre del av Elsnesdalen er det i følge kartet gjort fire observasjoner av gaupe i 2008 og 2009, antakelig i forbindelse med et prosjekt i Storfjord kommune der en hunn- og en hanngaupe ble radiomerket. Rovdyrene vandrer over store avstander og vil etter vår mening ikke bli påvirket av en utbygging.

To privatpersoner opplyser i sine uttalelser at det er observert oter (VU, sårbar) i nedre deler av vassdraget, særlig vinterstid, men dette er ikke vist på artskartet. Oter er ofte på næringsøk etter fisk i elver som munner ut i Storfjorden og kan etter NVEs syn bli litt negativt påvirket om fiskebestanden i Storelva/Elsneselva forsvinner.

Ved samløpet der Reppiella munner ut i Storelva/Elsneselva er det i følge artskartet påvist den bisentriske karplanten grynsildre (NT, nær truet). Denne forekomsten ligger ovenfor det planlagte inntaket på kote 220 og vil ikke bli påvirket av en utbygging.

Avbøtende tiltak for biologisk mangfold vil etter vårt syn være å begrense inngrep og masseforflytning mest mulig, tilpasse inntaksdammen til terrenget og revegetere røtraseen og andre midlertidige anleggssteder etter byggeperioden. I tillegg må det slippes minstevannføring hele året for å bevare livsmiljøet for vannlevende og -tilknyttede arter.

Fisk og ferskvannsbiologi

Ifølge søknaden fra 2007 er den berørte elvestrekningen ikke gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk, men det finnes antakelig stedefest ørret. Kommunen uttaler at det går det anadrom fisk opp til de nederste fossene og at hele vassdraget har en stasjonær røyestamme som kan være unik i nasjonal sammenheng. Kommunen krever at det må legges fram en detaljplan som viser hvordan livsvilkårene for sjøvandrende og stasjonær fisk skal kunne opprettholdes etter utbygging da den er usikker på hvilke konsekvenser tiltaket vil få. Fylkesmannen forventer at konsekvensene for fisk og ferskvannsfauna blir små. Naturvernforbundet i Troms uttaler til søknaden at utredningen for fisk er særlig mangelfull og viser til at innbyggere i kommunen sier at det er en lokal fiskestamme og at det er mye fisk i elva. Gardner Johnsen og Steve Kristiansen mener at en utbygging vil utradere en meget sårbar, men livskraftig fiskestamme. Sistnevnte uttaler at størrelsen på fisken er ”pene, små røyer som kan steikes i panna” og at oterens tilhold ved elva om vinteren viser at røyebestanden ikke skyldes sporadisk oppgang av røye.

I kommunens småkraftplan opplyses det at elva er anadrom opp til fossen (vandringshinderet), at den har en stasjonær bestand av røye og at innlandsfisk forekommer. Elva er vurdert å ha liten til middels

verdi for fisk. Reduksjon i vannføring og vanndekket areal vil trolig ikke føre til endringer i produksjon slik at konsekvensen av en utbygging blir liten.

I fiskeundersøkelsen, som ble utført av Nordnorske Ferskvannsbioologer i 11.09.2009, ble den 1,2 km lange elvestrekningen fra sjøen opp til vandringshinderet bonitert. Nedenfor E6/E8- brua er fallet i elva 3 % i gjennomsnitt og vannhastigheten stri. Elva er her grunn med relativ flat bunn uten større kulper, og substratet består av middels stor stein med innslag av blokker. Steinene er golde og nesten uten begroing. Mellom sjøen og brua ble det elektrofisket en gang og fanget fire røyeunger, derav tre årsyngel og en ettåring. Antallet er svært lavt da man regner 10-20 laks-, røye- eller ørretunger/100 m² større enn yngel som normale tettheter ved en omgangs fiske.

Ovenfor E6/E8- brua er fallet i elva opp til vandringshinderet ca. 5 % i gjennomsnitt og vannhastigheten meget stri. Bunnsubstratet domineres av grove steinblokker, men inne ved elvebreddene er det noe stein og grov grus. På disse bankene er det noe mose, men ellers framstår elvebunnen som svært gold.

Nedre del av Elsneseelva er altså meget stri og fallet for stort til at arealene kan være produktive for laksefisk. Elva er elva svært gold og mangler også dypere kulper som kan fungere som standplasser og steder for overvintring for større fisk. Fiskeundersøkelsen konkluderer med at elva har minimalt potensial for anadrom laksefisk og at de få røyeungene som ble fanget, må skyldes sporadisk oppgang.

NVE vurderer at elva har under middels verdi i tråd med retningslinjene for små vannkraftverk fra Olje- og energidepartementet (2007). Plassering av kraftstasjonen ca. 150 m ovenfor E6/E8-brua på kote 40 vil berøre om lag 350 m av den 1,2 km lange anadrome strekningen i Storelva/Elsneseelva. Denne er relativt kort i forhold til Kittalseelva/Norddalseelva der vandringshinderet ligger ca. 15 km fra sjøen. Sistnevnte vassdrag ligger om lag 7 km syd for Storelva/Elsneseelva.

Flomperiodene i juni og juli er sammenfallende med primær oppgang av sjørøye i Storelva/Elsneseelva. Etter NVEs syn kan dagens oppvandring av sjørøye være større enn undersøkelsen viser ettersom elektrofisket ble gjort om høsten. Redusert vannføring på utbyggingsstrekningen vil føre til lavere strømhastighet i elva. For at sjørøya skal vandre oppover forbi utløpet av kraftstasjonen, må restvannføringen og strømhastigheten forbi stasjonen være så stor at fisken ikke ledes mot utløpet. Om sommeren kan oppvandringen bli noe hemmet. Når kraftverket går for fullt og det kun er minstevannføring i elva på ettersommeren og tidlig om høsten, vil søkers forslag til vannslipp stoppe oppvandring av sjørøye. Under slike forhold kan også fisk nedstrøms kraftstasjonen strande ved et uventet utfall. Det vil da ta noen tid før overløp ved inntaket gjenoppretter normal vannføring i elva nedenfor stasjonen. Selv om en omløpsventil i kraftstasjonen vil forhindre dette, vurderer NVE at skadene på fisk ved et utfall vil være begrenset. Når kraftverket må stå i perioder med tilsig lavere enn minste slukeevne tillagt eventuell minstevannføring, vil utbyggingstrekningen ha naturlig vannføring og forholdene for fisk være uendret.

Dersom det skal gis konsesjon, er NVE av den oppfatning at må det slippes sesongtilpasset minstevannføring hele året for å avbøte negative virkninger utenom flomperioder og sikre livsmiljøet for bunnfauna, anadrom og stasjonær fisk i elva. I tillegg kan det vurderes å etablere kulper som hvileplasser og overvintringssteder for større fisk. Da elva har begrenset verdi for fisk og virkningene med avbøtende tiltak etter vårt syn er akseptable, vil en detaljplan for bevaring av fisk i vassdraget, slik kommunen krever, være unødvendig.

Flora og fauna

Ifølge undersøkelsen av biologisk mangfold ligger Stordalen/Elsnesdalen stort sett i nordboreal vegetasjonssone med overgang til sørboreal sone ned mot fjorden og alpine soner i indre, øvre deler.

Dalføret er plassert i overgangen mellom oseanisk og kontinental vegetasjonsseksjon. Dalen er skogkledd opp til ca. kote 500 på gunstige steder i sydvesthellingen på nordsiden av elva som er mer frodig og artsrik enn sydsiden. Løvslogen domineres av bjørk med innslag av rogn, selje, osp, gråor og hegg i lavereliggende terreng av middels og høy bonitet. Utbyggingsstrekningen preges av blåbærskog med innslag små- og storbregneskog og høgstaudeskog. På grusterrassene på sydsiden av elva finnes det litt svært fattig kreklighet, delvis naturlig åpen og delvis kulturbetinget.

Berggrunnen i dalen består av næringsfattig kvartsglimmerskifer, mens utløpet av dalen ned mot Storfjorden har bergarten tynnbåndet metagråvakke, stedvis med kvartsittlag. Karplante-, mose- og lavfloraen langs den planlagte traseen for vei og tilløpsrør består derfor av vanlige, trivielle arter. I elveleiet er det ikke bekkekløfter og fossesprøytoner med potensial for truede arter av moser og lav.

Undersøkelsen av biologisk mangfold har ikke påvist verdifulle vegetasjonstyper eller –arter og bare registrert et typisk utvalg av vanlig skoglevende fuglearter. Fossefall ble ikke registrert, men forventes å ha tilhold langs elva. Ellers finnes de mest vanlige småviltartene og elg i den frodige dalen. Området har etter søkers og NVEs syn liten verdi for floraen og faunaen selv om det urørte naturpreget i dalen ellers vurderes høyt.

Rørtraseen på nordsiden av elva vil kreve rydding av et 15-20 m bredt og 2 km langt belte gjennom skogen. Det må også hugges noe skog og fjernes bunnvegetasjon i traseen for den 150 m lange atkomstveien og på tomte til kraftstasjonen.

Konsekvensene for flora og fauna av en utbygging er etter vårt syn små da det ikke er påvist verdifulle vegetasjonstyper eller rødlistede arter. Området har vanlige skoglevende fugle- og viltarter som kan bli noe forstyrret i anleggstiden. I tillegg til oter er det også mink i nedre del av vassdraget. Rovdyr på rødlista er ellers omtalt under avsnittet for biologisk mangfold, og de vil ikke bli negativt påvirket.

Avbøtende tiltak for flora og fauna vil etter vårt syn være å begrense inngrep og masseforflytning mest mulig, tilpasse inntaksdammen til terrenget og fjerne vegetasjonsdekket og tilbakeføre (revegetere) rørtraseen og andre midlertidige anleggssteder med stedegen vegetasjon etter byggeperioden. I tillegg må det slippes minstevannføring for å unngå uttørring av vegetasjonsbeltet langs elva og sikre næring for vanntilknyttede fuglearter. Dette er forhold som kan ivaretas gjennom fastsettelse av vilkår og oppfølging av anlegget ved utarbeidelse av detaljplan og i byggefasen.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet ”føre-var” prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden for bygging av Storelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5, samt §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 25. Tiltakets virkning for naturmangfoldet, særlig sjøgående og stedegen røye, er et sentralt tema i denne vurderingen.

I naturmangfoldlovens § 4 om forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer står det at mangfoldet av naturtyper skal opprettholdes for å ivareta arts- og økologiske prosesser som kjennetegner den

enkelte naturtypen. Økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet skal ivaretas så langt det ansees rimelig.

I konsesjonsbehandlingen av Storelva kraftverk er den største permanente endringen fraføring av 67 % av vannføringen på strekningen som planlegges bygd ut, og midlertidig forandring rydding av et 2 km langt og 15-20 m bredt belte gjennom frodig bjørkeskog for rørtraseen og anleggsveien til inntaket. Ingen natur- eller vegetasjonstype forventes å gå tapt, men Storelva/Elsneselva som et økosystem kan bli påvirket på utbyggingsstrekningen dersom det gis konsesjon. Etter vår oppfatning kan ulempene i så fall bli avbøtet gjennom vilkårene, og særlig med fastsatt, sesongtilpasset minstevannføring. Kantvegetasjonen langs elva skal så langt det er mulig bevares som levested for planter og dyr, jf. vannressursloven § 11. Rørtraseen vil vokse til forholdsvis raskt om revevegetering blir gjennomført.

I naturmangfoldloven § 5 om forvaltningsmål for arter står det at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at de skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder, jf. § 5, 1. ledd. NVEs vurdering er at truede og/eller sårbare arter bør vektlegges sterkere enn trivielle arter med livskraftige bestander. Det planlagte kraftverket kan forringe forholdene for sjøvandrende og stedegen røye, samt oter (VU). Et vesentlig moment i NVEs vurdering er om de negative virkningene av utbyggingen, eventuelt med tilpasninger, kan avbøtes med tiltak.

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldlovens § 8 er en konkretisering av og et supplement til forvaltningslovens alminnelige krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Undersøkelsen av biologisk mangfold fra 2006 er fokusert kartlegging av verdifulle naturtyper, vilt- eller ferskvannsføremøter og rødlistearter i området. Etter NVEs befaring i 2009 ble søker bedt om å undersøke forholdene for anadrom fisk i elva og utrede utbyggingsalternativet med inntak på kote 220.

NVE vurderer at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget som er framskaffet i saken, herunder om status, utvikling og tiltakets konsekvenser for naturmangfold, er i samsvar med de krav som følger av naturmangfoldloven § 8.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 er vurdert, men får etter NVEs syn kun virkning for forekomst av sjøvandrende og stedegen røye, samt oter (VU). For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil inntre. NVE kan ikke se at nevnte forutsetning ligger til grunn i denne saken. Etter NVEs oppfatning er det et godt kunnskapsgrunnlag i saken relatert til prosjektets størrelse.

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. Nedre del av elva krysses av to veibruer og er flomforbygd med stein. Et tidligere vanninntak ved kote 100 er nedlagt. Landbruk med husdyr på beite har tidligere bl.a. medført at vannkvaliteten ikke har tilfredsstillt myndighetenes krav til drikkevannsforsyning. Påvirkning av økosystemet fra friluftsliv og reindrift er etter vårt syn minimal.

På bakgrunn av de drøftinger som er gjort ovenfor så mener NVE at en utbygging av Storelva/Elsneselva etter søkers opprinnelige hovedalternativ med fraføring av vann på en 3,45 km lang strekning kunne ha ført til vesentlige endringer av økosystemet og bortfall av kvaliteter i vassdraget over tid. Søker frafalt dette utbyggingsalternativet etter NVEs sluttbefaring. Dersom inntaket flyttes ned til kote 220, vil økosystemet etter vårt syn kunne opprettholdes med avbøtende tiltak.

Naturmangfoldloven § 11 fastslår at tiltakshaver skal dekke kostnader ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som utbyggingen kan volde, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Ved en eventuell konsesjon vil det bli gitt et sett vilkår som ivaretar dette prinsippet.

Det følger av naturmangfoldloven § 12 at det skal brukes driftmetoder og teknikk som unngår eller begrenser skader på naturmangfoldet, som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Etter NVEs oppfatning vil saksbehandlingen ivareta disse forholdene dersom forutsetningene i vannressursloven § 25 om at fordelene ved en utbygging er større enn ulempene for allmenne og private interesser er oppfylt slik at det kan gis konsesjon. Gjennom godkjenning og oppfølging av en eventuell detaljplan vil NVE påse at konsesjonæren ivaretar forholdene knyttet til Storelva/Elsneselva som økosystem med avbøtende tiltak for å sikre livsmiljøet for vannlevende og vanntilknyttede arter, herunder sjøvandrende og stedegen røye, samt oter.

Landskap, skred og risiko

Landskapet domineres av en utpreget dalform med bratte og høye dalsider. Nordsiden av dalen er ensartet mens sydsiden har flere markerte kløfter med Reppidalen som den største. Dalføret utgjør en landskapsformasjon som leder fra alpint preg med breer og høye fjell innerst i sydøst og ned til fjorden og kystbygda i nordvest. Fjellene er majestetiske og tilfører landskapet relativt stor inntryksstyrke. Det er utsyn fra dalen mot Storfjorden og Lyngsalpene.

Storelva/Elsneselva renner i ganske jevne stryk uten å danne høye fossefall, dype bekkekløfter eller mer stilleflytende partier og stort sett skjult av bjørkeskogen og terrenget opp til kote 260. Der vider dalen seg ut, og elva blir mer eksponert. Elveleiet ligger for det meste på grove løsmasser og kommer i kontakt med fast fjell der det er mindre fosser på utbyggingsstrekningen.

Miljøfaglig Utredning AS har i sitt notat om virkninger på landskap, friluftsliv og landbruk fra 2006 til den opprinnelige søknaden beskrevet landskapet som typisk for regionen. Kulturlandskapet i nedre del av området preges av beitemark som er under gjengroing. En utbygging med inntak på kote 220 er vurdert å ha liten effekt på landskapet da inntak og rørgate i skogen vil være lite synlig. Redusert vannføring i elva vil kun merkes innenfor en avstand av 30 m fra sydsiden av dalen. Konsulenten mener at det bør vurderes å plassere kraftstasjonen i elvesvingen ved kote 45.

I kommunens småkraftplan fra 2008 er landskapet vurdert å ha middels verdi. Utbygging med inntak på kote 340 vil medføre synlige terrenginngrep og redusert vannføring og redusere opplevelsverdien og gi middels negativ konsekvens for landskapet. Inntak ved kote 220 er ikke vurdert. Kommunen krever at naturlig vannspeil opprettholdes på den delen av elva som er synlig fra E6/E8. Ishavskysten friluftsråd uttaler at det er behov for konsekvensutredninger for bl.a. visualisering av landskapskvaliteter og sårbare fjord- og høyfjellslandskap.

NVE mener at bygging av inntak ved kote 220 og nedgraving av rørgate i løsmassene i lia på nordsiden av elva ikke vil påvirke landskapet i særlig grad da inngrepene blir lite synlige i terrenget etter opprydding og revegetering av rørtraseen. Inntaksbassenget vil danne en kulp i elva og ha liten

variasjon i vannstand. Hogstbeltet i den frodige bjørkeskogen vil raskt vokse til etter anleggstiden dersom markdekket fjernes forsiktig før rørlegging og legges tilbake etterpå. Etablering av en permanent atkomstvei for skogsdrift langs rørtraseen og annen næringsdrift, som kommunen ønsker, kan gi negative virkninger for det relativt urørte landskapet. Etter vårt syn kan en atkomstmulighet til inntaket for terrengkjøretøy etter at kraftverket kommer i drift, slik søker har behov for, etableres på en smal, forsterket sone i hogstbeltet.

Bygging av atkomstvei fra E6/E8 til kraftstasjonen vil gi sår i terrenget, men stasjonen vil ligge så nær hovedveien og andre veier at dette betyr lite for landskapsopplevelsen. NVE mener at plassering av kraftstasjonen med utløp i elva på kote 40 eller ved kote 45, kan besluttes gjennom godkjenning av en detaljplan dersom det blir gitt konsesjon. Etter vårt syn må plasseringen være slik at elva etter utbyggingen får naturlig vannføring sett fra E6/E8.

Storelva/Elsneselva er etter NVEs mening ikke noe framtreddende landskapselement da den renner noe nedskåret i terrenget og skjules av bjørkeskogen. Nedre del av utbyggingsstrekningen sees best fra kanten av grusterrassene på sydsiden av elva, men stien fra Salmenes opp gjennom dalen går ikke så nær elva. Utbyggingsstrekningen er heller ikke synlig fra riksveien på vestsiden av Storfjorden før den renner ut i sjøen.

Med inntak på kote 220 blir INON-arealet i Stordalen/Elsnesdalen redusert med ca. 5,0 km² fra villmarkspreget område (>5 km fra inngrep) til inngrepsfri sone 1 (3-5 km fra inngrep), 7,0 km² fra sone 1 til sone 2 (1-3 km fra inngrep) og 3,2 km² bortfall av sone 2. Vi viser til at Fylkesmannen i uttalelsen til det nedre inntaksalternativet ikke har tillagt bortfall av INON-områder særlig vekt, og NVE slutter seg til denne vurderingen. Naturvernforbundet i Troms mener inntaket må plasseres slik at inngrepsfrie områder ikke berøres, men dette vil i praksis bety at den justerte søknaden må avslås.

Avbøtende tiltak for landskapet vil etter NVE syn være å begrense inngrep og masseforflytning mest mulig, tilpasse inntaksdammen til terrenget og fjerne vegetasjonsdekket og tilbakeføre (revegetere) rørtraseen og andre midlertidige anleggssteder med stedegen vegetasjon etter byggeperioden. I tillegg må det slippes minstevannføring for å opprettholde elva som et landskapselement selv om den er lite synlig fra stien på den planlagte utbyggingsstrekningen.

Ishavskysten friluftsråd påpeker i sin uttalelse at geologi og risiko er mangelfullt utredet og at naturinngrep har forårsaket en rekke flom- og skredulykker de siste årene. Hele kraftverket er planlagt bygd på grove løsmasser. Ved ekstreme smelte- eller nedbørintensiteter kan bratte skråninger/bekkefar bli ustabile og flomskred/masseutglidninger undergrave eller flytte tilløpsrøret. NVE mottok i 2007 melding om et flomskred på nordsiden av elva ved kote 275 som demmet opp elva. Den etterfølgende flommen skadet elveforbygningen ved Elsnes. På befaringen i 2009 var det fortsatt tydelig spor etter skredet som ligger oppstrøms inntaket i den justerte planen. For å sikre rørgata mot undergraving og utglidning må det legges stor vekt på drenering av grøfta og solid utførelse av tilløpsrøret dersom det gis konsesjon. Kraftstasjonen må i så fall flomsikres da den vil ligge nær elva i et relativt flatt og lavt terreng.

Kulturminner

I søknaden og kommunens småkraftplan fra 2008 er det opplyst at Elsnesområdet har flere kjente, automatisk fredete kulturminner som hustufter og røyser (mulige gravrøyser) fra steinalderen og nyere tid, samt noen løsfunn som vurderes å ha middels til stor verdi. En utbygging vurderes å ikke berøre disse slik at det ikke blir noen negativ konsekvens.

Troms fylkeskommune uttaler at tiltaket ikke er avklart i forhold til kulturminneloven og at detaljplanen skal sendes på høring slik at Kulturetaten får vurdert behovet for undersøkelser. Søker stiller seg

undrende til uttalelsen og er av den oppfatning at forholdet må være avklart før det gis konsesjon. Etter NVEs syn må dette være gjort før byggearbeidet starter dersom det gis konsesjon. Dette vil ivaretas ved at NVE ikke godkjenner detaljplaner før det foreligger en avklaring fra fylkeskommunen.

Historiske trekkveier mellom Elsnesdalen og Vassdalen kan ifølge søknaden ha potensial for samiske kulturminner. Sametinget har befart utbyggingsområdet, men det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner. Skulle det likevel komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og Sametinget og Troms fylkeskommune varsles, jf. kulturminneloven § 8, 2. Ledd.

Landbruk og skogbruk

Ifølge notatet fra Miljøfaglig Utvikling AS var det i 2006 ett gårdsbruk i drift på Elsnes som hadde om lag 100 geiter og 70 storfe på beite på nordsiden av Storelva/Elsneselva. Elva fungerer som gjerde og hindrer at dyra tar seg over på sydsiden. Utbygging vil ha størst virkning på elvas gjerdeeffekt nærmest inntaket der vannføringen blir mest redusert. Dersom inntaket plasseres ved kote 220, vurderes tiltaket å medføre små negative konsekvenser for landbruket og ubetydelig hvis det settes opp og vedlikeholdes gjerde langs elva.

Da NVE sluttbefarte området i 2009, var det krøtter på beite på nordsiden av elva oppe i Stordalen/Elsnesdalen. Husdyrholdet er ifølge gårdbruker/grunneier under avvikling slik at en eventuell permanent vei opp til inntaket og beitemarka i dalen etter hvert vil være av mindre betydning for tilsyn med dyra. NVE er av samme oppfatning som konsulenten og søker at en utbygging ikke vil ha særlig negativ virkning for landbruket med foreslått avbøtende tiltak.

Innenfor planområdet er det ikke innmark eller skogsdrift. Kommunen opplyser at rørtraseen går gjennom skog av middels til høy bonitet og forutsetter at det bygges vei langs rørledningen med standard slik at den kan brukes til moderne skogsdrift. Videre må vedlikehold og bruk må avtales med grunneiere/rettighetshavere og reindriftsutøvere. Nordkraft AS er i utgangspunktet enig med kommunen, men kommenterer at de bare har behov for en smal trasé for tilsyn med bruk av ATV (fire- eller sekshjulring). Reinbeitedistriktet uttaler derimot at vei til inntaket vil øke forstyrrelsen på okserein som beiter i dalen fra mai til september. NVE mener at vei til inntaket vil lette uttak av skogsvirke og være positivt for grunneierne som kan få utnyttet skogressursene på eiendommene på en bedre måte enn i dag, men dette må avveies mot reindriftsutøvernes syn.

Nedre del av utbyggingsområde består av tidligere beite som er under gjengroing. En kort atkomstvei fra E6/E8 til kraftstasjonen vil etter vårt syn ikke ha særlig virkning på landbruket utover bedre atkomst for hogst.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Søker og kommunen opplyser at det finnes et vanninntak i elva på ca. kote 100, men at det er tatt ut av drift fordi vannkvaliteten ikke tilfredsstiller myndighetenes krav. Likevel uttaler kommunen at tiltakshaver ikke må skade inntaket. Elva er dårlig egnet som drikkevannsforsyning fordi bresedimenter i suspensjon periodevis blakker vannet, og avrenning fra beitemark forurenses elva. Fraføring av vann kan etter NVEs syn endre disse forholdene noe, men sedimenttransporten skjer under flom med stor restvannføring. Under befaringen ble det opplyst av husdyrholdet var under avvikling. En reduksjon eller avvikling av dette vil bedre vannkvaliteten uavhengig om det blir utbygging eller ikke. NVE vil også vise til at det ved en eventuell konsesjon vil bli fastsatt en minstevannføring som til en viss grad gjenspeiler sesongvariasjoner. Dette vil også komme resipientforholdene til gode.

Brukerinteresser

Friluftsliv og reiseliv

Ifølge notatet fra Miljøfaglig Utvikling AS brukes Stordalen/Elsnesdalen hyppig av lokalbefolkningen som har merket ei trimløype langs stien på sydsiden av elva. Over 300 underskrifter var ført opp i "trimboka" i boksen ved inngangen til dalen i løpet av året 2006. Om sommeren er det daglig folk som tar turen opp til gangbrua over elva ved kote 260, også fra de to campingplassene ved fjorden. Stien brukes i tillegg til jakt og tilsyn med beitedyr. Vinterstid er det sporadisk løssnøkjøring fra Reppifjellet. Området vurderes å ha middels stor verdi, og tiltaket får middels negative konsekvenser for friluftsliv. Søknaden har ikke omtalt temaet reiseliv.

I kommunens småkraftplan er området vurdert å ha middels verdi der en utbygging (med inntak på kote 340) omtales å få middels negativ konsekvens for friluftsliv og reiseliv. Kommunen uttaler at dalen har vært brukt til jakt og viser til rester etter tidligere gammer, samt at utbygging vil ikke medføre store konsekvenser. Fylkesmannen uttaler at dalen brukes en del til friluftsliv, og at lyden av elva og urørt natur er viktig for opplevelsen. Plassering av inntaket ved kote 220 og slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil redusere de negative konsekvensene betydelig i forhold til den opprinnelige planen.

Ishavskysten friluftsråd uttaler at landskapets verdi for sport, friluftsliv og naturbasert turisme må konsekvensutredes da Storfjord kommune har stor betydning for hele regionen som reisemål for friluftsturister. Toppturer har de siste fem-ti årene blitt en framtrédende og rasktvoksende frilftsaktivitet i Troms, som til for eksempel Reppi og Horsnesfjellet. Utbygging frarådes om man skal legge vekt på friluftsliv og naturbasert turisme. Friluftsrådet uttaler videre at det samarbeider med Universitetet i Tromsø, Geologisk institutt, om guidede vandringer og tilrettelegging av løyper i Storfjordområdet som geopark med fokus på naturmangfold. Attraksjoner vil bli ødelagt av utbygginger. Det vises til at reiselivsplan for kommunene rundt Lyngen og kartlegging og verdivurdering av frilftsområder i Troms skal ferdigstilles i 2011.

Naturvernforbundet i Troms skriver i sin uttalelse at stien/løypa langs Storelva/Elsneselva egner seg spesielt godt for turer med små barn. Postkassa oppe i dalen er en god indikasjon på at stien brukes mye selv om ikke alle skriver seg inn i boka. Det er populært å dra på fisketur til elva da den har mye fisk som det er lett å få på kroken. Elva har også betydning for de som bor og ferdes i området. Bilstøy fra E6/E8 vil dominere dersom lyden fra fossen blir tatt bort.

Gardner Johnson skriver at området i Storfjord er uvurderlig for rekreasjon, fritid, opplevelsen av nordnorsk natur og turisme der en kan nyte vill og vakker natur med dyreliv uten kostbar betaling. Elsnesdalen og elva er høyt skattet for sin unike natur og fritt fiske og som brukes flittig. Han er redd for at utbygging skal ødelegge mulighetene for å ta med barn og barnebarn på fisketur slik hans far og bestefar gjorde.

Steve Kristiansen uttaler at det alltid har vært fisket i Storelva/Elsneselva som er en av de få elvene i Storfjord som har en fiskestamme av stedege røye. Den er bevart da den ville og vakre dalen ikke har vært så lett tilgjengelig for allmennheten.

Hallgeir Naimak er helt uenig med Ishavskysten friluftsråd som etter hans mening ønsker å frede Storfjord kommune som "lekestue" for miljøfanatisme.

NVE viser til at geologi og naturmangfold i Storfjord-området er ivaretatt bl.a. gjennom opprettelsen av Lyngsalpan landskapsvernområde der formålet er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske

mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Vassdragsreguleringer er forbudt innenfor verneområdet. Flere mindre områder i Storfjord som Røykjeneselva, Lullefjellet og utløpet av Skibotnelva er også vernet.

Storfjord som turistdestinasjon med toppturer vinterstid vil etter NVEs syn ikke bli påvirket av en utbygging av Storelva/Elsneselva. Lite tilsig i kuldeperioder vil medføre at kraftverket må stå, og hele den islagte elva vil ha naturlig vannføring. Snødekket vil skjule mye av inntaket og rørtraseen. Elva blir dessuten ikke berørt på synlig strekning fra E6/E8, fjorden eller fra riksveien på motsatt side av fjorden. Om sommeren vil lyden fra kraftstasjonen kunne høres noe for de som ferdes langs nedre del av elva, men kort avstand fra E6/E8 gjør at bilstøy vil være dominerende. Ved å bygge kraftstasjonen av tunge materialer og installere lydfeller i utløp og ventilasjonsåpninger, vil støyen holdes innenfor retningslinjer for bolig- og rekreasjonsområder fastsatt av myndighetene. Dette vil være forhold som NVE vil påse gjennom godkjenning og oppfølging av en deltaljplan dersom det gis konsesjon.

NVE fikk opplyst under befaringen at stien opp til postkassa med trimboka var i daglig bruk av enkeltpersoner og til dels hyppig av andre om sommeren og høsten. Stien går i 150-250 m avstand fra elva som skjules av terrenget og løvet på bjørketrærne. Lyden av elva er viktig, men vil først høres godt der dalen åpner seg overfor det planlagte inntaket på kote 220. Ovenfor gangbrua over elva er stien mindre brukt og mest for de som vil oppleve vill og vakker natur. Etter NVEs oppfatning vil en utbygging ikke berøre turopplevelsen i særlig grad på den mest brukte delen av stien og ikke i det hele tatt ovenfor gangbrua. Inntaket og utbyggingsstrekningen vil ligge skjult i terrenget, tilløpsrøret nedgravd på motsatt side og kraftstasjonen plassert ute av syne i skogen ikke langt fra annen infrastruktur nær E6/E8. Etter noen få år vil rørtraseen være tilvokst.

En permanent vei til inntaket vil derimot forstyrre det relativt urørte preget av den nordlige dalsiden ovenfor skogsveien mens en smal, kjøresterk del av terrenget neppe være til sjenanse for turgåere. En vei kan også lette andre former for friluftaktiviteter som bærplukking, jakt og terrengsykling. Gamle anleggsveier fra bygging av større kraftverk og militære anlegg i Troms er i dag i populære sykkelveier. For bilbasert reiseliv og turisme kan en vei oppover Stordalen/Elsnesdalen være positivt.

NVE registrerer at det er ulik oppfatning av omfanget av fisket i Storelva/Elsneselva. Selv om grunneierne opplyser at det fiskes lite i elva og det ikke selges fiskekort, tyder flere høringsuttalelser på at det er fiskeinteresser knyttet til vassdraget. Nedre delen av dalen og elva er lett tilgjengelig for familier med barn, og fisketur er populært da det er lett å få fisk. Øvre del elva blir brukt av færre som følge av mer strevsom adkomst. En utbygging kan redusere oppvandring av sjørøye og forringe noe av fisket.

NVE mener at eventuelle negative virkninger av tiltaket for friluftslivet kan avbøtes med revegetering av midlertidige inngrepssteder og slipp av sesongtilpasset minstevannføring. Utgraving av kulper og sideløp på nedre del av utbyggingsstrekningen kan være aktuelt for å etablere hvileplasser og overvintringssteder for større fisk og øke produksjonsarealet i elva opp til vandringshinderet for å utbedre fiskeforholdene.

Samiske interesser

Ishavskysten friluftsråd opplyser at Storfjorden har mange åndelige landskap med hellige fjell og offersteiner i den sjøsamiske tradisjon. Det vises til at den internasjonalt kjente, naturfilosofiske kunstneren Nils-Aslak Valkeapääs ble hedret med egen kunstnerbolig i Skibotn, "Lásságámmi" ("Svaberggammen") nede ved sjøen i 2001. Han siste bok var "Eanni, eannážan" ("Jorda, min mor") som ble utgitt rett før han døde samme år og oversatt til norsk i 2006. Friluftsrådet mener også at

verdien av de gamle ferdselsveiene og fjord- og vassdragsnaturen som er omtalt i Valkeapääs og professor Just Qvigstad kjente verk om samiske tradisjoner, må utredes.

NVE viser til at Sametinget har befart området og ikke påvist automatisk fredete samiske kulturminner. Den justerte planen berører ikke eksponerte partier av vassdraget, dalen eller omliggende fjell hvor det ofte kan finnes hellige steder eller offersteiner. Den gamle ferdselsveien, stien som ligger om lag 150-250 m fra inntak, utbyggingsstrekning og kraftstasjon med atkomsvei, skal ikke brukes av kjøretøy i anleggsperioden eller under drift av kraftverket. Ferdselsveien fører opp til en eldre samisk sommerboplass, Samegittit, i øvre del av Stordalen/Elsnesdalen og videre langs flyttruta for okserein på sommer-/høstbeite over til Norddalen og derfra inn på vidda, "Vinterlandet". Boplassen ligger ved kote 580 på nordsiden av elva, om lag 3,2 km sydøst for det planlagte inntaket på kote 220.

NVE vil bemerke at diktene i boka til Valkeapää bl.a. omhandler stedstilhørighet til Storfjord- og Lyngen-området samt holdninger og tidligere oppførsel fra storsamfunnets representanter overfor urbefolkningens levevis, ikke bare overfor samer, men også ellers i verden. Vi har forståelse for at en utbygging i Stordalen/Elsnesdalen for enkelte kanskje kan føles og oppfattes som et inngrep overfor den åndelige samiske tradisjon med reindrift som kulturbærer og hvor naturen er grunnleggende og hellig ettersom dalen tidligere ikke er fysisk berørt av inngrep. Vi registrerer likevel at samisk levesett har utviklet seg med bruk av moderne hjelpemidler som i storsamfunnet ellers. Selv om søknaden har vært kunngjort (på norsk) i lokalavviser, sendt på høring og ligget ute for offentlig ettersyn, har NVE ikke mottatt uttalelser fra samiske organisasjoner eller opplysninger fra personer under befaringsområde som skulle tilsa at tiltaket vil påføre skade på åndelige, kulturelle eller tradisjonelle verdier. Reindrift som næringsvirksomhet behandles nedenfor.

Reindrift

I søknaden står det at Stordalen/Elsnesdalen ikke benyttes til reindrift. Ifølge kommunens småkraftplan fra 2008 brukes området sporadisk til beite, men det er ikke trekk- eller flyttveier, og verdien vurderes til å være ubetydelig. En utbygging legger ikke beslag på beiteareal og får derfor ingen konsekvens. I høringsrunden kom det tydelig fram at omtalen av reindrift ikke var korrekt, men søker kommenterte at denne bygget på opplysninger gitt av Reindriftsforvaltningen Troms til rådgiveren i en tidlig fase av planleggingen. NVE ba derfor søker om å gjøre en utredning av konsekvenser en utbygging vil få for reindriften. Utredningen er utført av Ecofact AS med utgangspunkt i at inntaket var planlagt ved kote 340, og fokusert på minimumsbeiter og særverdiområder.

I Helligskogen reinbeitedistrikt er det helårsbeiter med noen definerte årstidsbeiter, men reinsdyra kan beite spredt over store områder hele året. Tiltaksområdet i Stordalen/Elsnesdalen brukes sommer og høst før snøen kommer, og verdien av området vurderes å være liten sammenlignet med høyereliggende sommerbeiter på vidda som har middels verdi. Kalvingsland, viktige flytt- og trekkruiter og reindriftsanlegg har stor verdi. Bygging av småkraftverk kan føre til direkte tap av beiteland på inngrepsteder, som gjerne er relativt små, og større, indirekte tap i nærliggende områder som reinen unnviker eller bruker mindre effektivt. Utbygging av Storelva/Elsneselva vil ifølge utredningen trolig føre til midlertidige tap av beiteareal i anleggsperioden som følge av unnvikelse, men siden dette er vurdert å ha begrenset verdi, blir konsekvensen liten. Vei opp til inntaket kan føre til økt trafikk og forstyrrelse av reinen.

Utredningen foreslår flere tiltak som kan dempe negative virkninger for reindriften. Utbygger og reinbeitedistriktet må møtes for å avklare reinsdriftens bruk av området og koordinere byggearbeidet. Ved å avgrense tiltaket med små terrenginngrep, bygge og vedlikeholde kraftverket når reinsdyra ikke beiter i dalen, bruke eksisterende veier i størst mulig grad og som holdes avstengt for alminnelig

ferdsel, revegetere røtraseen og andre midlertidige inngrepsteder samt sette opp gjerde for å redusere driftsproblemer, vil en utbygging ha begrenset konsekvens for reindriften.

Reindriftsforvaltningen Troms v/Områdestyret tilrår at det gis konsesjon til bygging av kraftverk med inntak på kote 220. Det forutsettes at anleggstiden avtales med reinbeitedistriktet og at det legges restriksjoner på bruk av veien innover dalen. Videre må distriktet kunne bruke anleggsveien vederlagsfritt. Når kraftverket kommer i drift, må veien til inntaket tilbakeføres til naturlig tilstand eller standard for bruk med terrengkjøretøy. Reindriftsagronomen påpeker at hugging av trasé for rørgata kan lede reinen ned til bebyggelse og bilvei. Ellers vil de foreslåtte tiltakene medføre at utbygging ikke representerer noen større negative inngrep for reindriften i den urørte dalen. Likevel gjør presset på beiteområdene at alle nye inngrep må sees i en større sammenheng.

Heiliggskogen reinbeitedistrikt går i mot at det blir gitt konsesjon til bygging av kraftverk i Stordalen/Elsnesdalen da området i perioden mai-september brukes til beite for okserein. En atkomstvei til inntaket vil medføre forstyrrelse for reinen. Distriktet kan ikke akseptere utredningens vurderinger av verdi for beiteområdet i tiltaksområdet og virkningene av en utbygging for reindriften. De krever at en ny konsekvensutredning må gjennomføres av reindriftskyndige personer der også sumvirkningene av gjennomførte og planlagte kraftprosjekter må tas i betraktning.

Under NVEs sluttbefaring i 2009 ble det observert reinsdyr i øvre del av Stordalen/Elsnesdalen. Det ble opplyst fra reinbeitedistriktets representant at øvre inntaksalternativ med atkomstvei var det mest konfliktfylte ved søknaden og at krysningsspunktet over elva ved gangbrua på kote 260 ikke måtte påvirkes negativt. Søker frafalt i ettertid alternativet med inntak ved kote 340 og besluttet å flytte det ned til kote 220. Etter vårt syn vil dette dempe konflikten med reindriften i stor grad, og særlig hvis de foreslåtte tiltak blir gjennomført.

NVE registrerer at Reindriftsforvaltningen Troms og Helligskogen reinbeitedistrikt har ulik oppfatning av hvilke konsekvenser en bygging av småkraftverk i Storelva/Elsneselva etter den justerte planen vil ha for reindriften og at distriktet krever ny utredning. Vi mener at forholdene er godt nok utredet tatt i betraktning prosjektets størrelse, opplysninger under befaringen fra reinbeitedistriktets representant og vedtaket i Områdestyret om tilråding av konsesjon.

Utbyggingen vil foregå i den nedre delen av dalen der nordsiden er mest brukt av beitende husdyr. Turgåere bruker stien på motsatt side av elva opp til gangbrua mye om sommeren og høsten. I tillegg kommer jegere og personer som har tilsyn med beitedyra. Det kan derfor forekomme forstyrrelser av reinen i dag. Søker opplyser at reinsdyr beiter i anleggsområdet ved andre utbygginger og at nedgravd vannvei som revegeteres, i liten grad påvirker reindriften etter at kraftverket er kommet i drift. NVE er derfor at den oppfatning at eventuelle konsekvenser for reindriften blir akseptable når foreslåtte, avbøtende tiltak og Områdestyrets forutsetninger om anleggsvei legges til grunn for en eventuell konsesjon til bygging av kraftverk med inntak ved kote 220.

Samfunnsmessige virkninger

Kraftverket vil etter den justerte planen gi 13,0 GWh ny, fornybar produksjon.inntekt fra utleie av fall og grunn til kraftverket vil være positivt for grunneierne som får utnyttet disse ressursene som ligger til eiendommene. Storfjord kommune vil få skatteinntekter fra kraftverket. Søker har erfaring for at om lag 55-60 % av investeringen legges igjen lokalt slik at næringslivet får økt aktivitet i anleggsperioden. I tillegg vil det være behov for tilsyn når kraftverket kommer i drift, og dette utføres gjerne av grunneiere eller andre lokale personer som får tilleggsinntekt. Søker og en grunneier kommenterer at kraftverket blir bygget i tråd med kommunens småkraftplan og vedtak om tilråding av konsesjon og sentrale, politiske føringer om å skaffe ny, miljøvennlig energi.

Konsekvenser av kraftlinjer

En om lag 200 m lang jordkabel fra kraftstasjonen til 22 kV-linja må krysse E6/E8 og vil etter NVEs syn ikke medføre negative virkninger. Nærføring og kryssing av veien forutsetter tillatelse fra Statens vegvesen.

Samlet belastning

Gjennom konsesjonsbehandlingen har NVE anledning til å legge vekt på den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Dette kommer klart frem i forarbeidene til vannressursloven (Ot.prp. nr. 39, 1998-99, s. 105) og OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007). Selv om hvert enkelt utbyggingsprosjekt i mange tilfeller kan ha relativt små eller begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, så kan de samlede konsekvensene av flere slike prosjekter innen samme område få store og utilsiktede konsekvenser. Metoder for vurdering av sumvirkninger av flere tiltak innen et definert geografisk område er svakt utviklet. Ved vurdering av de enkeltvise prosjektene forsøker NVE likevel å se disse i sammenheng. Det er ikke utarbeidet regional plan for småkraft i Troms fylke. Retningslinjene som Olje- og energidepartementet har gitt til bruk for utarbeidelse av slike planer ligger likevel til grunn for NVEs behandling av konsesjonssøknader om små kraftverk.

Storfjord kommune har et stort potensial for småkraftverk og har laget en plan der 33 prosjekter med samlet produksjon på 385 GWh er tematisk verdi- og konsekvensvurdert og deretter kategorisert etter miljøkonfliktgrad. I forbindelse med småkraftplanen ble det gjort en kort delutredning for reiseliv, friluftsliv og landskap og vurdert samfunnsmessige ringvirkninger i kommunen. Etter vårt syn har konsesjonsbehandlingen av småkraftverk så langt tatt hensyn til sårbare fjord- og høyfjellslandskap i Storfjord ved at inntak er flyttet fra snau fjellet ned i bjørkeskogen og kraftstasjoner plassert slik at elvene fortsatt i stor grad har naturlig vannføring på elvestrekningene sett fra hovedveiene og fjorden. Redusert vannføring i enkelte mindre eksponerte fosser og på fiskeførende strekninger er avbøtet med slipp av stor minstevannføring om sommeren. Om vinteren er tilsiget for lavt slik at kraftverkene må stå, og elvene har da naturlig vannføring. Inngrepstedene er dekket av snø slik at friluftsliv og turisme med toppturer i Storfjord og på Lyngahalvøya vinterstid ikke vil bli påvirket.

Fylkesmannen uttaler at utbygging av Storelva/Elsneselva og Bergselva vil fjerne mesteparten av det villmarkspregete arealet mellom Storfjord og Skibotn. Flytting av inntak nedstrøms opprinnelig plassering begrenser tap av villmarkspregete areal og statusendring for inngrepsfrie soner.

Utover det som her er nevnt ovenfor kan ikke NVE se at tiltaket vil ha sumvirkninger for allmenne interesser som strekker seg ut over det som er vurdert spesielt for denne saken.

NVE registrerer at Helligskogen reinbeitedistrikt er under sterkt press fra kraftutbygging med mange nye småkraftverk, opprustning og utvidelse av eksisterende kraftanlegg i Skibotndalen og ny 420 kV-linje Balsfjord-Hammerfest. NVE holdt møte i Kautokeino 03.03.2009 med representanter fra flere reinbeitedistrikter der flere søknader om bygging av småkraftverk ble presentert og kommentert.

Erfaringer fra andre reinbeitedistrikter er at utbygging av infrastruktur i lavereliggende, tidligere beiteområder de siste tiårene har resultert i at fjellpartiene er blitt stadig viktigere beitearealer der reinen kan oppholde seg uforstyrret. De ytre, perifere delene av reinbeitedistriktet kan i framtiden også få langt større betydning for reindriften enn geografisk beliggenhet skulle tilsi. Utbygginger med nye, permanente veier, og særlig opp på fjellet med økt trafikk og forstyrrelser, kan ha betydelige negative effekter for reinens bruk av området.

NVE har tidligere behandlet flere søknader og gitt konsesjoner til bygging av kraftverk i andre reinbeitedistrikter og er derfor godt kjent med reindriftsfaglige problemstillinger ved nye inngrep. Slik vi ser det kan hvert enkelt småkraftverk i seg selv ha marginale virkninger i tiltaksområdet. Det vil bli noen forstyrrelser i anleggsfasen slik at reinen kan unngå området, men dette er forhold som kan avbøtes dersom det er god dialog mellom utbygger og reindriftsnæringen slik at anleggsperioden kan tilpasses reindriftens behov. Et eventuelt økonomisk tap eller utgifter reindriftsnæringen får som direkte følge av anleggsarbeidet kan søkes erstattet gjennom en privatrettslig overenskomst. Reinbeitedistriktets bruk av areal har for øvrig et ekspropriasjonsrettslig vern, og bruk av dette vil kreve at det oppnås avtale eller at det eventuelt gis samtykke til ekspropriasjon av rettigheter etter søknad.

Etter høringsrunden og NVEs sluttbefaring ble Nordkraft AS oppfordret til å justere prosjektet. NVE har lagt vekt på at reindriftsforvaltningen i sin tilleggsuttalelse mente at det reduserte utbyggingsalternativet tok hensyn til og var akseptabelt for reindriften. I følge Nordkraft AS beiter reinen relativt uforstyrret nær andre kraftverk i byggefasen slik at den tilpasser seg endringer i arealbruk og landskap. Ved å flytte inntaket ned til kote 220 og revegetere anleggsveien til inntaket etter byggetiden, vil et kraftverk i Storelva/Elsneselva etter NVEs oppfatning ikke bidra til redusert beiteareal eller påføre negative sumvirkninger for reindriften i Helligskogen reinbeitedistrikt.

Oppsummering

Nordkraft AS har søkt om å få bygge og drive et kraftverk i Storelva/Elsneselva. I den justerte planen er inntaket plassert på kote 220. Kraftverket får en installert effekt på 5,5 MW, og midlere årsproduksjon blir ca. 13,0 GWh. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energi, så utgjør produksjonen fra småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de seinere år. I 2010 klarerte NVE om lag 0,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av svært stor verdi eller at de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis konsesjon til tiltaket. I den politiske satsingen på småkraftverk og fornybar energi vil de prosjektene som har fått konsesjon, være et bidrag.

NVE mener videre at fordelene ved den justerte utbyggingsplanen er at den gir økt lokal næringsutvikling og inntekter til grunneiere og søker. Kraftverket vil også gi noe økte skatteinntekter til Storfjord kommune.

NVE registrerer at bygging av inntak, fraføring av om lag 67 % av vannføringen på årsbasis og rydding av et 2 km langt og 15-20 m bredt belte gjennom frodig bjørkeskog for røttrasé og anleggsvei i et nesten urørt terreng kan være konfliktfylt. Kraftstasjon med atkomstvei vil ligge nær E6/E8 og i liten grad få negative virkninger for landskapet. Ingen verdifulle natur- eller vegetasjonstyper forventes å gå tapt, men Storelva/Elsneselva som et økosystem kan bli påvirket dersom det gis konsesjon.

Storfjord er en populær destinasjon for naturbasert turisme med toppturer. Influensområdet til kraftverket brukes mye til fots av lokalbefolkningen, og det fiskes noe i elva. En utbygging vil etter vårt syn ikke forringe naturmangfold, friluftsliv og reiseliv i særlig grad dersom kraftstasjonen støydempes, midlertidige inngrepsteder revegeteres etter anleggsperioden og sesongtilpasset minstevannføring slippes forbi inntaket.

NVE mener at utbygging med inntak ved kote 220 demper konflikten med landskapet og reindriften i forhold til det opprinnelige hovedalternativet selv om den vil redusere noe av de villmarkspregete og

inngrepsfrie arealene som økende grad får større betydning for reindriften. Vi er av den oppfatning at anleggsarbeidet kan planlegges i samråd med reinbeitedistriktet slik at byggeaktiviteten begrenses i den tiden som okserein oppholder seg i området. Dersom røtraseen revegeteres/tilbakeføres med en kjøresterk terrengstripe, vil den dekke utbyggers behov for atkomst til inntaket når kraftverket kommer i drift. Den kan også brukes av grunneierne til uttak av skogsvirke når reinen ikke oppholder seg i dalen. NVE tillegger behovet for minst mulig forstyrrelse av reinen større vekt enn bygging av en permanent vei til inntaket for moderne skogsdrift langs rørgata slik kommunen krever.

NVE har i konsesjonsbehandlingen lagt stor vekt på å redusere bortfall av villmarkspreget areal og statusendring av inngrepsfrie områder og unngå ulemper for reindriften. Med de foreslåtte, avbøtende tiltakene vil fordelene ved utbyggingen etter vårt syn større enn ulempene slik at det kan gis konsesjon.

Nordkraft AS har i slutfasen av konsesjonsbehandlingen bedt om at konsesjon tildeles datterselskapet Fjellkraft Produksjon AS og endret navnet på kraftverket til Elsnaselva kraftverk.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Fjellkraft Produksjon AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Elsnaselva kraftverk i Storelva med inntak ved kote 220. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Nordkraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer legging av en om lag 200 m jordkabel med spenning på 24 kV til eksisterende linjenett. Normalt bygges en slik linje som her i medhold av netteiers områdekonsesjon. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Innenfor sin områdekonsesjon skal netteier legge fram planer for ny nettilknytning og eventuell forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken frem for NVE som da vil behandle saken som en anleggskonsesjon.

Troms Kraft Nett AS har som netteier og områdekonsesjonær i vedlegg til søknaden skrevet at opprustning av nettet i området må på plass for avtale om linjetilknytning kan skrives. Netteier og utbyggerne i Storfjord har utredet alternativer for å styrke nettet for tilknytning småkraftverk i Storfjord (mai 2009), men det er ikke fattet beslutning om løsning. Det er i dag uklart om det er kapasitet i lokalt 22 kV-nett.

NVE finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Fjellkraft Produksjon AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra den justerte konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	1,57
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,082
5-persentil sommer	m ³ /s	0,57
5-persentil vinter	m ³ /s	0,11
Største slukeevne	m ³ /s	4,00
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	255
Minste slukeevne	m ³ /s	0,20

Søker foreslår å slippe minstevannføring tilvarende alminnelig lavvannføring hele året. Den er beregnet til 82 l/s ved inntaket på kote 220. Kommunen krever at det slippes minstevannføring som vil opprettholde et vannmiljø i elva og at vannspeilet i elva skal være fullt sett fra E6/E8-brua. Fylkesmannen uttaler at søkers forslag er for lite om sommeren og anbefaler et vannslipp, som omregnet av NVE til inntak på kote 220, blir 320 l/s i juni, juli og august for å unngå tørrlegging for arter som lever i og nær elva. Nordkraft AS har ingen kommentarer til fylkesmannens anbefaling.

Flere høringsparter mener at fisken i elva kan bli utryddet ved en utbygging. Vår vurdering er at søkers forslag til minstevannføring ikke vil gi nok vanndekket areal og strømhastighet i elva til at den sjøgående og stedegne røya overlever selv om det vil være overløp i juni og juli. Kommunens krav om vannmiljø og vannspeil tilsier også større minstevannføring enn foreslått. Fylkesmannens anbefaling til vannslipp om sommeren vil i større grad ta hensyn til fisk og andre vanntilknyttede arter, noe søker aksepterer. NVE vurderer at det må slippes minstevannføring hele året for å ivareta sjøgående og stedegen røye slik at det også fortsatt kan fiskes i elva. Vi er også av den oppfatning at vannslippet må være vesentlig større om sommeren enn om vinteren slik at noe av årsvariasjonen blir gjenspeilet i restvannføringen. I tillegg til minstevannføring og overløp vil lokaltilsiget øke vannføringen noe nedover utbyggingsstrekningen

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 500 l/s i tiden 1. juni til 30. september og 100 l/s resten av året. I forhold til den justerte søknaden vil dette gi en redusert produksjon på ca. 0,8 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli på 12,2 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Vi viser til våre merknader foran under avsnittet forholdet til energiloven. NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (kote)	220 moh.
Kraftstasjon (kote)	40 moh.
Valg av alternativ	Alternativ 2
Største slukeevne	4,0 m ³ /s
Minste slukeevne	0,20 m ³ /s
Vannvei	Nedgravd
Vei	Permanent atkomstvei bygges til kraftstasjonen. Anleggsveien i rørtraseen opp til inntaket tilbakeføres til kjøresterkt terreng etter at anlegget er avsluttet.

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Reindriften skal involveres i planlegging og gjennomføring vedrørende tidsramme for kjøreadgang på vei til inntak.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra Troms fylkeskommune og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader*Forvaltningsloven/saksbehandling*

Ishavskysten friluftsråd uttaler at flere småkraftsøknader i Storfjord er for dårlig utredet og at det mangler dokumentasjon. Dette gir etter friluftsrådets oppfatning utilstrekkelig beslutningsunderlag. Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen krever at forholdene for reindriften skal konsekvensutredes og hevder at det vil foreligge saksbehandlingsfeil dersom dette ikke gjøres, jf. forvaltningsloven § 17. Flere grunneiere på utbyggingsstrekningen i Storelva/Elsneselva mener at saksbehandlingen har tatt for lang tid og føler deres prosjekt blir forskjellsbehandlet i forhold til søknader i nabovassdrag.

NVE opplyser at prosjektet i Storelva/Elsneselva ligger under grensen for konsekvensutredninger slik det er bestemt i forskrift med hjemmel i plan- og bygningsloven. Vi viser til at det i kommunens småkraftplan er gjort en delutredning på reiseliv, friluftsliv og landskap med vurdering av miljøkonflikter for 33 prosjekter og samfunnsmessige ringvirkninger i kommunen. I konsesjonsbehandlingen har NVE lagt til grunn vannressursloven § 23 som sier at vassdragsmyndigheten kan bestemme at søker skal foreta eller bekoste undersøkelser som trengs for å klarlegge fordeler eller ulemper av tiltaket og lagt vekt på å få utredet et alternativ med annen plassering av inntaket enn det foretrukne i søknaden. Nordkraft AS har utredet forholdene for biologisk mangfold, landskap, friluftsliv, landbruk, reindrift, fisk og utbyggingsalternativ med inntak ved kote 220. Med søknad, utredninger, høringsuttalelser, kommentarer og muntlig informasjon mottatt under sluttbefaringen er saken etter vårt syn tilstrekkelig opplyst til at det kan fattes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17.

Fylkesvise/interkommunale planer

Ifølge Ishavskysten friluftsråd pågår det tre prosesser i Storfjord som skal være ferdigstilt i løpet av 2011: Kystsoneplan og reiselivsplan, begge for kommunene rundt Lyngen, og kartlegging og verddivurdering av friluftsområder i Troms. Friluftsrådet ber NVE avslå søknadene eller utsette behandlingen til det foreligger et bedre beslutningsunderlag. Storfjord kommune har ikke nevnt disse planprosessene i sine uttalelser. Når planene blir vedtatt, vil de være retningsgivende for hvordan kommunene skal forholde seg til nye tiltak.

Det er ikke laget egen regional plan for småkraftverk i Troms. NVE viser til at vi har fulgt Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk i vår saksbehandling. Før vi startet sluttbehandlingen av søknaden for Storfjord kraftverk, avventet vi kommunens småkraftplan.

Plan og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Veiloven

Avkjørsel fra E6/E8 til kraftstasjonen og tillatelse til kryssing/nærføring av jordkabel må være godkjent av Statens vegvesen før byggestart.

Privatrettslige forhold

Kommunen opplyser at det ligger et tidligere inntak på kote 100 i Storelva/Elsneselva for vannforsyning til Elsnes/Horsnes som ikke må skades ved en utbygging. Vannforsyning er normalt et forhold av privatrettslig karakter, men NVE forutsetter at utbygger tar hensyn til dette når rørtraseen planlegges og tilløpsrøret graves ned.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.